

Vážení čtenáři,

nejprve mi dovolte, abych Vás prostřednictvím úvodníku Lesnické práce pozdravil na prahu nového roku 2017.

Mám-li bilancovat uplynulý rok, jsem rád, že mohu konstatovat, že celý resort zemědělství a v jeho rámci i lesní hospodářství v náročných podmínkách obstály.

Úkoly, které před nás loňský rok postavil, nebyly snadné. Lesní hospodářství se muselo vypořádávat především s kůrovcovou kalamitou, která se po předchozích letech, příznivých pro vývoj hmyzích škůdců, rozšířila téměř do všech krajů a byla tak příčinou výrazného nárůstu objemu nahodilých těžeb. Utlumení kůrovcové kalamity však bude i v letošním roce jedním z nejdůležitějších úkolů jak pro vlastníky lesů, tak i pro odborné lesní hospodáře a orgány státní správy lesů. Pokud jde o oblast boje s kůrovcem, jsem velmi rád, že ministerstvo stálo u zrodu pilotního projektu KŮROVCOVÉ INFO, zřízeného aktivním přístupem Lesnické práce a Lesní ochranné služby jako služba vlastníkům lesů, poskytující aktuální informace o stavu a vývoji kůrovce.

Zůstanu-li u problematiky ochrany lesa, považují za velký úspěch roku 2016 také to, že vláda ČR schválila Program revitalizace Krušných hor. Tento dokument, zpracovaný ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí, je koncipován na období 2017–2030, takže letošní rok bude prvním rokem jeho naplňování. Pevně věřím, že tak bude položen dobrý základ pro splnění jeho základního účelu, a to zajištění komplexní revitalizace lesních ekosystémů v Krušných horách, poškozených v letech minulých negativními civilizačními vlivy.

Je důležité si uvědomit, že tolik aktuální problematika sucha se velmi úzce dotýká i odvětví lesního hospodářství. Jsem proto rád, že bylo dosaženo rozšíření stávajícího opatření Programu rozvoje venkova „Obnova lesních porostů po kalamitách“, v jehož rámci bylo sucho uznáno jako abiotický činitel vedoucí k odumírání smrkových porostů a jež proto umožňuje financovat obnovu takto zasažených porostů z uvedeného Programu rozvoje venkova. Podařilo se nám rovněž zrealizovat letecké vápnění lesů poškozených imisemi, a to v rozsahu 4,5 tisíce hektarů.

Rok 2016 považují za úspěšný i z hlediska dalšího vylepšení oblasti podpor, neboť se v rekordně krátké době podařilo plně v souladu s požadavky Evropské komise vybudovat sofistikovaný a komplexní softwarový nástroj pro příjem, administraci i terénní kontrolu žádostí o dotace pro plošná lesnická opatření v rámci Programu rozvoje venkova. Rád bych zdůraznil, že v rámci tohoto programu existuje podpora technického vybavení dřevozpracujících provozoven. Zde podporujeme investice do vybavení pilnic a doplňujících výrobních činností, včetně drobných stavebních úprav těchto provozoven, a to právě pro mikro a malé podniky. Na tomto postupu se Ministerstvo zemědělství dohodlo v rámci přípravy Programu rozvoje venkova s Ministerstvem průmyslu a obchodu tak, aby mohlo Ministerstvo zemědělství garantovat podporu malých dřevozpracujících provozů s důrazem na udržení zaměstnanosti na venkově.

Dále byl mezi programy administrované Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s., (PGRLF, a.s.) nově zařazen program Dřevozpracující provozovny. V rámci tohoto programu je provozovněm o velikosti mikro, malého a středního podniku dotována významná

část úroků, které provozovny hradí komerčním bankám v rámci splácení úvěru na nákup technologie. Jako doplňkové programy lze také využít standardních programů PGRLF, a.s., kterými jsou Zajištění úvěrů, Investiční úvěry a Provozní úvěry.

Rád bych rovněž zmínil schválení novely zákona o spotřební dani, která se týká tzv. „zelené nafty“ pro živočišnou výrobu. Nově budou mít nárok na vratku za spotřební daně za pohonné hmoty i podniky v oblasti lesnictví a rybářství, které tímto mohou navýšit investice do pěstebních a těžebních technologií, šetrnějších vůči lesním ekosystémům, i investice v případě chovatelů ryb.

Pokud hodnotím rok 2016 z hlediska odvětví lesního hospodářství, nemohu pominout problematiku novely zákona o myslivosti. I když se po dlouhých jednáních všech, jichž se tato problematika týká, podařilo legislativní návrh již předložit vládě k projednání, čeká nás ještě dlouhá cesta.

Les je organickým, neustále se vyvíjejícím systémem. Proto nás, ačkoliv se v roce 2016 mnohé podařilo, čeká i v roce letošním hodně úkolů a výzev. Jak jsem již zmínil, je letošní rok prvním rokem naplňování Programu revitalizace Krušných hor. Jako první opatření bude proto zahájeno vápnění lesních porostů, především v těch oblastech, kde jsou lesy poznamenány enormní zátěží z minulých období. Věřím, že se v rámci stručné novely lesního zákona podaří prosadit zřízení Lesnicko-dřevařského fondu, jehož cílem bude zejména podpořit domácí zpracovatelské kapacity, omezit vývoz surového dříví a důsledně propagovat co nejširší využití dřeva a výrobků z něj. Doufám, že odborná i laická veřejnost bude vnímat zřízení fondu jako projev vládou prosazovaného celospolečenského významu lesů jako domácího zdroje významné obnovitelné suroviny.

I v roce 2017 musí být lesní hospodářství připraveno na očekávané, resp. očekávatelné důsledky klimatických změn, a to postupnou úpravou druhové skladby lesních porostů a změnou dosavadních pěstebních postupů. S tím ovšem souvisí nutnost přizpůsobit právní předpisy, tedy jak samotný lesní zákon, tak i jeho prováděcí právní předpisy. Tento závažný legislativní úkol je třeba připravit již v roce 2017, tak aby mohl být jedním z prvních legislativních aktivit Ministerstva zemědělství, kterou budeme předkládat nově zvolené Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, tedy nejpozději na počátku roku 2018.

Byl bych rád, aby se co nejdříve podařilo dokončit proces vydávání majetku církevním subjektům podle zákona č. 428/2012 Sb. To se týká zejména státního podniku Lesy České republiky, od něhož očekávám nejen stabilní hospodářské výsledky, ale i takovou péči o státní lesní majetek, jejímž výsledkem budou lesy schopné plnit jak produkční, tak i stále významnější mimoprodukční funkce.

Vedle uvedených úkolů nás čeká každodenní práce. I ta bude v novém roce zaměřena především na podporu zpracovatelů dřeva, dořešení problematiky Fondu těžko pojistitelných rizik či na aktivní podporu reálných opatření v rámci Národního adaptačního plánu.

Vážení čtenáři, věřím, že se nám společným úsilím podaří splnit všechny náročné úkoly, které nás v novém roce 2017 čekají. Přeji Vám všem především pevné zdraví, osobní pohodu a mnoho pracovních úspěchů.

Ing. Marian Jurečka
Ministr zemědělství ČR

Vydavatel: Lesnická práce, s.r.o. - člen skupiny DYAS.EU
nám. Smiřických 1 - Zámek, 281 63 Kostelec nad Černými lesy
Tel.: 321 679 413-4, fax: 321 621 387,
e-mail: redakcelp@lesprace.cz, www.silvarium.cz

Ředitel společnosti: Ing. Oto Lasák
mobil: 604 211 166, lasak@lesprace.cz
Šéfredaktor: Ing. Jan Příhoda
mobil: 604 211 167, prihoda@lesprace.cz
Zástupce šéfredaktora: Ing. Petra Kulhanová
mobil: 604 211 041, kulhanova@lesprace.cz
Redaktorka: Ing. Veronika Lukášová
mobil: 604 211 172, lukasova@lesprace.cz
Manažerka PR a reklamy: Mgr. Natalie L. Raeva
mobil: 604 211 175, raevova@lesprace.cz
Předplatné: Irena Jehnětová
mobil: 604 211 171, predplatne@lesprace.cz
Grafická úprava, DTP: Ing. Pavla Neuhöferová, CSc.,
Mgr. Vlasta Doležalová
Korektorka: Bc. Anna Polášková

Externí spolupracovníci: prof. Ing. Vladimír Simanov, CSc.
Ing. Hana Nováková, Ing. Jan Kozel, Ph.D.

Redakční rada:

Ing. Jaromír Vašíček, CSc. – předseda,
Ing. Jan Václavík – místopředseda, doc. Ing. Martin Böhme, Ph.D.,
Ing. Martin Černý, CSc., Ing. František Dejnožka,
JUDr. Ing. Martin Flora, Dr., Ing. Pavel Indra,
prof. Dr. Ing. Libor Jankovský, doc. Ing. Antonín Jurásek, CSc.,
Ing. Jan Kozel, Ph.D., Ing. Tomáš Krejzar, Ph.D.,
Ing. Vladimír Krchov, Ph.D., Ing. Miroslav Kutý, Ing. Václav Lidický,
Ing. Michal Pernica, Ph.D., prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc.,
Ing. Jiří Pohan, Ing. Roman Pospíšil, Ing. Petr Pražan, Ph.D.,
Ing. Jaroslav Rygl, prof. Ing. Vladimír Simanov, CSc.,
Ing. Richard Slabý, Ing. Stanislav Slanina, Ph.D., Ing. Radovan Srba,
Ing. Luďek Szórád, RNDr. Vladimír Veselý, Ing. Josef Vojáček,
doc. Dr. Ing. Tomáš Vrška, doc. Ing. Petr Zahradník, CSc.

Tisk: Tiskárna TRIANGL, s.r.o., Praha 9
Distribuce v ČR: Česká pošta, s. p., OZ přeprava
Registrace MK: MK ČR E 405, ISSN 0322-9254
Předplatné a objednávky inzerce v ČR a SR
přijímá výhradně redakce časopisu Lesnická práce
písemně, telefonicky, e-mailem: predplatne@lesprace.cz
Ceník inzerce, pokyny pro autory apod. najdete na našich internetových
stránkách www.lesprace.cz
Na Slovensku: Magnet Press Slovakia, Šustekova 8,
P. O. Box 169, 830 00 Bratislava,
tel./fax: 00421267201931-33 (předplatné),
+421 267 201 921-22 (administrativa),
e-mail: predplatne@press.sk

Není-li uvedeno jinak, pochází veškeré
použité fotografie z archivu redakce.
Redakce si vyhrazuje právo redakčních úprav jednotlivých
příspěvků a možnost jejich případného zkrácení.
Přetisk povolen pouze se souhlasem redakce
a při zachování autorských práv.
Pokyny pro autory naleznete na poslední straně časopisu.
Názory publikované v rubrice DISKUSE a v autorských člancích
se nemusejí svou formou a obsahem shodovat se stanoviskem
a názory redakce, redakční rady a vydavatele.

Cena předplatného v roce 2017: 810 Kč
(včetně poštovního a DPH).
Zvýhodněné studentské předplatné: 708 Kč
(včetně poštovního a DPH).

Titulní fotografie: Zdeněk Rejzek

Uzávěrky časopisu Lesnická práce pro rok 2017

Vydání	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Články	9. 12.	16. 1.	17. 2.	17. 3.	18. 4.	16. 5.	17. 6.	18. 7.	17. 8.	15. 9.	17. 10.	16. 11.
Inzerce	12. 12.	19. 1.	19. 2.	20. 3.	21. 4.	19. 5.	20. 6.	21. 7.	19. 8.	18. 9.	19. 10.	20. 11.

Distribuce časopisu první týden v měsíci.

Časopis Lesnická práce je vytištěn
na PEFC certifikovaném papíru

LESNICKÁ PRÁCE

LEDEN 2017

ANKETA LP

Rok 2016 4

Chřadnutí porostů vlivem sucha a podkorního
hmyzu, vysoké nahodilé těžby, ale také zelená nafta
nebo program revitalizace Krušných hor
Anketa Lesnické práce

Redakce

DOTACE V LESNICTVÍ

Finanční podpora lesního hospodářství
z rezortu Ministerstva zemědělství v roce 2017 20

Tomáš Smejkal

DISKUZE

Je současná klimatická změna pro lesní
hospodářství hrozbou, nebo příležitostí? 24

Vilém Podrázský

MIMOPRODUKČNÍ FUNKCE LESA

Mrtvé dřevo ve vodním prostředí 27
Nedoceněný element mnoha funkcí

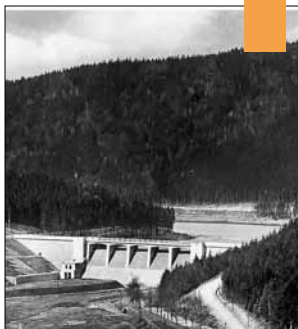
Jakub Málek

30

33

36

40

ODBORNÉ AKCE

Udržitelnost pěstování smrku
v hospodářských lesích na území CHKO.....30
Zaostřeno na Brdy
[Veronika Lukášová](#)

LESNICKÁ HISTORIE

260 let řízené správy městských lesů
karlovarských.....33
III. díl
[Pavel Reiser](#)

ZAHRANIČNÍ LESNICTVÍ

„Pomozme aktivním, oni pomohou dalším“36
Rozvoj lesů a genofondu místních ekotypů lesních
dřevin v Mongolsku
[Richard Slabý](#)

HISTORIE LESNICKÉ TECHNIKY

Historie lesnické techniky v letech 1945–1992.....40
Technické památky v lesním hospodářství
[Vladimír Simanov](#)

DŘEVOZPRACUJICÍ PRŮMYSL

Jaké jsou v České republice pilařské kapacity
a kolik jich je potřeba?44
[Petr Pražan](#)

LOS INFORMUJE

Kůrovcová kalamita na severovýchodě Česka
v roce 2016 v obraze.....46
[Jan Lubojacký](#)

Forstliches Deutsch.....48
PEFC ČR informuje49
Události a zajímavosti50
Reakce čtenářů56
Akcí firem LDP60
Dřevařská burza61
Ceny dříví64

44

46

Přílohy

■ Kalendář ochrany lesa 2017

S námi víte, jak se z lesa ozývá!

www.silvarium.cz

ROK 2016

CHŘADNUTÍ POROSTŮ VLIVEM SUCHA A PODKORNÍHO HMYZU, VYSOKÉ NAHODILÉ TĚŽBY, ALE TAKÉ ZELENÁ NAFTA NEBO PROGRAM REVITALIZACE KRUŠNÝCH HOR

Anketa Lesnické práce

Přestože se rok 2016 nesl ve znamení vysokých nahodilých těžeb v důsledku pokračujícího sucha a s tím spojených problémů s podkorními škůdci, nelze jej hodnotit pouze negativně.

Ministerstvo zemědělství v roce 2016 představilo několik konkrétních změn a opatření, které mohou lesnickým subjektům pomoci. Příkladem je možnost využití tzv. „zelené nafty“ také lesnickými subjekty, přesun kompetencí k poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích z krajských úřadů zpět na ministerstvo nebo kompenzace škod suchem školkařům. I když se jedná v porovnání s kolegy zemědělci pouze o zlomek resortní podpory, určitě je to po delší době pozitivní signál.

Státnímu podniku Lesy ČR se podařilo uzavřít většinu smluv v tendrech 2017+ a podobně jako VLS ČR začal aktivně rozvíjet spolupráci s lesnickými školami. Koncepční podoby se dočkaly také strategie rekonstrukce porostů v Krušných horách.

I přes velké problémy s logistikou dříví a jeho odbytem se vlastníků lesů a lesnickým firmám povětšinou dařilo úspěšně těžít a obchodovat kůrovcové dříví a reagovat tím na neočekávané změny struktury a výše těžeb.

Jak rok 2016 hodnotí zástupci lesnicko-dřevařského sektoru a s jakými očekáváními a vizemi vstupují do roku 2017, si můžete přečíst v tradiční novoroční anketě Lesnické práce.

Mgr. Patrik Mlynář
náměstek pro řízení sekce
lesního hospodářství
Ministerstva zemědělství

■ Jak hodnotíte rok 2016?

Z hlediska odvětví lesního hospodářství hodnotím právě uplynulý rok 2016 vcelku pozitivně. Za velký úspěch považuji skutečnost, že se v úzké spolupráci s Ministerstvem životního prostředí podařilo připravit materiál zásadního koncepčního charakteru, a to *Program revitalizace Krušných hor*, který byl následně 23. 11. 2016 schválen vládou ČR. Tento dokument je komplexním programem revitalizace lesních ekosystémů v Krušných horách až do roku 2030. Za úspěch rovněž považuji rozšíření stávajícího opatření Programu rozvoje venkova *Obnova lesních porostů po kalamitách*. V rámci tohoto opatření bylo jako abiotický činitel vedoucí k odumírání smrkových porostů uznáno sucho, což umožní, resp. již od roku 2016 umožnilo financovat obnovu takto zasažených porostů právě z uvedeného Programu rozvoje venkova. V souvislosti s tím musím zmínit i skutečnost, že naším záměrem je rozšířit možnost financování suchem zasažených porostů i na borové, což bude umožněno pro příjem žádostí v roce 2017.

Rok 2016 byl pak především rokem, v němž se intenzivně řešil návrh novely zákona o myslivosti. Zásadní změny lze spatřovat především ve snaze snížit stavy spárkaté zvěře, a tím i snížit škody působené zvěří. V současné době je návrh novely zákona předložen k projednání vládě ČR. Za důležité považuji to, že stávající návrh novely představuje i v tak exponované oblasti, jakou myslivost je, maximum možného kompromisu všech zainteresovaných stran.

Rád bych rovněž zmínil schválení novely zákona o spotřební dani, která se týká tzv. zelené nafty pro živočišnou výrobu. Nově budou mít nárok na vratku za spotřební daň za pohonné hmoty nejen zemědělci v živočišné výrobě, ale i podniky v oblasti lesnictví a rybářství, čímž ve svém důsledku bude umožněno snížit náklady na naftu spotřebovanou při hospodaření v lesích. Současně tento nově nastavený systém umožní navýšit investice do pěstebních a těžebních technologií, še-

trnějších vůči lesním ekosystémům, i investice v případě chovatelů ryb. Podle našich předběžných odhadů se předpokládá roční daňová úleva cca 270 mil. Kč pro lesní hospodáře a dodavatele lesnických služeb a cca 20 mil. Kč pro rybníkáře.

■ Jakými hlavními opatřeními reagovalo ministerstvo na dopady sucha na lesní ekosystémy a následnou kůrovcovou gradaci?

V roce 2016 jsme ve smrkových porostech očekávali – a to zejména v souvislosti s důsledky klimaticky velmi nepříznivého roku 2015 – kůrovcovou gradaci na velké části území republiky. Jako jedno z prvních opatření bylo zajištění tzv. rekognoskačních letů ve zvýšeném rozsahu; cílem bylo monitorování kůrovcových ohnisek, což usnadnilo jejich rychlé a včasné odhalení, a to zejména v plošně rozsáhlých nebo obtížně přístupných lesních porostech. V březnu Ministerstvo zemědělství vydalo pro všechny vlastníky lesů *Doporučená opatření v ochraně lesa* proti lýkožroutu smrkovému, lýkožroutu severskému a lýkožroutu menšímu, která přehlednou formou poskytovala základní metodický návod pro vlastníky lesů v oblasti boje s kůrovcem. Ve vztahu k orgánům státní správy lesů byla současně v březnu zorganizována celostátní porada státní správy lesů, na jejímž základě byly následně všem těmto orgánům zaslány příslušné *Metodické pokyny pro státní správu v oblasti ochrany lesa*. Za velmi přínosnou považuji i činnost Lesní ochranné služby, zajišťovanou prostřednictvím Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., která v průběhu celého roku zajišťovala jak nepřetržitý monitoring stavu kůrovce, tak i poradenský servis pro vlastníky lesů. V průběhu roku 2016 byl s podporou Ministerstva zemědělství spuštěn nový pilotní projekt Lesnické práce a Lesní ochranné služby KŮROVCOVÉ INFO, který je veřejně přístupný pro všechny vlastníky lesů i státní orgány, a je primárně zaměřen na monitoring a sdílení informací o průběhu rojení lýkožrouta smrkového v různých nadmořských výškách v různých lokalitách ČR. Jde o nově zavedenou službu vlastníkům a správčům lesů v ČR, současně však i platformou pro další zkoumání bionomie lýkožrouta smrkového. V souvislosti s kůrovcovou kalamitou musím rovněž uvést stránku ekonomických nástrojů – již zmiňované rozšíření poskytování dotací z *Programu rozvoje venkova ČR – Obnova lesních porostů po kalamitách*.

HLAVNÍ UDÁLOSTI V LESNICKO-DŘEVAŘSKÉM SEKTORU V ROCE 2016

LEDEN

■ 7. 1. 2016

Ústavní soud vyhověl skupině poškozených lesních dělníků ze Slovenska a Rumunska, jimž zaměstnavatelé údajně nevypláceli dohodnutou mzdu v plné výši a nezajistili jim přiměřené pracovní podmínky. Vyšetřovatelé muse-li kauzu znovu řešit.

■ 26. 1. 2016

Ministerstvo zemědělství oznámilo, že chce přerozdělovat lesnické dotace, které v posledních letech posílaly zájemcům kraje.

ÚNOR

■ 2. 2. 2016

Plán na výstavbu nového lesního výukového centra na místě původní hájovny U Dvů šraňků v královéhradeckých městských lesích vyvolal odpor části veřejnosti. Internetovou petici za záchranu hájovny podepsalo přes pět tisíc lidí.

■ 18. 2. 2016

S žádostí, aby IKEA Group ve své obchodní politice akceptovala certifikaci dřevěných výrobků systémem PEFC, oslovili jejího prezidenta zástupci vedení Lesů ČR, VLS ČR a SVOL.

■ 25. 2. 2016

VÚLHM zahájil oslavy 95 let od doby, kdy vznikl první ze státních lesnických výzkumných ústavů v tehdejší Československé republice.

■ 26. 2. 2016

Profesní svazy v lesnictví (SVOL, Lesnicko-dřevařská komora ad.) vydaly varování kvůli výraznému nárůstu nahodilých těžeb.

BŘEZEN

■ 1. 3. 2016

Lesy České republiky, s. p., představily na setkání s obchodními partnery návrh modelu hodnocení prací smluvních partnerů, vykonávajících těžební a pěstební práce. Firmy s negativním hodnocením by v budoucnu mohly být i vyloučeny z účasti na lesnických tendrech.

■ 4. 3. 2016

S návrhem nového vzoru uniforem pro Lesy ČR uspěl ve veřejné zakázce pražský výtvarník a oděvný designér Česlav Jaroš. Oslovil odbornou porotu i zaměstnance podniku, kteří hlasovali v anketě.

■ 4. 3. 2016

Lesy ČR oznámily, že výrazně posílí opatření proti šíření podkorního hmyzu. Mimořádně silné jarní rojení lesního škůdce smrkových porostů čekali státní, obecní i soukromí vlastníci lesa.

■ 9. 3. 2016

Na počátku března byl oficiálně představen dlouho očekávaný a diskutovaný návrh novely zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

■ S jakými očekávaními a záměry vstupujete do roku 2017?

Pokud jde o rok 2017, čeká nás především zajištění oblasti poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích, kdy o poskytování příspěvků bude počínaje letošním rokem namísto krajských úřadů rozhodovat opět ministerstvo. Jde o jakési „obnovení“ původního a praxí osvědčeného systému, umožňujícího rozhodovat o finančních příspěvcích spravedlivě ve vztahu ke všem vlastníkům lesů, napříč Českou republikou. Pevně věřím, že tento systém povede ke stabilizaci dotačního prostředí. I nadále budeme naplňovat opatření, vyplývající ze Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030. Pro tento rok je to především zřízení Lesnicko-dřevařského fondu, jehož hlavním posláním je podpora aktivit a vytváření podmínek pro zvýšení domácího využívání a spotřeby dřeva a výrobků z něj. V oblasti myslivosti – jak jsem již uvedl – nás čeká pokračování legislativního procesu projednávání novely zákona o myslivosti. S ohledem na pokračující změnu klimatických podmínek čeká i odvětví lesního hospodářství řada úkolů na poli boje se suchem. Jedním z doprovodných opatření je záměr obnovit počínaje dubnem 2017 tzv. Leteckou hasičskou službu, a to s navýšeným počtem letecké techniky, určené k hašení lesních požárů. Nelehkým úkolem bude pro rok 2017 rovněž novelizace vyhlášky č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích, která má přispět ke spravedlivějšímu a přesnějšímu stanovení výše náhrady za skutečně vzniklé škody způsobené vlastníkům lesů, a která současně bude reflektovat stávající společensko-ekonomické podmínky. Pro vlastníky lesů bude rovněž důležitá i připravovaná novelizace vyhlášky č. 83/1996 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů. Od této novely očekáváme komplexní úpravu lesnické typologie a obsahové náplně oblastních plánů rozvoje lesů. V neposlední řadě musím zmínit i tu skutečnost, že rok 2017 je prvním rokem plnění již zmiňovaného Programu revitalizace Krušných hor. V jeho rámci proto čeká Ministerstvo zemědělství úkol zajistit vápnění lesů poškozených imisemi, a to v rozsahu cca 4,5 tis. hektarů.

Jak vidíte, úkolů stojí před odvětvím lesního hospodářství poměrně dost. Rád bych využil této příležitosti, a popřál všem čtenářům Lesnické práce vše nejlepší do roku

2017 a hodně sil a úspěchů jak v životě osobním, tak i tom profesním.

Ing. Daniel Szórád, Ph.D.
generální ředitel
Lesů ČR, s.p.

■ Co považujete za nejpodstatnější momenty v činnosti Lesů ČR v roce 2016?

Podnik nebyl v průběhu roku 2016 zasažen významnějšími abiotickými kalamitami. Dle očekávání jsme se v průběhu roku potýkali s řadou lesnických výzev, které mají dlouhodobý charakter. Mezi ně patří zejména chřadnutí smrkových porostů, které bylo doprovázeno kůrovcovou kalamitou v oblasti severní Moravy. V zájmu zvládnutí situace jsme provozně úspěšně vyzkoušeli nové postupy v ochraně lesa.

Z kategorie strategických úloh jsme se aktivně podíleli na hledání nástrojů pro podporu spotřeby dřevní hmoty v ČR a pro zvýšení objemu zpracování surového dříví v tuzemsku. Výsledkem jsou návrhy na vznik Lesnicko-dřevařského marketingového fondu a návrhy principů podpory tuzemského zpracování dřevní hmoty.

I v roce 2016 podnik pokračoval v politice odvodů finančních příspěvků do státního rozpočtu formou fondu zakladatele. Odvod činil 5,6 mld. Kč a za poslední čtyři roky tak celková výše příspěvku přesáhla 26 mld. Kč.

Proces tzv. církevních restitucí dospěl do stavu, kdy je většina prokazatelných nároků uspokojena. Problematickými jsou samozřejmě sporné případy, kdy není jednoznačné, zda byla spáchána křivda, či nikoliv. Tyto případy budou či jsou předmětem soudních sporů. Podnik reagoval na dosavadní výsledky restitučního procesu nezbytnými organizačními úpravami své řídicí struktury.

V průběhu roku jsme u významné části provozního personálu odstranili dlouhodobý dluh podniku vůči svým klíčovým zaměstnancům a vybavili jsme je služebními vozy. Tento proces bude dokončen do pololetí roku nadcházejícího.

■ S jakými výhledy a hlavními cíli vstupujete do roku 2017?

Z pohledu hospodaření s majetkem je pro nás pochopitelně klíčové zvládnutí kalamitních situací a kvalita obhospodařování lesa obecně. Pevně věříme, že se sektor vymaní z hospodářské deprese, způsobené mimo jiné převisem nabídky dřevní hmoty nad poptávkou po ní, a dojde tak k oživení trhu a cen surového dříví.

V oblasti nákupu lesa bychom rádi na trhu působili jako významný zájemce s cílem průběžně zvyšovat výměru a hodnotu státního majetku, přirozeně však za předpokladu korektních nákupních cen.

Podstatným faktorem úspěchu je kvalitní, orientovaný a odpovídajícím způsobem motivovaný personál. Bez něho nelze úspěšně čelit přicházejícím výzvám, a proto budeme i nadále usilovat o dosažení požadovaného stavu v této oblasti.

Neméně důležitou podmínkou úspěchu je také stabilní situace v sektoru a kvalitní smluvní partneři, schopní plnit lesnické

úkoly v potřebné kvalitě a v termínech. Proto je kultivace smluvních vztahů permanentním cílem.

Na poli hospodářském budeme pokračovat v nastoupené cestě ke zvyšování efektivnosti a hospodárnosti podniku. Současně se bude jednat o třetí rok platnosti Koncepce strategického rozvoje, a proto budeme usilovat o její naplnění, což mimo jiné znamená další rozvoj sociálního programu a principů společenské odpovědnosti.

Stále náročnějším se v poslední době stává obhajování oprávněných pozic správce státního lesního majetku proti rostoucím požadavkům orgánů ochrany přírody, které často komplikují standardní lesnické hospodaření. V této oblasti nás čeká kus práce v komunikaci s laickou i odbornou veřejností, s politiky a do procesu zapojení institucemi. Důležité bude dotčeným vysvětlit, že stav našich lesů je výsledkem dlouhodobé práce generací lesníků a že těžba dřeva je přírozenou součástí životního cyklu lesa.

Ing. Josef Vojáček
ředitel Vojenských lesů
a statků ČR, s.p.

■ Jaký byl rok 2016 pro Vojenské lesy a statky? Co především jste během uplynulého roku řešili a jaké výzvy vás čekají v roce 2017?

Rok 2016 byl v lesním hospodářství dominantně ovlivňován řešením důsledků změny klimatické situace, ve sféře působnosti VLS reprezentované zejména srážkovým deficitem a jeho sekundárními projevy v oblasti vojenského újezdu Libavá. Objem nahodilé těžby v této oblasti dosahuje objemu celkové těžby celého podniku v ještě nedávné minulosti. Úměrně této skutečnosti jsou snižovány úkoly na ostatních divizích, což je spojené s celou řadou provozních komplikací.

Další, tentokrát pro Vojenské lesy specifickou záležitostí, byl zákon o optimalizaci vojenských újezdů. Tímto zákonem byla vyčleněna rozsáhlá území z výcvikových prostor a přešla do civilního režimu. Veřejností nejvíce sledované bylo samozřejmě zrušení vojenského újezdu Brdy a jeho transformace na chráněnou krajinnou ob-

last. Změna se však týkala i více či méně rozsáhlých prostor všech vojenských újezdů. Tato území ale nadále z díkce zákona zůstávají objekty důležitými pro obranu státu. Ze sídelních míst v újezdu vznikly nové obce, a protože se jedná většinou o unikátní přírodní lokality, kterým se po desetiletí vyhýbal civilizační ruch, vzniká zde pochopitelný zájem o jejich turistické využití. Vztahy s místní samosprávou i s veřejností jsou intenzivnější, než tomu bylo v minulosti. Řešíme celou řadu témat a činností, které souvisejí s „demilitarizací“ života na těchto územích. V neposlední řadě jsme se letos výrazně věnovali komunikaci s veřejností. Vlajkovou lodí na tomto poli je pro nás lesní pedagogika, kterou považují za optimální cestu, jak budovat a narovnávat vztahy lesníků s laickou veřejností. Realizovali jsme celou řadu projektů, posílili činnost na lokální úrovni, spustili jsme také nový dětský web. Ve fázi projektové přípravy je výstavba tří návštěvnických středisek a jednoho domu přírody. Zpětná vazba, které se nám dostává od dětí, pedagogů i rodičů, nás utvrzuje v tom, že jde o krok správným směrem.

A výzvy pro rok 2017? Jednoznačně pokračování řešení již zmíněných důsledků klimatických změn. Objemy prací, které pro nastupující období v lesní výrobě plánujeme, nemají v historii našeho podniku jakékoliv srovnání. V tomto roce se chystáme na zalesnění 2 100 hektarů, což je téměř dvojnásobný objem oproti tomu, na co jsme byli zvyklí ještě někdy před deseti lety. Tehdy se plocha zalesňovaných lokalit u VLS pohybovala mezi 1 100 až 1 200 hektary. Rekordní bude i počet sazenic dřevin, které se chystáme vysadit. Jestliže jsme loni řešili rekordní objem přes 11 mil. sazenic, tento rok plánujeme výsadbu 13 mil. sazenic.

■ Jak se loni vyvíjela situace na vašich moravských divizích v souvislosti s chřadnutím porostů?

Jak už jsem zmínil, nedobře. Hlavní čísla jsem již uváděl, objem nahodilých těžeb v celé oblasti severní Moravy neustále stoupá. S navyšováním těžeb jsou spojené provozní a logistické problémy, k těm se v tomto kraji připojují časté a dlouhodobé výluky na hlavních tratích. Citelné je samozřejmě také navyšování nabídky a s tím spojený dopad na cenovou hladinu. Nicméně zásadním faktorem a předpokladem úspěšného zvládnutí situace je vysoké pracovní nasazení našich zaměstnanců a dodavatelských subjektů, podílejících se často

HLAVNÍ UDÁLOSTI V LESNICKO-DŘEVAŘSKÉM SEKTORU V ROCE 2016

■ 14. 3. 2016

FLD ČZU v Praze zahájila provoz Dřevařského pavilonu s moderními a zajímavými technologiemi, které nabízejí inovativní rozměr dřevařského výzkumu a výuky studentů.

■ 18. 3. 2016

Dohodu o vzájemné spolupráci podepsali zástupci Státního pozemkového úřadu a Lesů ČR. Dohoda má zlepšit budoucí hospodaření na zemědělské a lesní půdě.

DUBEN

■ 3. 4. 2016

Ve dnech 3.–7. dubna 2016 proběhl v areálu brněnského výstaviště Mezinárodní lesnický a myslivecký veletrh Silva Regina.

■ 3. 4. 2016

VLS ČR oznámily investici 100 milionů do rybníků, nádrží a tůň, které mají zvýšit biodiverzitu lokalit a schopnost zadržovat vodu v krajině.

■ 7. 4. 2016

Hnutí Duha podalo žalobu na Lesy ČR, s. p. Ta se týkala neposkytnutí informací o pokutách smluvním partnerům „za šíření kůrovce“.

■ 11. 4. 2016

Lesy ČR oznámily, že v roce 2015 snížily hrubý zisk o 18 procent na 6,49 miliardy Kč. Pokles podnik zdůvodnil změnou stavu rezerv.

■ 14. 4. 2016

Tématu sucha vzhledem k nepříznivému vývoji počasí v posledních několika letech byl věnován seminář Lesní ochranné služby VÚLHM "Škodliví činitelé v lesích Česka 2015/2016".

■ 18. 4. 2016

IFER zveřejnil v Lesnické práci výsledky pátého opakování celorepublikové inventarizace škod zvěří.

■ 22. 4. 2016

Zástupci celkem 175 zemí podepsali v New Yorku klimatickou dohodu, která má zpomalit oteplování planety a zmírnit jeho důsledky.

■ 25. 4. 2016

Petice "NE – ohrožení vod pro Volarsko – Vimpersko – Strakonicko", zastoupená Petrem Martanem byla projednána na veřejném slyšení 21. dubna 2016 v Senátu Parlamentu ČR.

■ 25. 4. 2016

VLS ČR oznámily, že zvýšily oproti roku 2015 zisk před zdaněním a tvorbou rezerv meziročně o 27 procent na 602,2 milionu korun. Bylo to nejvíc v historii firmy.

■ 28. 4. 2016

Ve dnech 28.–29. 4. proběhla v Kostelci nad Černými lesy XV. konference SVOL. Ústředním motivem konference byla klimatická změna a její možné dopady na lesní ekosystémy a hospodaření v lesích.

na sisyfovském úkolu. Rád bych jim touto cestou poděkoval za jejich nasazení a snahu nastalou situaci řešit.

Ing. František Kučera
předseda SVOL

■ Jak hodnotíte rok 2016 z pohledu vlastníků soukromých a obecních lesů?

Extrémní klimatické podmínky léta 2015 se naštěstí v roce 2016 neopakovaly, a nepotvrdily se tak černé prognózy, zejména odpůrců smrku v našich lesích, že je nutno situaci radikálně a ihned řešit. Nicméně i přes relativně normální průběh vegetační sezóny nadále, zejména v nižších polohách republiky, přetrvává výrazný nedostatek vláhy v půdě, se všemi negativními důsledky pro lesy. Ceny dříví se sice v průběhu roku, po poklesu cen v roce 2015, ustálily, přesto však nutnost zpracování velkého množství méně kvalitního kůrovcového dříví, prodávaného za nižší ceny, znamenala značný ekonomický propad u majetků, kde objemy tohoto dříví přesahovaly i násobně roční etáty. Takto postižena je zejména oblast severní Moravy, ale i Vysočiny, východních Čech a jižní Moravy.

V souvislosti se změnami klimatu byly v průběhu roku 2016 zahájeny práce na Národním akčním plánu adaptace na změnu klimatu. Mezirezortním koordinátorem bylo stanoveno MŽP. Pracovní skupinou, ustavenou při MŽP, byla připravena celá řada návrhů, z nichž mnohé jdou správným směrem (podíl nepůvodních druhů dřevin při obnově porostů, dosažení únosných stavů zvěře) a je možno s nimi souhlasit, jiné, jako třeba výrazný tlak na paušální snižování podílu smrku při obnově, neberou v potaz jak rozdílné přírodní podmínky v rámci ČR, tak ani pozitivní vývoj lesního hospodářství po roce 1990 a omezené možnosti změn v lesích, dané obnovní dobou lesních porostů.

Prakticky po celý rok pak dále pokračovaly práce na novele zákona o myslivosti. Ze strany MZe bylo připraveno dokonce i paragrafové znění novely, které však prakticky vůbec nebralo v úvahu stanoviska vlastníků pozemků. V průběhu následného vnějšího připomínkového řízení se pak rozpory mezi vlastníky pozemků

a mysliveckou veřejností spíše prohloubily, takže o nové podobě zákona o myslivosti stále není rozhodnuto a řešení, které by vedlo ke snížení stavů spárkaté zvěře a škod zvěří, je v nedohlednu. Stejně tak během celého roku prakticky nepokročily práce na novele vyhlášky č. 55/99 Sb. o výpočtu újmy nebo škod na lesích, po které vlastníci lesů volají již řadu let.

Po téměř dvouletém zdržení se v celé šíři konečně rozběhl Program rozvoje venkova na období 2014–2020, který pomáhá vlastníkům lesů zkvalitňovat jak infrastrukturu majetků (cesty, provozovny) a vybavení technikou nutnou pro lesnický provoz, tak i obecný stav lesů a přírody. Zdržení programu sice neovlivní celkové alokace dotačních prostředků, ale zkrácení času pro jejich využití zásadním způsobem limituje především menší lesní majetky s omezenými finančními zdroji. Je také škoda, že pro využití všech možností, které PRV poskytuje, je nutné se orientovat v celé řadě projektových a plošných opatření PRV, v nařízeních vlády a dalších pravidlech a projít si značně složitou administrativní cestou.

Jednoznačně pozitivní skutečností roku 2016 je fakt, že se MZe po mnoha letech a se značnými obtížemi podařilo navrátit příspěvky na hospodaření v lesích do jeho gesce a v současné době již mohou vlastníci lesů v celé republice žádat o tyto příspěvky podle jednotných pravidel a s garantovanou výší. Praxe minulých deseti let, kdy o výši a druhu příspěvku rozhodovala jednotlivá krajská zastupitelstva a celý systém byl značně roztržitý, až chaotický, je tedy již naštěstí minulostí. Velice pak oceňujeme ty kraje, které v rámci svých finančních možností hledají cesty, jak nad rámec schválených příspěvků na hospodaření v lesích dále podporovat vlastníky lesů a dobrý stav jejich lesních majetků.

■ Co očekáváte od roku 2017?

Na úseku legislativy snad dokončení novely vyhlášky o výpočtu újmy a škod na lesích v podobě, která bude alespoň trochu vstřícná zájmům vlastníků lesů. SVOL bude určitě pokračovat ve své snaze o přijetí nových, pro vlastníky pozemků příznivějších předpisů týkajících se myslivosti i v úsilí o zlepšení postavení vlastníků lesů příznáním náhrady ze strany státu za služby poskytované veřejnosti plněním tzv. ostatních funkcí lesů. Velkým přáním pro celý rok pak je minimum zásahů státu do legislativy a celého podnikatelského prostředí a stabilní, případně rostoucí ceny

dříví. Vše ostatní, co se lesního hospodářství týká, lze ponechat na vlastnícih lesů a jejich odborném personálu.

Ing. Milan Mochán
vedoucí Lesní správa
Arcibiskupství pražského

■ V jakém stavu je proces církevních restitucí na začátku roku 2017 a čím byl pro nové církevní vlastníky příznačný?

Odhadem chybí k vydání ještě okolo 8 % výměry požadovaných pozemků. Převážně se ale jedná o pozemky zemědělské, u kterých ještě nebylo vydáno rozhodnutí z důvodu chybějícího geometrického plánu, a zčásti jiné než zemědělské pozemky, které by měly být vydány dohodou, ale povinné osoby nepřístupují k uzavírání těchto dohod. Z důvodu nevydání či zamítnutí ve správním řízení byla část nárokových pozemků žalována. Do poloviny příštího roku by mohly být vydány i pozemky vzešlé z geometrických plánů. Předpokládáme, že koncem roku 2017 by mohl být v zásadě ukončen restituční proces mimo žalované pozemky.

Naším hlavním úkolem v roce 2016 bylo stabilizovat tým lesníků pro zajištění komplexní správy lesů, včetně drobných rozptýlených lesů farních. Na několika místech jsme zahájili výrobu vlastními zaměstnanci a ve spolupráci s úřady práce zaměstnali 20 místních lidí v dělnických profesích a pořídili první lesnickou techniku. Nosným tématem bylo a bude získávání externích zdrojů financování lesnické infrastruktury a potřeb lesa, zejména v Krušných horách, z národních i evropských programů.

Z lesnického pohledu se nám samozřejmě nevyhnulo chřadnutí lesů spojené se suchem a klimatickými změnami. Naštěstí se na našich majetcích předpovědi kůrovcových těžeb tak drasticky nenaplnily, protože kolegové věnovali velkou péči obranným opatřením. Za zmínku stojí i obnovení výkonu práva myslivosti v režijních honitbách. Jako nové téma můžeme uvést navázání kontaktů s dozorovými orgány státní správy, s Úřadem inspekce práce a s Českou inspekcí životního prostředí. A protože je téměř 50 % výměry našich lesů součástí CHKO a 66 % náleží

do ZVCHÚ, stala se komunikace s orgány ochrany přírody významnou součástí lesnického života.

Pozitivně musím hodnotit velký zájem obchodních partnerů o přímé a trvalé vztahy, za což je nutné všem poděkovat. Kladně hodnotíme i společný postup s LČR při tvorbě honitbě a uzavírání dohod o náhradách za přičlenění honebních pozemků, vstřícnost regionů a spolupráci s CHKO Brdy. Za malý zázrak považuji narovnání prostředí při poskytování příspěvků na hospodaření v lesích prostřednictvím MZe.

■ S jakými úkoly vstupujete do roku 2017?

Samozřejmě s optimismem a chutí do práce celého kolektivu, založeného na platformě soukromého správce lesů. Mimo základní úkoly lesnické výroby mohou jmenovat zejména úkoly:

- zajistit účinnou ochranu lesa a monitoring zdravotního stavu lesů,
- dohnat výchovu lesa, která byla z důvodu restituce místy značně zanedbána,
- optimalizovat procesy řízení a kontroly lesnické výroby,
- dobudovat základní infrastrukturu správních budov polesí,
- zahájit obnovu LHP a inventarizaci lesního majetku vlastní taxační skupinou,
- systémově vytvářet personální zálohy.

Dlouhodobým úkolem nás jako nového soukromého vlastníka lesů bude udržet si právo vlastníka rozhodovat o svém majetku. Vnímání lesa jako veřejného statku, omezování nakládání s lesním majetkem z titulu ochrany přírody, liniových staveb, přenášení odpovědnosti na vlastníka a na druhou stranu omezená vymahatelnost škody na lese, to vše již patří k denním starostem.

Milan Petrásek
drobný vlastník lesa
v Kraji Vysočina

■ Jak byste zhodnotil jako soukromý vlastník lesa rok 2016?

Jako drobný vlastník lesů v Kraji Vysočina jsem v roce 2016 řešil obdobné problémy jako i jiní vlastníci v regionu a celé ČR. Vzhledem k opakovanému suchu jsem na svém majetku zaznamenal zvýšený výskyt kůrovce. I přes intenzivní kontrolu porostů a včasné zpracování souší z roku 2015 se v tomto roce výskyt znásobil. V jedné z lokalit, která má nedostatek vláhy, na skalnatém podloží, dokonce vznikla menší holina. Obdobné problémy mají i sousední majetky, ze kterých se včas nezpracovaný kůrovec mnohdy šíří do okolí. Jako vlastníky nás trápí snížená cena kůrovcového dřeva při prodeji.

Další hospodaření probíhalo podle potřeb lesa a mých časových možností ve spolupráci s OLH, s nímž se aktivně stýkám a využívám jeho služeb. V tomto roce jsem dokončil prořezávku v dalším ze svých porostů. Na tyto činnosti čerpám dlouhodobě dotace na hospodaření v lesích, které poskytuje krajský úřad. Využívám i služeb akreditovaného poradce, s jehož pomocí jsem již třikrát úspěšně získal dotaci na pořízení lesnické techniky z PRV, a v roce 2016 jsme také řešili nákup navijáku. Získal jsem i podporu na údržbu kultur na zalesněných zemědělských půdách, kterých jsem v minulosti založil cca 5 ha, opět s využitím podpory.

■ Co vás čeká a jaké máte cíle v oblasti obhospodařování lesního majetku na rok 2017?

V roce 2017 musím zaměřit své síly hlavně na ochranu proti kůrovci a následnou asanaci ploch po těžbě. Napadené porosty jsou z většiny podrostlé přirozeným zmlazením a po těžbách je nutno ihned vyklidit klest a provést prořezávky. Do vzniklých holin chci vnést určitý podíl buky s individuální ochranou. I v tomto roce se budu opět zajímat o možnosti získání dotace na některé lesnické stroje z Programu rozvoje venkova. Budu i nadále spolupracovat s OLH a sousedními vlastníky. Do roku 2017 přeji všem drobným vlastníkům lesů hodně zdaru.

HLAVNÍ UDÁLOSTI V LESNICKO-DŘEVAŘSKÉM SEKTORU V ROCE 2016

KVĚTEN

■ 9. 5. 2016

Ve dnech 9.–13. května proběhla celorepubliková osvětová akce Týden lesů.

■ 11. 5. 2016

MZe oznámilo, že kvůli kůrovci zdvojnásobí rozsah monitorovacích letů.

■ 18. 5. 2016

Konalo se IUFRO symposium v Praze.

■ 24. 5. 2016

Správa NP Šumava zveřejnila plán rozsáhlé revitalizace mokřadů a vodních toků.

■ 28. 5. 2016

Byl spuštěn informační portál KŮROVCOVÉ INFO, jehož podstatou je on-line sdílení informací o průběhu rojení lýkožrouta smrkového (*Ips typographus*).

■ 30. 5. 2016

Návrh opatření k omezení následků sucha, který počítá například s obnovou malých rybníků nebo budováním závlahových systémů, schválila vláda. Na opatření proti suchu by měly jít přes tři miliardy ročně.

■ 31. 5. 2016

Parametry zadávací dokumentace lesnických zakázek pro období 2017+ představili obchodním partnerům i odborné veřejnosti lesnicko-dřevařského sektoru zástupci vedení podniku Lesy ČR.

ČERVEN

■ 3. 6. 2016

Zhruba 60 metrů dlouhý vorový pramen nechala postavit na Brněnské přehradě městská společnost Lesy města Brna u příležitosti 550. výročí od doby, kdy město koupilo svoje první lesní hospodářství.

■ 9. 6. 2016

Ve dnech 9.–12. června se za české účasti konal významný lesnický veletrh KWF v Bavorsku.

■ 12. 6. 2016

ČSÚ zveřejnil data, z nichž vyplynulo, že těžba dřeva v Česku v roce 2015 vzrostla zhruba o pět procent na 16,2 milionu metrů krychlových a byla nejvyšší za posledních pět let.

■ 15. 6. 2016

Vláda schválila návrh na návrat kompetence poskytování podpory na hospodaření v lesích a na některé myslivecké činnosti z krajů zpět na Ministerstvo zemědělství.

■ 15. 6. 2016

Ve dnech 14. a 15. června se konalo národní kolo 6. ročníku mezinárodní soutěže Mladí lidé v evropských lesích (Young People In European Forests – YPEF). Zvítězil tým z ČLA Trutnov.

Ing. Tomáš Krejzar, Ph.D.
ředitel Odboru koncepcí
a ekonomiky lesního
hospodářství

■ **Jaké hlavní trendy (s možným dopadem na české lesnictví a lesní hospodářství) bylo možno na mezinárodním poli v roce 2016 vysledovat a jakou mezinárodní událost plánovanou na rok 2017 byste vyzdvihl?**

Rok 2016 byl spojen se zvýšenou pozorností věnovanou lesům celosvětově (pařížská deklarace ke změně klimatu, cíle udržitelného rozvoje), a to nejen jejich ochraně, ale i hospodaření v nich a využívání lesních produktů a ekosystémových služeb. V lednu 2017 se očekává schválení strategického plánu OSN pro lesy na období do roku 2030, který by měl tyto ambice naplnit. Ve světě i v EU se dále rozvíjí spolupráce vyspělých zemí, směřující k omezení uvádění nelegálně vytěženého dříví na trh. Svědčí o tom i výstupy tzv. TREE workshopu, který proběhl v Praze v březnu loňského roku. Z připravovaných právních předpisů EU, které mohou mít dopady na naše lesní hospodářství, jmenujme nová pravidla pro započítávání emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v sektoru LULUCF, včetně hospodaření v lesích a výrobků ze dřeva, nebo nový návrh směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, jejíž součástí je i návrh kritéria udržitelnosti pro lesní biomasu. Kromě toho bude pokračovat implementace legislativy v oblasti invazních nepůvodních druhů. Z mezinárodních akcí plánovaných v České republice bych chtěl vyzdvihnout 12. evropský kongres lesní pedagogiky, který se uskuteční 3.–6. 10. 2017 na Vysočině.

■ **Jaké projekty v oblasti mezinárodní spolupráce byste za rok 2016 z pohledu České republiky zdůraznil?**

Jednoznačně bilaterální spolupráci s Federálním ministerstvem zemědělství a potravinářství SRN v rámci strategického dialogu mezi ČR a SRN, jejímž cílem bylo společně podpořit pragmatickou a účelnou integraci ochrany přírody do udržitelného obhospodařování lesů. Výsledky představené na mezinárodní konferenci v Praze v říjnu roku 2016 ukazují, že biologickou rozmanitost lze chránit jednoduchými opatřeními na úrovni jednotlivých stromů

(ochranou mikrostanovišť), aniž by došlo k omezení poskytování dalších (zdnalivě protichůdných) užitků z lesa – zejména produkce dřeva. Integrované přístupy se vyznačují nízkými nároky na veřejné rozpočty, možností aplikace ve velkém plošném rozsahu, respektem k místní ekonomice (produkční funkce není zásadně omezena) a využíváním aktivních péstebních opatření. Jsou proto vhodnou alternativou k vymezení chráněných území, které je spojené se zásadním omezením hospodaření.

Doc. RNDr. Bohumír
Lomský, CSc.
ředitel VÚLHM, v.v.i.

■ **Čím se zabýval VÚLHM v roce 2016, jaké zajímavé a významné projekty jste řešili?**

V roce 2016 se část našich projektů týkala kalamitního chřadnutí smrku na severní Moravě a ve Slezsku. Cílem je správně vymezení oblastí se smrkovými porosty ohroženými suchem, aplikovat nové postupy v ochraně lesa, hledat geneticky vhodné chlumní ekotypy smrku pro jeho udržení ve směsích na odpovídajících stanovištích, doporučit vhodné metody obnovy lesa a péstební postupy, ověřit využití introdukovaných dřevin (douglasky), řešit nepříznivý stav lesních půd pro zvýšení stability a zajistit produkci lesa v průběhu klimatické změny.

Myslivecké projekty byly zaměřeny na minimalizaci škod zvěří. V laboratoři analýz DNA byly získány prvotní poznatky o genetické diverzitě vybraných populací šesti druhů dřevin. Z pěstitelských projektů vzešly návrhy na změnu legislativy – úprava minimálních hektarových počtů při umělé obnově lesa a nové pojetí systému melioračních, zpevňujících a přípravných dřevin. Kromě zajištění lesní ochranné služby, monitoringu zdravotního stavu lesů či sledování hydrologie malých lesních povodí jsme spolupracovali při tvorbě Programu revitalizace Krušných hor. V roce 2016 začal standardní provoz Národní banky osiva lesních dřevin, údaje jsou dostupné na webu MZe.

■ **Jaké je podle vás stěžejní téma pro lesnický výzkum obecně pro další období?**

Je to lesnické hospodaření v oblastech postižených dlouhodobým suchem. Jde o multidisciplinární výzkum chřadnutí smrkových porostů v oblasti severní a střední Moravy a Slezska, ale i jižní Moravy a Polabí. Je nutno sledovat chřadnutí lesů ve Středočeské pahorkatině, v předhoří Českomoravské vrchoviny a v Drahanské vrchovině. Z praxe je poptávka po výsledcích výzkumu zaměřeného na klimatickou změnu, po reakci stávajících porostů na ni, na potenciál změny druhové skladby, na tvorbu smíšených porostů a na vliv různých postupů hospodaření na plnění všech funkcí lesa.

Tématem pro genetiku a šlechtění je výběr vhodných druhů a proveniencí dřevin snášejících sucho a extremitu počasí. Při přípravě Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu bude nutné vyhodnotit hospodářské postupy zajišťující trvalou udržitelnost LH a všechny funkce lesů v podmínkách pravděpodobných scénářů změny klimatu a předejít tak nadbytečným restrikcím a omezením LH. Bude potřeba posílit výzkum využití introdukovaných dřevin a opomíjených dřevin (např. bříza) pro udržení produkční funkce lesů. Řeší se škody zvěří, ale je opomíjena skutečnost, že dále klesají stavy drobné zvěře. Budeme se zabývat invazními organizmy, sledovat nové druhy biotických škodlivých činitelů a nacházet nové možnosti ochrany a obrany.

V těchto všech oblastech bychom i my – VÚLHM – chtěli být dále aktivní.

prof. Ing. Marek
Turčáni, Ph.D.
děkan Fakulty lesnické
a dřevařské ČZU v Praze

■ **Jak hodnotíte uplynulý rok s ohledem na výukové a výzkumné aktivity fakulty?**

Na FLD ČZU v Praze chceme dát možnost studovat všem šikovným lidem se zájmem o lesnictví a dřevařství z ČR i ze zahraničí a proto se snažíme mírně navýšovat počty přijímaných studentů. V roce 2016 (kdy jsme zavedli přijímačky pro všechny obory s výjimkou jediného) se sice přihlásilo o 5 % méně kandidátů než v roce 2015, ale vzhledem k jejich vyšší kvalitě jsme jich nakonec přijali o 5 % více. Celkově teď na FLD ČZU v Praze studuje přibližně 190 studentů doktorského stupně

a sumárně necelých 2 050 studentů na všech třech stupních studia. Abychom našim studentům vytvářeli příjemné prostředí, kompletně jsme zrekonstruovali studijní oddělení. Součástí rekonstrukce byla i odpočinková zóna pro studenty, která je situována naproti studijnímu oddělení. Studenti tak mohou trávit čas v příjemném prostředí, kde je vysokorychlostní internet, pohodlné sezení pro 20–25 studentů, skříňky pro uložení věcí a kuchyňka s lednicí, mikrovlnkou a rychlovarnou konvicí. Součástí strategie fakulty spočívající v podpoře šikovných studentů jsou rozsáhlé stipendijní programy (prospěchová stipendia, stipendia pro mladé vědecké pracovníky atd.) a široká podpora dvou studentských spolků a fakultních trubačů. Výrazná je i podpora zahraničních pobytů pro studenty bakalářského, magisterského, ale hlavně doktorského studia. Dřevařská část fakulty byla významně posílena otevřením Dřevařského pavilonu FLD v lednu 2016. Nové prostory pro teoretickou i praktickou výuku nabízejí podmínky srovnatelné s kvalitními západoevropskými univerzitami. Jako výukovou i vědeckou podporu jsme vytvořili nové fakultní pracoviště „Laboratoř zpracování dřeva“. Celou první polovinu roku jsme intenzivně hledali kvalitní personální posily pro dřevařskou část fakulty, kdy se nakonec povedlo přivést na fakultu další tři profesory.

Rok 2016 byl také rokem intenzivní přípravy projektů do operačních programů, a to hlavně OP VVV (celkově byly v roce 2016 za fakultu podány projekty za více než 900 mil. Kč). Tento zdroj financování považujeme za zásadní, a proto byl jmenován nový člen vedení fakulty – proděkan pro rozvoj fakulty a operační programy. V oblasti vědy a výzkumu považujeme za obrovský úspěch získání projektu „Vybudování excelentního vědeckého týmu na FLD ČZU v Praze a jeho přístrojově-technického zázemí zaměřeného na mitigaci důsledků klimatických změn v lesích (od úrovně genů po úroveň krajiny)“ v objemu 246 mil. Kč na období 2017–2022. Dalším velkým úspěchem je zařazení fakulty na osmé místo v celosvětovém žebříčku organizací provádějících lesnický výzkum (jako jediné fakulty nejenom z ČR, ale i ze střední a východní Evropy). Velice si cením i udržení pozitivního trendu v publikační činnosti.

■ Jaké jsou vaše cíle pro rok 2017?

Zásadním cílem je nadále zkvalitňovat výuku ve všech ohledech. Plánujeme, vzhledem k náročnosti práce, posílit tým

zabezpečující vzdělávací a pedagogickou činnost. Prozatím vidím rezervy ve výuce a také ve spolupráci s praxí. Plánujeme podstatně více umožnit studentům praktickou výuku – a k tomuto účelu vytvářet možnosti (i získáním investičních prostředků) na naší terénní výzkumné stanici Truba a v našem fakultním arboretu v Kostelci nad Černými lesy. Velkou výzvou je zlepšení komunikace a spolupráce nejenom s aktuálními studenty, ale i s našimi absolventy. Ke kvalitní výuce je potřebné fakultu doplnit výbornými pedagogy (a současně i vědci), a to hlavně v oborech a specializacích, kde nám tito lidé chybí. Zatím nevíme, s jakým rozpočtem můžeme počítat, ale o to důležitější je se nadále snažit o projektové zabezpečení fakulty s důrazem na projekty z operačních programů. V oblasti publikační činnosti chceme výrazně zvýšit důraz na přípravu článků v těch nejlepších časopisech a vytvářet rovněž aplikované výstupy, které bude lesnický a dřevařský provoz využívat. V oblasti rozvoje fakulty plánujeme připravit další projekty z operačních programů a v případě získání investičních projektů zahájit jejich realizaci.

Mgr. Jan Korbelař
ředitel České lesnické akademie Trutnov

■ Jaký byl rok 2016 pro střední lesnické školy a konkrétně pro Českou lesnickou akademii Trutnov?

V posledních letech se řeší citlivá otázka optimalizace středního lesnického školství a počet škol z hlediska potřeb lesního hospodářství. ČLA se i nadále dařilo prokazovat, že má v síti lesnických škol své nezastupitelné místo s dlouholetou tradicí a že nás ani v loňském roce netížila nižší naplněnost tříd, související se způsobem financování na žáka. Škola poskytuje střední vzdělání ukončené maturitní nebo závěrečnou zkouškou a vyšší odborné vzdělání v lesnictví. Absolventi maturitních oborů v lesnictví z České, Polské a Slovenské republiky navštěvovali roční studium zaměřené na těžebně-dopravní stroje, ukončené závěrečnou zkouškou. Stanovená široká nabídka přírodních oborů s možností přestupu z tříletého na čtyřletý obor a opačně je pro žáky velmi zajímavá.

HLAVNÍ UDÁLOSTI V LESNICKO-DŘEVAŘSKÉM SEKTORU V ROCE 2016

■ 17. 6. 2016

Konalo se 21. setkání lesníků Vysočiny.

■ 20. 6. 2016

Vlhké počasí v tomto období zmírnilo rojení kůrovce, kalamitě ale asi nezabránilo.

■ 23. 6. 2016

Lesy ČR vyhlásily podmínky lesnických tendrů 2017+. Hodnota zadávaných lesnických prací měla dosáhnout téměř 3,4 miliardy korun.

■ 29. 6. 2016

Lesy ČR oznámily, že chystají miliardovou investici do malých vodních toků.

ČERVENEC

■ 1. 7. 2016

Lesníci (Lesy ČR, VLS a SVOL) diskutovali s ochránci přírody o velkoplošných bezzásahových územích.

■ 8. 7. 2016

Zástupci státních lesů Visegrádské čtyřky – Slovenska, České republiky, Maďarska a Polska podepsali v Čiernom Balogu memorandum o spolupráci.

■ 12. 7. 2016

Lesy ČR vyhlásily veřejnou soutěž o návrh nové budovy ředitelství. Mělo by jít o dřevostavbu.

■ 14. 7. 2016

Hnutí Duha představilo plán zařadit pět lokalit ČR do tzv. divočiny

■ 28. 7. 2016

Lesy ČR vydaly prohlášení, že situace s kůrovcem na Bruntálsku je nejhorší v republice. Nejvíce byly v roce 2016 dále postiženy lesy v okolí Města Albrechtic, Vítkova a Šternberku.

SRPEN

■ 8. 8. 2016

VLS oznámily, že v roce 2016 vysadí zhruba 11,5 milionů sazenic lesních dřevin, velkou část na chřadnutím postižené Libavě.

■ 15. 8. 2016

Lesům ČR se podařilo zpracovat následky červencové vichřice v roce 2015, především v oblasti Hanušovicka.

ZÁŘÍ

■ 7. 9. 2016

Světový kongres Mezinárodní unie ochrany přírody (IUCN) přijal rezoluci, v níž vyzval Českou republiku k nápravě péče o Národní park Šumava. Informoval o tom Pavel Kindlmann, který se kongresu na Havajských ostrovech účastnil.

S potěšením můžeme konstatovat, že rodiče a lesnické organizace hodnotí školu velmi dobře. Jsme rádi, že prestiž ČLA posilují sami studenti svou aktivní a úspěšnou účastí v mnoha soutěžích a olympiádách. Družstvo ČLA opakovaně vyhrálo národní kolo YPEF a opět, již po druhé, reprezentovalo ČR v mezinárodním finále soutěže Young People in European Forests v Lotyšsku, které se zúčastnilo 12 států EU. Školu navštěvuje dvojnásobný mistr ČR a mistr Evropy v benchpressu a mrtvém tahu (síla se v lese hodí). Žák druhého ročníku M. Vaněk obsadil na mistrovství světa v Lonátu v disciplíně „Trap“ 13. místo z 82 střelců. I nadále pokračovala spolupráce s firmami hospodařícími v lesním hospodářství. Významným partnerem byly LČR, s.p., – po nástupu generálního ředitele Lesů ČR Daniela Szóráda se rozvíjí úzké spolupráce s lesnickými školami. Byl zpracován a je naplňován společný koncept s MZe ČR o vzájemné spolupráci při zabezpečování praktické výuky lesnických škol. ČLA převzala cenu „Škola firmě 2016“ za spolupráci, udělovanou Radou Královéhradeckého kraje a krajskou hospodářskou komorou na základě nominace LČR. V rámci dotačního titulu MZe ČR „21. Centra odborné přípravy“ byly pořízeny další tři simulátory John Deere pro výuku operátorů harvesterů. Zřízením center odborné přípravy ministerstvem v jednotlivých krajích došlo k významné finanční pomoci oborovým školám, která v roce 2000 skončila převedením kompetencí na jednotlivé kraje. V nastávajícím roce počítáme v rámci výzvy IROP, programu „Infrastruktura středních a vyšších odborných škol“, se začátkem čerpání předloženého projektu „Pořízení vybavení pro zkvalitnění teoretické a praktické výuky ČLA Trutnov“. Cílem jsou investice do po-

řízení dalšího, již třetího harvesteru, vyvážecího traktoru a školkařského strojního vybavení. Další velká investice v nadcházejícím roce bude rekonstrukce odvozní cesty na školním poli s prostředků SZIF.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem za dosavadní spolupráci a popřát v novém roce mnoho zdraví, štěstí, pracovních a osobních úspěchů.

Ing. Petr Martinec
manažer Sdružení lesních školkařů

■ Co především ovlivňovalo lesní školky a školkaře v roce 2016?

Průběh počasí každoročně významně ovlivňuje školkařskou produkci. Na jaře roku 2016 nás dosti potrápily pozdní mrazy, které, i přes velké úsilí školkařů ochránit své výpěstky, v některých školkách způsobily nemalé škody. Oproti předchozímu roku nebyl problém s úhrnem srážek, a tak některý materiál narostl možná až příliš. V závěru roku se ukázalo, že je velmi náročné zajistit si na další sezóny dostatek kvalitního semenného materiálu některých listnatých dřevin s odpovídajícím původem. Úrody jsou nepravidelné, často velmi lokální, a administrativní postupy komplikované a to odrazuje od činnosti velkou část subjektů, které v oblasti lesního semennářství podnikaly. Dlouhodobý problém s osivem je například u dubu zimního, a to především v karpatských původech.

V SLŠ ČR proběhla na začátku roku 2016 nová volba členů do předsednictva a kontrolní komise, kteří budou svoji funkci zastávat následující tři roky. Sdružení se stalo členem Lesnicko-dřevařské komory ČR a v průběhu roku jsme pořádali tři semináře. Podařilo se zdárně dořešit dotace na škody způsobené suchem v roce 2015 a nominovat zástupce SLŠ ČR do několika pracovních skupin na MZe a u LČR. Bohužel jsme se za uplynulý rok nikam neposunuli v oblasti řešení změny vlastnictví pozemků, na nichž se nacházejí některé produkční plochy školek, a ani s výší nájemného u těchto ploch pronajatých od státního podniku.

■ Jaké je hlavní novoroční přání lesních školkařů? Co vás čeká v dalším roce?

Když jsem se zeptal svých kolegů, jak vidí rok 2017, odpovědi nebyly vůbec optimistické, takže si dovoluji odpovědět v podobě několika přání, která lesní školkaři mají.

■ Kéž by se omezil nebo alespoň nezvyšoval objem administrativních úkonů, kterých je ve školkařské činnosti příliš mnoho – bohužel se naopak musíme připravit spíše na jeho další nárůst, například na zavedení elektronické evidence tržeb.

■ Kéž by se zvýšila nebo alespoň neklesala cena sadebního materiálu – to by obnášelo především změnu kritérií při soutěžení veřejných zakázek, ve kterých je často hlavní podmínkou pouze cena.

■ Kéž bychom měli v celém oboru lesnictví dostatečný počet kvalitních pracovníků pro manuální práci – to je dlouhodobý problém, a jelikož to začíná být problém i u kvalitních pracovníků na pozici THP, hledání řešení nebude vůbec jednoduché.

■ Kéž by měli školkaři reálné zadání od vlastníků a správců lesních majetků – to u nás bohužel nefunguje, a přestože máme lesní hospodářské plány, vlastníci lesa poptávají sadební materiál až při potřebě obnovy lesa. Z tohoto důvodu školkaři pouze odhadují, jaká dřevina, provenience a technologie pěstování budou požadovány v budoucnu, a tím dochází buď k nedostatku sadebního materiálu, nebo naopak k likvidaci toho nepotřebného.

Ing. Milan Hron
předseda Pro Silva Bohemica

■ Čím žilo hnutí Pro Silva Bohemica v roce 2016? Co vás čeká v roce 2017?

Když se ohlédnu za dvaceti posledními lety, naše hnutí žije skoro v rytmu lesa: stojí pořád na stejných základech, přizpůsobuje se evolučně klidným tempem měnícím se okolním podmínkám, má celkem pravidelný roční průběh a zpeřstněním jsou jen občasné drobné nahodilé jevy a kalamity... Převedeno do konkrétních pojmů: projevy klimatické změny nás neustále utvrzují v tom, že musíme intenzivně pracovat na změně postoje k našim ohroženým lesům. Nepasečné hospodaření ve smrčinách je už po dvaceti letech seminářů, ukázek a vyhodnocení běžnou součástí

práce našich členů i mnohých dalších lesníků. Univerzálnost výběrných principů jsme nejen sobě potvrdili na jaře v téměř čistých borech na dokeském majetku. Na letošní zahraniční studijní cestě jsme se podívali do téměř posledního přežívajícího slovenského smrkového komplexu na Oravě (jejich aktivní přístup k ochraně tohoto lesa je příkladný i pro nás) a pak na ukázkové a z vnitřní logiky (ekonomika, biologické základy) vycházející hospodaření ve smíšených lesích na Povážském Inovci. Z obojího si lze udělat představu o možném dalším vývoji u nás, Slovensko je z pohledu GKZ možná „víc na ráně“. Poslední akce pak byla věnována představení konceptu myslivosti v Sasku a porovnání výsledků na obou stranách hranice. Myslivost by podle našeho mínění neměla být chápána jako koníček, ale jako služba lesu – a podle toho by se k ní mělo také přistupovat: podporovat, spolupracovat, aktivně ovlivňovat, nevytvářet umělé překážky a neposilovat dělení na „my a oni“. Snažíme se pozitivně ovlivnit i novelu zákona o myslivosti, kterou „s těžkým srdcem“ navrhujeme podpořit. Proč (když jde v řadě věcí proti našim potřebám), lze zjistit na našich webových stránkách.

■ Jak hodnotíte vývoj postoje k nepasečným způsobům hospodaření v prostředí českého lesnictví v posledním období?

Nepasečné postupy se velice rozvíjejí. Od holosečí k podrostním způsobům se přechází běžně, odtud je k rozvinutějším formám už jen kousek. Komplikací je (a asi bude) fakt, že přirozená obnova se daří zejména ve smrku a buku, což jsou dřeviny s tendencí vytvářet monokultury. I proto je potřeba se dál vzájemně inspirovat. Pro příklady nemusíme jezdit až za hranice, skvělých lesníků a porostů je i u nás dost. Chceme je prezentovat formou sítě demonstračních porostů nepasečného hospodaření. S podporou MZe pro prvních asi deset objektů můžeme počítat už v roce 2017, snad se přidá i MŽP a leccos přidáme i z vlastních zdrojů, takže za pár let by tu měly být desítky objektů v různých PLO, polohách a majetcích, kde se kromě obvyklých dat bude měřit i přírůstková reakce jednotlivých stromů na zásah, budou se ukázkově vyznačovat zásahy a dokumentovat a interpretovat výsledky. Prostě to, čím žije praktický lesník, ale málokdy se dočká objektivních výsledků své práce (na-

tož uznání...). Celkově si myslím, že politika a legislativa za praxí začínají zaostávat. Je otázkou, zda si poradí s dvacet let trvajícím problémem spárkaté zvěře, usnadní lesníkům práci v obtížných podmínkách hromadného odumírání lesů a umožní (těm, kdo chtějí) i fakticky lesy popisovat a obhospodařovat jinak než na základě věku. Ale optimisticky vnímám, že se i v této oblasti něco začíná dít.

Ing. Miroslav Michna
ředitel Jihozápadní
dřevařské a.s.

■ Jak z pohledu lesnické firmy hodnotíte rok 2016?

Z pohledu lesnické firmy hodnotím rok 2016 v našem regionu úspěšně. I přes trvalou kalamitní situaci v některých jiných oblastech zůstala z dlouhodobého pohledu cena dříví pro vlastníka lesa ve střední Evropě na solidní úrovni.

Přál nám kurz eura, cena ropy, nakonec bylo kam prodávat i velké objemy dříví. Po loňském suchu přišel u nás srážkově nadnormální rok, s příjemným a klasickým létem. Dařilo se nám zvětšovat objem služeb u jiných vlastníků lesa než u LČR, podařilo se nám splnit i navýšené projekty na SÚJ LČR, včetně výchovných zásahů do 40 let, úspěšně jsme dále investovali v dopravě dříví a v harvesterové technologii.

Bohužel i my nadále bojujeme s nedostatkem kvalitních pracovníků na všech úrovních. Lesnictví v současnosti ve společnosti nefrčí a poctivá tvrdá práce v lese už vůbec ne.

■ S jakými očekáváními vstupujete do roku 2017?

Jelikož nevlastníme les, žijeme ze služeb pro vlastníka lesa, tak si přeji mnoho čerstvých informací a hlavně rychlou a úspěšnou reakci na ně. Musíme být lepší než konkurence a náš zákazník musí být spokojen.

Očekávám a doufám, že si náš lesnický sektor a trh, negativně ovlivněný nadpolovičním státním vlastnictvím, i ve volebním roce udrží zdravé a tržní prostředí.

Hlavně si ale do roku 2017 přeji, abychom byli všichni zdraví a aby nás naše práce pro les naplňovala.

HLAVNÍ UDÁLOSTI V LESNICKO-DŘEVAŘSKÉM SEKTORU V ROCE 2016

■ 8. 9. 2016

Česko získalo po 12 letech světového šampiona v dřevorubeckých soutěžích. Na mistrovství světa v práci s motorovou pilou, které se konalo 8.–11. 9. 2016 v polské Visle, zabodoval mj. Martin Švec.

■ 13. 9. 2016

Lesníci a meteorologové upozornili na zvýšené riziko požárů. Hasiči v tomto suchém období likvidovali několik lesních požárů.

■ 19. 9. 2016

Lesy ČR zveřejnily výsledky tendrů 2017+. Nejvíce nejlepších cenových nabídek v tendrech 2017+ podala společnost PETRA.

■ 22. 9. 2016

Arboretum Sofronka v Plzni, známé kolekcí borovic, oslavilo 60 let existence.

ŘÍJEN

■ 1. 10. 2016

LČR a MZe představily projekt spolupráce se středními lesnickými školami.

■ 4. 10. 2016

Evropský parlament 4. 10. schválil klimatickou dohodu, která byla pod záštitou OSN přijata v roce 2015 v Paříži.

■ 5. 10. 2016

Vláda ČR schválila na svém jednání Výroční zprávu o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2015, mezi lesníky známou jako Zelená zpráva.

■ 12. 10. 2016

Modernizaci papírny Mondi Štětí, která má zdvojnásobit objem výroby, schválilo Ministerstvo životního prostředí.

■ 14. 10. 2016

Rakouská společnost Lenzing se rozhodla investovat 100 milionů eur do modernizace výroby. Z toho 40 milionů eur (přes miliardu korun) by mělo jít do dceřinného závodu Biocel Paskov.

■ 17. 10. 2016

Tendry 2017+ Lesů ČR začal přezkoumávat ÚOHS. Důvodem správního řízení mělo být údajné porušení zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. ÚOHS zakázal Lesům ČR uzavírat smlouvy s vítězi do doby ukončení správního řízení.

■ 25. 10. 2016

MZe oznámilo, že vyplatí lesním školkařům 28 mil. Kč jako kompenzaci za sucho v roce 2015.

LISTOPAD

■ 13. 11. 2016

ÚOHS potvrdil, že zastavil správní řízení, která vedl vůči Lesům ČR ve věci tendrů 2017+ a zrušil předběžná opatření.

Ing. Jaroslav Rygl
ředitel Lesní společnosti
Ledeč nad Sázavou, a.s.

■ Jak z pohledu lesnické firmy hodnotíte rok 2016?

Rok 2016 hodnotím jako jeden z nejhorsích v téměř 25leté historii, přičemž paradoxně nejhorší a pro celý rok zcela zásadní byl III. Q. Ačkoliv jsme po nepříliš zdařilém roce 2015 celkem dobře věděli, co nás čeká, a připravili se na to, nebylo možno jakkoliv zabránit vysokým ztrátám na většině zakázek. Důvodem je dopad negativních externalit na naši společnost z vysokého výskytu kůrovcem napadeného dříví v oblastech mimo naše SÚJ. Trh vykazuje znaky vysoké nabídky dříví, zejména horších jakostí. O ceně se nerozhoduje ve smluvních cenách, ale v přejímkách u odběratelů. To tlačí celkově realizační ceny výrazně níže, než se to projevuje v indexu cen dříví, vázaného v našem případě na stále váhy sortimentů. Realita přitom vykazuje značný pohyb a zejména značnou nedůvěryhodnost respondentů (to není moje domněnka, ale veřejně deklarovaný názor odpovědných osob ČSÚ). Na druhé straně máme k dispozici pro nákup dříví ceníky, jejichž struktura odpovídala zcela jiné struktuře těžeb, než je současná skutečnost. Vliv těchto okolností je natolik významný, že jej nemůžeme pokrýt žádná férově kalkulovaná marže! To nevyovídá naprosto nic o vyváženosti zadávacích podmínek, které mohou vyhovovat jenom jedné straně nebo spekulantům. Případá mi ten náš lesnický svět nějak naruby převrácený. Za normálních podmínek by tato doba měla být pro všechny podnikatele v lesnictví „zlatým dolem“, neboť potřeba prací a složitost logistiky stoupá, ale opak je pravdou. Ceny fixované na zcela jinou strukturu těžeb a prací jsou rigidní, navíc nevhodně valorizované inflačním indexem, ačkoliv většina výkonů je vázána na cenu práce! Ta pochopitelně roste zcela výrazněji než inflace. Stovky hodin desítek lidí strávených v komisích pro objektivizaci zadávacích podmínek nepřinášejí v tomto ohledu žádný příznivý výsledek, dějá vu!

■ S jakými očekáváními vstupujete do roku 2017?

Do roku 2017 více než s očekáváním vstupuji spíše s obavami, že se situace ještě více vyhročí a nůžky trhu a rigidních smluvních podmínek se ještě více sevrou. Pokud bude na trhu převis nabídky, jistě toho odběratelé využijí pro další snížení cen. Jak známe korelační pravidlo indexu, ten sice může vykazovat stejné znaménko, nicméně zcela odlišnou absolutní hodnotu! Velmi se obávám růstu ceny práce, neboť prostor pro jakékoliv navýšení cen práce je vyčerpán, resp. přečerpán a prognóza inflace nedává naději, že se něco v této věci změní. Neočekávám proto nic a uděláme vše pro to, abychom příští rok přežili s minimální újmou.

Bylo by pro mne příjemným překvapením, kdyby nové zadávací podmínky obsahovaly více prvků, které by vedly k vyváženosti transparentnosti zadávací dokumentace (vyváženost cenové matice dříví, objektivizace vad dříví a použití technologií, způsoby a principy valorizací a vyváženost smluvních podmínek, např. respektování objektivních víceprací). Snad největším překvapením by pro mě bylo, kdyby se hodnotící komise naučily přecházet nabídky s nepřiměřeně nízkými či spekulativními nabídkovými cenami a vyhnuly se tak již v minulosti známým důsledkům z toho vyplývajících. Na druhou stranu nejsem tak naivní, abych něco takového očekával. Neboť nelze očekávat od zadavatele, že by při známých podmínkách finančního zajištění zakázek cokoliv změnil. To by totiž mohlo ohrozit jeho vysoký zisk a hrozba, že obdrží jen jednu nabídku, se zdá být zatím vzdálená.

Ing. Daniel Marek
Lesnická a geografická
systémy – lterSoft s.r.o.

■ Jak se vyvíjela poptávka po lesnických informačních systémech v roce 2016?

V posledních letech sledujeme určitou diverzifikaci lesnických subjektů. Stále nám bohudíky přibývají uživatelé z naší hlavní cílové skupiny, tzn. hospodáři na soukromých a obecních lesních majetcích. Oslovovaly nás ovšem i jiné typy firem. Šlo o specialisty na určitý typ lesnických služeb jako zpracování klestu či pěstební

nebo těžební činnosti včetně dodavatelů prací pro LČR. Novou skupinu uživatelů vytvářejí OLH sdílející jeden systém se svými spolupracovníky, kteří nejsou součástí jedné firmy. V loňském roce se také zdvojnásobil počet našich uživatelů z řad pracovníků státní správy lesů. Také se potvrdil trend posledních let, že čím dál tím menší lesní majetky chtějí pro lesní hospodářskou i pro grafickou evidenci využívat moderní systém. Narůstá i počet vlastníků s velmi roztroušeným lesním majetkem. Ti vyžadují navíc dokonalý přehled nad svými pozemky.

Naši stávající i noví uživatelé začali od začátku minulého roku hojně využívat službu replikací. Ta jim umožňuje sdílet společnou databázi v rámci celé firmy, a to i bez trvalého internetového připojení.

■ Jaké novinky připravujete pro rok 2017?

Balíček našeho lesnického softwaru už je kompletní. Přesto máme spoustu dalších novinek, plánů a vizí. Uživatelé se mohou těšit na živé mapy. Hospodář si do mapy poznačí např. kůrovce a značka se po jeho zpracování s vložením výrobně mzdového lístku automaticky přebarví. Nebo si hospodář nad mapou prohlédne plánované a provedené prořezávky, aniž by musel něco zakreslovat.

Lesnický systém rozšíříme o evidenci a rozdělování pracovních úkolů včetně možnosti odeslat úkol i s mapkou do mobilního zařízení. Oblíbené sestavy si uživatel prohlédne na jedno kliknutí v počítači i v tabletu. Mobilní zařízení v terénu nově poslouží také pro plánování projektů a pro sběr údajů o škodách zvěří. Snažíme se uživatelům usnadnit kancelářskou práci

a umožnit řešení vybraných úkolů efektivněji přímo v lese.

Uspěšně zasílání uživatelských požadavků a sledování stavu jejich vyřízení přímo v programu. Jsme připraveni na EET a pečlivě sledujeme vývoj požadavků kladených na naše uživatele. Odolné mobilní termostiskárny budeme využívat pro tisk pokladních dokladů i zjednodušených odvozních lístků.

V únoru budeme pořádat každoroční setkání uživatelů, kde mimo jiné představíme GPS přijímač, který sníží chybu při měření polohy v lese běžným tabletem pod 1 m. Plánujeme také ukázkou mapování zdravotního stavu lesa pomocí dronu. Uživatelům chceme nabídnout také zvýšenou podporu v oblasti administrativní zátěže spojené s požadavky BOZP.

Vlastimil Zeman
jedenatel společnosti
MERIMEX, s.r.o.

■ Jak hodnotíte rok 2016 z hlediska prodeje lesnické techniky a s tím související ochoty firem a živnostníků investovat do nových technologií?

Prodej lesnické techniky John Deere v roce 2016 mohu hodnotit velmi pozitivně, prodávaly se nejenom použité stroje, ale došlo i k nárůstu prodeje nových strojů, z tohoto pohledu byl rok 2016 pro nás velmi úspěšný. Na druhou stranu se nejedná o jev, který byl nastartován změnou myšlení lesnické veřejnosti a jejím rozhodnutím začít obměňovat zastaralý technický park, ale víceméně se jednalo o reakci na kůrovcovou kalamitní situaci na Moravě a s ní související nedostatek volných kapacit pro mýtní těžbu.

Přesto doufám, že to nastartuje i pravidelnou obměnu a omlazení zastaralého strojního parku v ČR.

Myslím, že ochota investovat do nových technologií se odvíjí od ceny, kterou jsou schopni za své služby její provozovatelé obdržet.

■ S jakými očekáváními vstupujete do roku 2017 a na jaké novinky se zákazníci mohou těšit?

Naše lesnická veřejnost si zaslouží pracovat s moderními stroji, které jsou schop-

ny podávat vynikající výkony, a to se sníženými náklady na provoz a údržbu. A proto věřím, že se bude zvyšovat podíl prodeje nových strojů. Pro rok 2017 je připraveno hned několik novinek, a to především nové vyvážecí traktory John Deere 1110G, 1210G a 1510G, které již budou splňovat emisní normy Stage IV. U harvestorů to budou John Deere 1070G a 1170G a dále pak nová generace IBC (Intelligent Boom Control 2.0) pro vyvážecí traktory.

Roman Prokšík
FOREST MERI s.r.o.

■ Jak hodnotíte rok 2016 z hlediska prodeje lesnické techniky a s tím související ochoty firem a živnostníků investovat do nových technologií?

Rok 2016 musíme hodnotit jednoznačně kladně. V podstatě jde o historicky nejúspěšnější rok, pokud ho zhodnotíme z hlediska obratu firmy nebo množství obchodních případů.

Nikdy nelze dopředu říci, jaký ten který rok bude, co vás v něm čeká a jaké zakázky zrealizujete, ale ten loňský byl test i nás samotných, co jsme schopni zvládnout. Výsledkem bylo, že jsme museli přijmout další tři servisní techniky, obnovit servisní vozidla a trochu zvelebit prostranství před firmou.

Zajímavý je možná rozbor prodeje z hlediska toho, co vlastně tvoří podstatnou část realizovaných obchodů. Na celkovém obratu se ze 75 % podílejí dotační tituly a výběrová řízení od státních podniků, ale jen 25 % obratu tvoří prodeje zákazníkům, resp. živnostníkům, a podobný byl i rok 2015.

Dlouhodobě upozorňujeme na to, že pomyslné nůžky mezi cenou nových strojů a výdělků v lesnictví se rozevírají více a více a neumožňují živnostníkům investovat do nákupu profesionální techniky. Jejich zájem se tak z důvodu omezených finančních možností soustředí spíše do oblasti farmářské produkce, která sice vychází finančně příznivěji, ale dlouhodobě se s ní nedá dosahovat profesionálních výkonů.

Dá se tedy říci, že ochota firem a živnostníků investovat by byla, strojově vyba-

HLAVNÍ UDÁLOSTI V LESNICKO-DŘEVAŘSKÉM SEKTORU V ROCE 2016

■ 14. 11. 2016

Lesy ČR oznámily, že jejich zisk za první tři čtvrtletí 2016 klesl o 29 % na 3,9 mld. Kč.

■ 22. 11. 2016

Lesy ČR zveřejnily záměr po úbytku lesů vydaných v církvejších restitucích zvětšit plochu svých lesů. Lesy chtějí kupovat od soukromých majitelů.

■ 23. 11. 2016

Vláda schválila program obnovy Krušných hor, který by měl do roku 2030 stát až 4,1 miliardy korun.

■ 28. 11. 2016

Lesy ČR vypsalý soutěž na dodavatele nových podnikových stejnokrojů pro zhruba 2 500 z celkem 3 200 zaměstnanců podniku.

PROSINEC

■ 1. 12. 2016

Vratku části spotřební daně z nafty (tzv. "zelená nafta") by nově měli dostávat také lesníci. Počítá s tím novela zákona o spotřebních daních, kterou 21. 10. schválili poslanci a 1. 12. Senát.

■ 1. 12. 2016

Generální ředitel Lesů ČR Daniel Szórád vystoupil v Evropském parlamentu v Bruselu. Na konferenci hovořil o klimatických změnách a udržitelnosti lesní biomasy v podmínkách České republiky.

■ 2. 12. 2016

Stipendijní program, který má podporovat mladé uchažeče ve studiu vybraných lesnických profesí a pomoci jim pokrýt jeho náklady, spustily VLS.

■ 2. 12. 2016

Poslanecká sněmovna schválila novelu zákona o ochraně přírody a krajiny, navzdory některým sporům. Změny se mají týkat především národních parků. Orgány ochrany přírody asi už také nebudou platit státním podnikům újmou kvůli ochraně přírody.

■ 5. 12. 2016

Lesy ČR by za rok 2016 měly odvést do státního rozpočtu 5,6 miliardy korun. O předběžném souhlasu s převodem rozhodla 5. 12. vláda.

■ 9. 12. 2016

Poslanecká sněmovna schválila návrh novely zákona o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin. Znamená snížení pokuty za neposkytnutí genetických vzorků lesních dřevin, zachování stávající velikosti ochranného pásma lesního porostu či zkrácení doby platnosti schválených lesních hospodářských plánů.

■ 12. 12. 2016

Lesy ČR z třímiliardového lesnického tendru 2017+ podepsaly smlouvy na 30 ze 48 soutěžených jednotek. U tří jednotek se bude soutěž opakovat, protože vítězná společnost PETRA se rozhodla kontrakt neuzavřít.

vení je většinou za hranicí životnosti, ale ne všichni mají stejné podmínky a možnosti. Nejčastější dotaz od živnostníků je, kdy budou mít nějaké dotace také oni.

■ S jakými očekáváními vstupujete do roku 2017 a na jaké novinky se zákazníci mohou těšit?

Očekávání jsou pozitivní. Již na základě předběžných jednání s našimi obchodními partnery a zákazníky lze očekávat dobrý rok. Na podzim se spustilo třetí kolo dotací na lesní techniku a zájem o naše stroje je pro nás potěšující.

V letošním roce se spustila výroba čtvrté generace traktorů Valtra série N4. První stroje jsou dodávány v tomto čase a my čekáme na odezvu a hodnocení zákazníků. Vzhledem k tomu, že Valtra obdržela za sérii N4 ocenění za design a ocenění „Traktor roku 2016“, tak věříme, že zákazníci budou spokojeni. Nezastavíme však vývoj a požadavky na snižování emisí, takže musíme počítat, že dnešní traktor splňuje normy Tier-4Final pomocí močoviny, má již například 11 řídicích jednotek, spousty plastů, LED světla, přišli jsme o dveře v rámu, což v souhrnu v lesnickém provozu není zrovna to, co by přispělo k požadované a očekávané jednoduchosti. V tomto si ale všichni výrobci budou dříve či později rovni. Již teď říkáme zákazníkům, že klasický přibližovací traktor musí do budoucna nahradit speciální kolové traktory, jako například novinka SLKT WELTE W100 (čtyřkolový skidder), který již jezdí v ČR. Inovací prošel i slovenský EQUUS 175N, kde se zaměřili na předimenzování náprav s nosností 17 t a ještě výkonnějším hydrostatickým čerpadlem,

a jeho cena je oproti zahraničním strojům velmi zajímavá.

Finský výrobce SUOKONE OY půdních fréz Meri Crushers po 20 letech inovoval rotor a výsledek je také velmi slibný. Menší vibrace, rychlejší drcení a menší mulč. Sortiment jsme rozšířili o finské štípací kleště a výrobky firmy Naarva.

Významnější novinky snad ani nejsou. Držíme si osvědčený sortiment, a jak se říká, „když něco funguje, není důvod to měnit.“

Ing. Tomáš Kuchta
ředitel společnosti
LESNICKÁ OBCHODNÍ
s.r.o.

■ Jak hodnotíte rok 2016 z hlediska prodeje lesnické techniky a s tím související ochoty firem a živnostníků investovat do nových technologií?

Několik let po sobě padaly rekordy v počtu námi prodaných strojů. V letošním roce rekord sice nepadl, ale opět se jednalo o vydařený rok. Mohl být rekordní, ale jistý záchvív nejistoty vykonal své. Važme si určité stability, která v oboru v minulých letech zavládla, protože jak vidno nemusí platit stále. Ztrátou stability by se jistě zhatila i poměrně dobrá ochota lesnických firem investovat do nových technologií.

Povedený rok měli i naši hlavní dodavatelé. Vimeku se povedlo získat zakázku na 74 harvestorů a 52 vyvážecích traktorů pro Bělorusko, Logset na sebe upozornil nej-

věším hybridním harvestorem 12H GTE Hybrid.

■ S jakými očekáváními vstupujete do roku 2017 a na jaké novinky se zákazníci mohou těšit?

Rok 2017 bude zajímavý. Emisní limity pro motory se dotknou dalších výkonových tříd. Změna není zákaznický ani výrobci žádaná. Přesto je nutné se jí podřídit. Čeká nás „velká Elmie“. Novinky přijdou a budou zajímavé!

Mgr. Petr Dvořák
Odbor státní správy lesů,
myslivosti a rybářství
MZe

■ Jaké hlavní legislativní změny mající vliv na lesnictví a lesní hospodářství byste zmínil za rok 2016?

V prvé řadě bych zmínil novelu nařízení vlády č. 30/2014 Sb. o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti nařízením vlády č. 209/2016 Sb. ze dne 15. června 2016. Uvedenou novelou se rozšiřují kompetence Ministerstva zemědělství v poskytování finančních příspěvků, a to nad rámec již v současnosti poskytovaných příspěvků. Konkrétně jde o finanční příspěvek na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku a na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese. Uvedená změna by měla přispět ke zvýšení podpor na hospodaření v lesích od roku 2017 až na 350 milionů korun z rozpočtové kapitoly Ministerstva zemědělství (podrobně byli čtenáři Lesnické práce informováni v červencovém čísle 2016). Pro připomenutí je třeba zmínit novelu lesního zákona zákonem č. 15/2015 Sb. o zrušení Vojenského újezdu Brdy, která nabyla účinnosti od 1. ledna 2016. Uvedená změna umožnila vyřadit les z kategorie lesa ochranného nebo lesa zvláštního určení. Vyřazení lesů z uvedených kategorií má vliv na daňovou povinnost – hrazení daně z nemovitostí. Podle § 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitostí nejsou lesní pozemky, na nichž se nacházejí lesy ochranné a lesy zvláštního určení, předmětem daně z nemovitostí, vyřazením z uvedených kategorií se předmětem daně stávají.

■ Jaké legislativní normy týkající se lesnictví by měly být projednávány v roce 2017?

Poslanecká sněmovna schválila jako tisk č. 739 novelu zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Uvedená novela obsahuje zajímavou změnu v § 58 – Náhrada za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření, jejíž znění je: „*Nárok na finanční náhradu nevzniká za újmu vzniklou či trvající na pozemcích ve vlastnictví státu.*“ Uvedené znění je zajímavé z toho důvodu, že na uvedených pozemcích hospodaří subjekty, které „nejsou státem“ a tyto subjekty byly postaveny do nerovného postavení oproti ostatním subjektům. Jde zejména o státní podniky VLS, s.p., a LČR, s.p., ale i o nájemce/pachtýře státních pozemků. Pro úplnost je třeba připomenout, že státní podnik je samostatnou právní osobou, tedy nikoliv státem. O konformitě schválené právní úpravy s Ústavním pořádkem lze mít podle mého názoru pochybnosti a bude zajímavé sledovat další průběh projednání navržené právní úpravy (eventuálně dobu jejího trvání). V současné době je předložena vládě ČR novela zákona o myslivosti, která obsahuje mimo jiné návrhy na zakotvení povinnosti plnění plánu lovu (včetně povinnosti lovit zvěř nenormovanou) a dále systém kontroly ulovené zvěře spolu s posílením postavení držitelů honiteb vůči jejich uživatelům. V případě přijetí novely se bude jednat o efektivní nástroj nejen ohledně regulace zvěře, ale i ohledně snížení škod na lesích.

Poslanecká sněmovna schválila sněmovní tisk č. 732, jehož obsahem je změna zákona č. 149/2003 Sb. Navrženo je mimo jiné vymezení práv vlastníka pozemku, držitele licence a rozšíření evidence o původu reprodukčního materiálu.

Ing. Vratislav Dlohoš
ředitel SLŠ a SOU
Křivoklát

■ Jak byste zhodnotil situaci v učňovském školství z pohledu zájmu o studium, kvality studentů, podpory ze strany zřizovatele i samotného lesnického oboru v roce 2016?

V učňovském školství v České republice se obecně projevuje nezájem uchazečů

o učební obory. Většina žáků se slabším prospěchem se snaží dostat do maturitních oborů i za cenu, že tento obor nedokončí. Je známo, že téměř 20 % žáků maturitu neudělá. Tito žáci pak mají jen základní vzdělání. Pokud by ovšem nastoupili do učebních oborů, patřili by k nejlepším a řemeslo by zvládli bez problémů. Zájem o vyučené a kvalifikované pracovníky ze strany zaměstnavatelů je velký. Zaměstnavatelé poukazují na nedostatek kvalifikovaných absolventů učňovských oborů strojírenských, stavebních i jiných profesí. V lesnických oborech je situace, až na některé regiony, velmi podobná. Lesní mechanizátor má svá specifika, která jsou pro někoho výhodou, ale také nevýhodou. Práce je velmi náročná a namáhavá a to bez ohledu na roční dobu a počasí. Finanční ohodnocení se pro kvalifikované pracovníky zlepšuje a výrazně se projevuje oproti nekvalifikovaným.

Zájem o lesnické obory je dán mírou informovanosti žáků i rodičů při volbě zaměstnání a v nezanedbatelné míře i přístupem zřizovatele a firem poskytujících zaměstnání. Konkrétně Středočeský kraj poskytuje žákům vybraných oborů finanční podporu formou stipendia. Mezi tyto obory patří i obor lesní mechanizátor. Celkově jsme v roce 2016 zvýšily zájem o učňovské obory na naší škole nezaregistrovali. Po zavedení povinných přijímacích zkoušek na maturitní obory přišlo více přihlášek na učební obory. Konečný výsledek je ale téměř stejný, protože v průběhu přijímacího řízení větší počet žáků nakonec nastoupil na jiné školy, často do maturitních oborů. Dokonce i někteří z těch, co si zapsali náš učební obor na prvním místě, nakonec nastoupili. Je to dáno tím, že i když se dělají přijímací zkoušky, poslední slovo má ředitel školy. Ten rozhodne podle toho, jak jsou kapacity školy naplněny. Domnívám se, že pokud budou moci ředitelé středních škol rozhodovat o kritériích pro přijetí na střední školy a současně bude nabídka maturitních oborů převyšovat poptávku, situace v učňovských oborech se příliš nezmění.

■ S jakými cíli a očekáváními vstupujete do roku 2017?

Do roku 2017 máme cíle, od kterých očekáváme vyšší zájem uchazečů o studium:

- zlepšit spolupráci se ZŠ v regionu (informace o oborech, exkurze žáků ZŠ zaměřené na teorii a odborný výcvik v učebních oborech),

- efektivněji spolupracovat s lesnickými firmami,

- zlepšit podmínky odborného výcviku díky nové smlouvě o spolupráci s LČR,

- obnovit strojní vybavení z dotací zřizovatele a evropských projektů,

- prezentovat a medializovat lesnické obory prostřednictvím soutěží,

- doporučovat žákům ZŠ s průměrným až podprůměrným prospěchem, aby volili vzdělávání v učebním oboru místo studia v oborech maturitních (při neúspěchu u maturitní zkoušky „nemají nic“), s možností dalšího studia v maturitním oboru po absolvování oboru učebního.

Závěrem lze říci, že si spíše přejeme, než očekáváme, že ministerstvo školství stanoví závazná kritéria, kterých budou žáci muset dosáhnout, aby mohli být přijati do maturitních oborů.

Ing. Pavel Draštík
předseda České lesnické
společnosti

■ Jak hodnotíte uplynulý rok 2016 z pohledu činnosti a naplnění cílů ČLS?

Loňský rok bych si dovolil hodnotit z pohledu České lesnické společnosti jako rok úspěšný a z pohledu naší plánované činnosti za bezesbýtku naplněný, za což bych chtěl všem členům ČLS poděkovat. Dovolil bych si vyzdvihnout několik akcí, které považuji za úspěšné a prospěšné. Zúčastnili jsme se aktivně největšího lesnického veletrhu ve střední Evropě Silva Regina, který se konal v Brně, kde se nám podařilo po velmi dobré spolupráci s MZe a dalšími dotčenými subjekty vyhlásit prestižní ocenění udělované ministrem zemědělství – Cenu Jiřího Nováka. Vyhlášení tohoto ocenění by se mělo stát pravidelnou součástí veletrhu Silva Regina. Dále se nám ve spolupráci se státními podniky VLS a LČR podařilo uspořádat již šestý ročník soutěže YPEF pro všechny zvědavé školáky, kterého se zúčastnilo přes tisíc soutěžících z více než 120 základních a středních škol. Chtěl bych jen připomenout, že účastníkem mezinárodního kola v Bulharsku bylo vítězné družstvo národního kola ČR z ČLA Trutnov. Samozřejmě jsme uspořádali téměř dvě desítky odborných seminářů a konferencí s poměrně dobrou účastí, a to i přesto, že téma celoživotního profesního vzdělávání je stále ješ-

tě cestou trnitou a ne vždy se „šouláky“ dobře připravenými a vyčištěnými. Svoji snahu, pozornost a čas jsme věnovali také činnostem pro lesnictvo z pohledu lesnicko-politického dění. V první řadě to byla novela zákona o myslivosti a nyní se po přistoupení do platformy „Hospodáři v krajině“ věnujeme novele zákona o ochraně přírody, kde se aktuálně řeší invazní druhy a k nim náležející legislativa. Tady jsem si uvědomil, jaká zákoutí poskytuje jazyk český a jak se nechá překlad evropské směrnice přizpůsobit. Ta mluví jasně o „invazních nepůvodních druzích“ v EU a my v Česku v překladu mluvíme o „invazních a nepůvodních druzích“.

■ Jaké plány a cíle máte na rok 2017?

V plánu na tento rok máme kolem dvaceti seminářů a konferencí. Některé jsou již tradiční, jako například seminář ke dřevině roku, konference z projektu Quo Vadis nebo již osvědčený sněm lesníků, který bude v roce 2017 na hodně netradiční téma. Uvažujeme o novém projektu, zaměřeném na aktivní přístup lesnictví k biodiverzitě a jeho celkovému zaměření na ochranu přírody. Určitě budeme stále hledat cesty, jak zlepšit postavení lesnictva ve společnosti a musím konstatovat, že se v dále jeví blýskání na lepší časy. Pokud budeme nacházet více pokory a vůle naslouchat druhým a v rámci svých možností a vědomostí jim pomáhat, půjdeme správným směrem. Tento rok chceme více publikovat a spolupracovat s našim nejlepším stavovským odborným časopisem, měsíčníkem Lesnická práce. Závěrem mi dovolu, abych vám všem čtenářům, kolegům, členům, zkrátka celému lesnictvu popřál do letošního roku 2017 vše nejlepší, pevné zdraví, hodně pracovních úspěchů a určitě štěstí, klid a rodinnou pohodu, což platí i pro vaše rodiny, bez kterých si vše výše zmíněné nelze představit.

Ing. Michael Strnad
tiskový mluvčí, Dřevozpracující družstvo Lukavec

■ Jak hodnotíte z pohledu dřevozpracujících společností rok 2016?

Z pohledu dřevozpracujících firem byl rok 2016 rokem návratu do normálních

„předkrizových“ poměrů. Při zpětném pohledu můžeme říci, že nákup dřevní hmoty, výroba i prodej výrobků dokázaly naplnit předpoklady, s nimiž jsme do tohoto roku vstupovali. Samozřejmě neprobíhalo vše hladce a podle plánů, ale s běžnými problémy a turbulencemi na trhu si musí každá firma a její management dokázat poradit.

V nákupu dřevní hmoty byla hlavním problémem rozkolísanost plánování dodávek, a to jak z pohledu množství, tak především z pohledu kvality. Příčina byla jasná. Všichni lesníci si vzpomenu, jak se v průběhu roku měnily možnosti těžeb v závislosti na rozsahu kůrovcové kalamity zejména na Moravě. Tím bylo samozřejmě zásadně ovlivněno i množství nabízené čerstvé hmoty z plánovaných těžeb v jednotlivých regionech.

Pro výrobu v dřevozpracujících firmách bylo největším problémem zajištění dostatečného počtu pracovníků. Již mnoho let se na trhu práce stále dokola probírá problém nedostatečného počtu absolventů technických oborů, kteří nestačí pokrýt odchody populačně silných ročníků do důchodu. Přitom všeobecná hospodářská konjunktura stlačila počet volných pracovních sil na minimum.

V oblasti prodeje byl v končícím roce hlavním problémem tlak, který na trhu způsobuje rostoucí dovoz dřevařských produktů z východoevropských zemí. V končícím roce se přesto podařilo umístit na evropský trh potřebné množství výrobků.

■ S jakými očekáváními a cíli vstupujete do roku 2017?

Můžeme předpokládat, že problémy z roku 2016 budou v nepříliš změněné podobě přetrvávat i v roce následujícím. K nim se však připojí i další dvě rizika, na jejichž dopad se musíme připravovat.

Prvním z nich je vliv posílení koruny vůči ostatním měnám, o čemž už se poměrně dlouho hovoří. Pro všechny exportéry, ať už lesníky nebo dřevaře, to bude znamenat výrazný zásah do ekonomiky.

Pro české dřevozpracovatele se však pro následující roky objevuje i velká hrozba ztráty významné části evropského trhu. Velcí hráči na trhu s dřevoproducty začali podle našich informací striktně požadovat dodávky materiálu vyrobeného ze dřeva z lesů certifikovaných FSC. Bez ohledu na názor na různé certifikace zůstanou českým dřevozpracovatelům pouze dvě možnosti. Buď začnou dovážet hmotu z jiných zemí, kde je certifikace

FSC běžná, nebo přenechají trh dřevozpracovatelům třeba z Polska, kde je certifikovaného dřeva dostatek. Z hlediska celého lesnicko-dřevařského řetězce by však bylo nejpřirozenější, aby se dostatečný podíl rozlohy lesů nechal certifikovat i u nás.

Ing. Stanislav
Slanina, Ph.D.
výkonný ředitel PEFC ČR

■ Co přinesl rok 2016 z pohledu certifikace lesů?

Je zřejmé, že za poslední roky se poptávka po certifikované surovině výrazně zvýšila. Její význam si uvědomují nejen zahraniční odběratelé, ale i řada tuzemských subjektů. Mezi držitele PEFC certifikátu nově řadíme např. tradičního českého výrobce ohýbaného nábytku TON nebo největšího českého výrobce dřevěných dveří SAPELI.

Z mezinárodního pohledu překonala PEFC certifikace v polovině roku 2016 další milník – rozloha PEFC certifikovaných lesů překročila hranici 300 mil. hektarů lesů. Z hlediska rozlohy certifikovaných lesů se tak jednoznačně jedná o celosvětově nejrozšířenější certifikační systém. Členská základna PEFC International se rozrostla o dalších šest zemí: Maďarsko, Rumunsko, Makedonii, Ghanu, Thajsko a Jižní Koreu. PEFC certifikát spotřebitelského řetězce má v současné době 18 700 firem.

O aktivitách a činnostech PEFC ČR vás pravidelně informujeme na stránkách Lesnické práce. Z administrativních činností bych chtěl zdůraznit úspěšné dokončení revize standardů PEFC na národní úrovni a jejich následné postoupení k mezinárodnímu posouzení. Proces revize standardů byl otevřen všem subjektům a jedincům, které problematika TUH zajímá. Veřejní kritici systému PEFC se však do revize nezapojili, z jejich pasivního postoje je tak zřejmé, že konstruktivní dialog a hledání příhodných řešení není jejich cílem.

V rámci propagace certifikace PEFC jste mohli již čtvrtým rokem potkat náš zelený stan před všemi prodejny Bauhaus, s projektem „Les v kostce“ jsme dva týdny putovali po náměstích

moravských měst (v roce 2015 po Čechách), účastnili jsme se oborových veletrhů a festivalů. Uspořádali jsme odborný seminář o aktuální situaci a možnostech certifikace PEFC a jako každý rok jsme se snažili přijít s originálním projektem – naše 160 m² velká 3D instalace v centru Prahy přitáhla pozornost kolemjdoucích i řady médií. PEFC je aktivní i na internetu a sociálních sítích – spustili jsme nový portál letemlesem.cz pro laickou veřejnost, uspořádali fotografické soutěže na facebooku a v závěru roku ožil náš projekt Českých dřevěných Vánoc, kterým podporujeme význam lesů a dřeva v období vánočních svátků.

Propagaci certifikace PEFC a TUH se věnujeme dlouhodobě s vědomím, že efekt našich činností se bude projevovat postupně. Jsem upřímně rád, že v našich řadách přibývá stále více subjektů, které s námi téma certifikace aktivně komunikují a zviditelňují tak dobrou práci českých lesníků a dřevařů.

■ Jaké změny v souvislosti s certifikací lesů přinese podle vašeho názoru rok 2017?

V roce 2017 očekáváme, že zájem o PEFC certifikaci dále poroste. Zároveň jsme si vědomi stupňujícího se tlaku na významnější rozšíření konkurenční certifikace v českých lesích, zejména v lesích ve vlastnictví státu. Vlastníci lesů, kterých se to týká nejvíce, se vyjádřili jasně. Duální certifikace je z pohledu kvality

hospodaření v lesích zbytečná a přinese pouze vyšší náklady a zvýšení administrativního zatížení lesnického personálu.

Řada renomovaných organizací včetně Evropské komise považuje obě certifikace za rovnocenné, nicméně některé nadnárodní subjekty toto nezohledňují a zasahují do oboru lesnictví a dřevozpracujícího průmyslu. Nedopusťme, aby se certifikace stala pouze tvrdým nástrojem obchodní politiky velkých firem a vedla k neúměrnému ekonomickému zatížení vlastníků a správců lesních majetků v České republice.

Všem přeji krásný a úspěšný rok 2017!

Ing. Tomáš Duda
ředitel FSC ČR

■ Co přinesl rok 2016 z pohledu certifikace dříví?

Rok 2016 byl v České republice z pohledu FSC velmi zajímavý především v rámci změny trendu vývoje rozlohy FSC certifikovaných lesů. Po letech došlo k jeho růstu a především menší lesní majetky se začínají zapojovat do FSC skupinové certifikace. Ta je pro ně administrativně i finančně výhodná. A nejen v souvislosti s nákupní politikou

firmy IKEA (veškerá surovina od září 2019 musí být FSC nebo recyklovaná) také vzrostla poptávka po tuzemské FSC surovině.

Poněkud s podivem jsme se dívali na nátlak některých (především státních) lesních podniků na soukromou sféru, která reaguje na požadavky spotřebitelů a trhu, jakou certifikaci by si měla zvolit. Podniky pak navíc paradoxně samy odmítaly seriózně zvážit možnosti, které přináší nový lesní Standard FSC, nehledě na nezanedbatelné množství českého dřeva a dopady, které to může mít na řadu českých firem, v nichž jsou zaměstnáni tisíce lidí, a na stále více aktuální adaptaci na klimatickou změnu.

Konstruktivně jsme se proto snažili především pracovat a podpořit subjekty z lesnického a dřevozpracovatelského sektoru, které byly ochotny nové výzvy a novou situaci na trhu reflektovat. Proto jsme s potěšením sledovali, jak se i ekonomicky vyplácí FSC certifikace lesů čerstvě certifikovaným majetkům a náklady se vrací díky příplatkům za FSC dřevo některým již po pár měsících.

Velmi pozitivně jsme také vnímali stále významnější diskuzi v lesnickém sektoru o zapojení přírodě blízkých způsobů hospodaření, stejně jako informace o výborné praxi některých českých lesníků (bez ohledu na jakékoliv certifikace), které nejvíce mohou pomoci zlepšit stav lesů.

Celosvětově byl rok 2016 pro FSC ve znamení sjednocení organizace a potvrzení jejího postavení jako jediného skutečně globálního certifikačního systému, který je v tomto propojeném světě připraven a schopen pomoci tyto problémy celosvětově řešit a který pozitivně vnímá spotřebitelská veřejnost a zpracovatelé a reagují na něj.

■ Jaké změny v souvislosti s certifikací dříví přinese podle vašeho názoru rok 2017?

Vzhledem ke stálému růstu počtu českých certifikovaných dřevozpracovatelských firem a jejich požadavkům čekáme rychlejší růst plochy FSC lesů v ČR.

Vzhledem ke stále globalizovanějšímu trhu se dřevem připravujeme i nové způsoby informování veřejnosti toto adresující. Čekáme také, že se jako tradičně následně objeví v repertoáru činnosti jiných certifikací, což bereme jako uznání a ocenění naší práce.

Děkujeme za odpovědi.

Redakce

FINANČNÍ PODPORA

LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ Z REZORTU MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ V ROCE 2017

Tomáš Smejkal

V roce 2016 došlo v oblasti finanční podpory lesního hospodářství k několika významným a pozitivním změnám. Po více než deseti letech se poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích v celém rozsahu vrátilo do působnosti Ministerstva zemědělství. Do současnosti již také proběhlo první kolo příjmu žádostí o podporu ze všech lesnických opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020, což umožní v roce 2017 reagovat alespoň na některé poznatky z provádění dotačních pravidel. V neposlední řadě byla v minulém roce také završena nabídka nových programů Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, z nichž řada je zajímavá i pro lesníky, školkaře, dřevaře a dodavatele lesnických služeb. Cílem tohoto článku je odbornou veřejnost seznámit s podobou všech uvedených druhů podpor pro rok 2017, upozornit na nejzásadnější novinky a přehledně prezentovat významné termíny administrace.

FINANČNÍ PŘÍSPĚVKY NA HOSPODAŘENÍ V LESÍCH

Finanční příspěvky (FP) na hospodaření v lesích jsou poskytovány podle nařízení vlády č. 30/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Šíře těchto FP od 1. 7. 2016 opět odpovídá stavu před rokem 2005 – poskytuje se tedy:

- FP na opatření k obnově lesů poškozených imisemi a lesů chřadnoucích vinou antropogenních vlivů (dříve dotační titul „A“),
- FP na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku (dříve dotační titul „B“),
- FP na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese (dříve dotační titul „D“),
- FP na vyhotovení lesních hospodářských plánů za podmínky poskytnutí jejich dat v digitální formě pro potřeby státní správy lesů (dříve dotační titul „H“).

Tyto příspěvky jsou určeny pro všechny lesy v působnosti Ministerstva zemědělství, pokud nejsou ve vlastnictví státu.

Po řadě změn v termínech v minulých letech a po zapracování požadavků evropské legislativy v současnosti platí, že žádosti o finanční příspěvek se podávají od začátku září do konce srpna následujícího roku a vždy ke krajskému úřadu příslušného kraje. Před samotným zahájením prací je pro vyhodnocení motivačního účinku podpory nutné na stejné podací místo doručit ohlášení žadatele a po provedení samotných prací pak do tří měsíců

doručit vlastní žádost. Ohlášení se podává nejdříve 1. září a nejpozději 31. března (druhé datum neplatí pro FP na vyhotovení LHP) a platí pro celé tzv. příspěvkové období září–srpen. Vlastní žádost se pak podává nejpozději 31. srpna, a pokud je její příloha č. 1 obsáhlejší (má více než jednu stranu), podává se na krajský úřad zároveň i elektronicky zasláním souboru vytvořeného v programovém modulu pro žadatele. Tento modul (včetně uživatelské příručky), stejně jako formuláře ohlášení a žádostí, doplněné o poučení pro jejich vyplňování, a také příručky pro žadatele o FP na hospodaření v lesích jsou žadatelům k dispozici na webu eagri.cz (v rozcestníku eAGRI je nutno zvolit sekci „Lesy“ a následně „Dotace v lesním hospodářství a rybnářství“).

FINANČNÍ PŘÍSPĚVKY NA VYBRANÉ MYSLIVECKÉ ČINNOSTI

V této oblasti došlo k obdobným procesním úpravám jako u FP na hospodaření v lesích. Příspěvkové období pro FP poskytované uživatelům honiteb i pro FP poskytované vlastníkům loveckých psů a loveckých dravců je sjednoceno na 1. září – 31. srpna, kdy končí příjem žádostí. Žádosti se v uvedeném termínu podávají k příslušnému krajskému úřadu. Ohlášení není pro FP na vybrané myslivecké činnosti s odkazem na odlišný režim podpory vyžadováno. Formuláře a příručka pro žadatele jsou také zveřejněny na výše uvedené adrese.

V případě FP na políčko pro zvěř se od 1. září 2016 požaduje, aby toto políčko bylo osázeno nebo oseto minimálně dvěma plodinami, které jsou potravní složkou zvěře a nenacházejí se v navazujících zemědělských kulturách. Tyto plodiny nemají být sklizeny a mají nabízet pastevní nebo krytové možnosti po většinu roku (především v zimním období). Vzdálenost mezi jednotlivými políčky pro zvěř musí činit alespoň šest metrů.

FP na použití dravců v ochraně rostlin (hnízdni podložky, budky a lovecká stanoviště pro dravce) je od 1. září 2016 zrušen.

DOTACE NA GENETICKÉ ZDROJE – NÁRODNÍ PROGRAM OCHRANY A REPRODUKCE GENOFONDU LESNÍCH DŘEVIN

Od roku 2016 mohou vlastníci lesa čerpat dotace na všechna opatření stanovená Národním programem ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin. V režimu zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na ochranu a reprodukci genofondu lesních dřevin na období 2014–2018, se jedná o podporu genových základů, rodičů rodiny, ortetů, klonů, semenných sadů a směsí klonů. V režimu nařízení vlády č. 29/2016 Sb. se jedná o podporu porostů uznaných jako zdroje selektovaného reprodukčního materiálu, která se poskytuje v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020.

LESNICKÉ OPERACE PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA NA OBDOBÍ 2014–2020

Následující informace k jednotlivým lesnickým operacím Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 (PRV) jsou předběžné, protože příprava dotačních pravidel pro rok 2017 teprve probíhá.

V roce 2017 se především předpokládá změna v řazení lesnických operací PRV, která byla opakovaně požadována samotnými žadateli. Mělo by dojít k oddělení dvou investičních projektových operací, jež jsou pro žadatele dlouhodobě finančně nejnáročnější. S operací „Lesnická infrastruktura“ (4.3.2) se počítá již pro jarní kolo příjmu žádostí, operace „Technika a technologie pro lesní hospodářství“ (8.6.1) zůstává plánována pro podzimní kolo příjmu žádostí. Dále je pro jarní kolo příjmu žádostí navrhováno zařazení operací „Odstraňování škod způsobených povodněmi“ (8.4.2), „Neproduktivní investice v lesích“ (8.5.2), „Přeměna porostů náhradních dřevin“ (8.5.3) a „Technické vybavení dřevozpracujících provozoven“ (8.6.2).

Druhou významnou změnou v časovém harmonogramu PRV pro rok 2017 je přesunutí nejvýznamnějších „pěsteb-

ních“ operací PRV do podzimního kola příjmu žádostí, opět na žádost zástupců lesnického provozu. Pro podzimní kolo příjmu žádostí se proto zatím počítá kromě operace 8.6.1 i s operacemi „Zavádění preventivních opatření v lesích“ (8.3.1), „Obnova lesních porostů po kalamitách“ (8.4.1), „Investice do ochrany MZD“ (8.5.1) a „Sdílení strojů a zařízení“ (16.3.1).

Pro všechny projekty zahrnující stavební práce bude i nadále platit praxe zavedená definitivně třetím kolem příjmu žádostí na podzim 2016: projekty podléhající stavebnímu řízení musí mít stavební povolení platné nejpozději k datu podání žádosti o dotaci a pravomocné nejpozději k datu dokládání příloh (do 70 kalendářních dnů od ukončení příjmu žádostí, pokud není stanovena lhůta delší). Přes zřejmé nevýhody tohoto přístupu (rozhodovací praxe na některých stavebních úřadech nebývá příliš rychlá a operativní) přináší tento požadavek výrazné zrychlení procesu hodnocení a schvalování žádostí. Časově „komfortnější“ dokládání výsledků stavebního řízení v prvním kole příjmu žádostí na podzim 2015 totiž přineslo neúměrné prodloužení administrace podaných žádostí na téměř 12 měsíců, což žadatelům přináší

také mnohá negativa (kromě nejistoty např. i konec platnosti ohlášené).

Lesnická infrastruktura

V operaci „Lesnická infrastruktura“ (4.3.2) nedochází k významnějším změnám v dotačních podmínkách oproti stavu na podzim 2016, kdy byl zaveden požadavek na vypracování projektové dokumentace podle příslušné ČSN 73 6108, mezi podporované druhy povrchů lesních cest byla zařazena technologie KAPS-LE a pro potřeby operace byla lesní cesta definována jako účelová komunikace v lese (na PUPFL). Na jaře 2017 se pouze nově navrhuje požadavek, aby žadatel v příslušném lesním hospodářském celku (nebo zařizovacím obvodu) byl držitelem (vlastníkem, nájemcem, pachtýřem nebo vypůjčitelem) lesních pozemků o výměře alespoň 3 ha, a to minimálně do konce doby udržitelnosti projektu.

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Pro operaci „Technické vybavení dřevozpracujících provozoven“ (8.6.2) se navrhuje především zařazení investičních výdajů na zřízení mokřých skladů dříví mezi způsobilé výdaje a také změna v preferencích podaných projektů (bodově budou zvýhod-

DŮLEŽITÉ TERMÍNY		
Finanční příspěvky na hospodaření v lesích		
ohlášení žadatele	od 1. září 2016 do 31. března 2017 (vždy před zahájením prací)	podací místo: příslušný krajský úřad
příjem žádostí	do 31. srpna 2017 (vždy do 3 měsíců od provedení prací)	
Finanční příspěvky na vybrané myslivecké činnosti		
příjem žádostí	do 31. srpna 2017	podací místo: příslušný krajský úřad
Dotace na genetické zdroje – Národní program ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin		
příjem žádostí	každoročně od 1. ledna do 30. září	podací místo: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem
Program rozvoje venkova – zalesňování zemědělských půd		
ohlášení vstupu do opatření	před zalesněním, nejpozději do 15. května	podací místo: SZIF, odbor příjmu žádostí a LPIS (dřívější AZV)
podání žádosti o dotaci na založení lesního porostu	po zalesnění, nejpozději do 30. listopadu	
podání žádosti o dotaci na péči o lesní porost	každoročně do 15. května	
podání žádosti o dotaci za ukončení zemědělské výroby		
Program rozvoje venkova – plošná opatření:		
15.1.1 Zachování porostního typu hospodářského souboru		
15.2.1 Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin		
žádost o zařazení do plošného opatření	do 31. října roku, který předchází prvnímu roku trvání závazku	podací místo: SZIF, odbor příjmu žádostí a LPIS (dřívější AZV) nebo Portál farmáře (www.szif.cz)
žádost o zařazení při novém LHP či nové LHO		
žádost o změnu zařazení	každoročně do 15. května	
žádost o dotaci		
Program rozvoje venkova – 4. kolo příjmu žádostí		
příjem žádostí o dotaci v rámci operací 4.3.2, 8.4.2, 8.5.2, 8.5.3, 8.6.2	4.–24. dubna 2017 (předpoklad)	podací místo: Portál farmáře (www.szif.cz)
Program rozvoje venkova – 5. kolo příjmu žádostí		
příjem žádostí o dotaci v rámci operací 8.3.1, 8.4.1, 8.5.1, 8.6.1, 16.3.1	1.–15. října 2017 (předpoklad)	podací místo: Portál farmáře (www.szif.cz)
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond		
podpora úroků	příjem žádostí průběžně (podle finančních možností)	podací místo: místně příslušná pracoviště SZIF, MZe nebo přímo PGRLF
garance úvěrů		
poskytování úvěrů		
podpora pojištění lesních porostů	příjem žádostí do 30. října 2017	
podpora pojištění produkce lesních školek	příjem žádostí do 1. listopadu 2017	
Podpora akreditované poradenské činnosti v lesním hospodářství (2016–2020)		
příjem žádostí	každoročně od 1. ledna	podací místo: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem
předložení požadovaných dokladů	každoročně do 31. října	

něny projekty menší a projekty s investicí převážně směřovanou na technologie). Opakovaně je s Evropskou komisí diskutováno o nutnosti zrušit podmínku maximálního ročního požezu do 10 000 m³, výsledky tohoto jednání zatím nelze předjímat.

Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin

V operaci „Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin“ (15.2.1) jsou podporovány uznané zdroje selektovaného reprodukčního materiálu zařazené do Národního programu ochrany a reproduk-

ce genofondu lesních dřevin. Do operace lze podle platné právní úpravy (nařízení vlády č. 29/2016 Sb.) zařadit porostní skupiny se všemi uznanými jednotkami kategorie selektovaného reprodukčního materiálu, které se v dané porostní skupině nacházejí, přičemž žadatel splní závazek pro poskytnutí dotace (sběr semenného materiálu šetrnými technologiemi) v jedné z těchto uznaných jednotek (tedy v rámci jedné lesní dřeviny). Pro tyto účely v současné době probíhá úprava informačního systému, který doposud zařazování více uznaných jednotek v rámci jedné porostní skupiny neumožňoval.

Programy Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF) od roku 2015 nabízí řadu programů určených lesním hospodářům (i dodavatelům lesnických služeb), lesním školkařům a zpracovatelům dřeva. V loňském roce PGRLF uzavřel portfolio finančních nástrojů pro podporu uvedených odvětví vyhlášením programů „Investiční úvěry“ a „Provozní úvěry“.

Oblast podpory úroků spočívá v dotaci části úroků z komerčního investičního úvěru – jedná se o program „Lesní hospodář“ (určený podnikatelům – poskytova-

telům lesnických služeb i podnikatelům – držitelům lesů), dále o program „Zpracovatel dřeva“ (určený podnikatelům v CZ-NACE 16.10, 16.21, 16.23 a částečně 16.29) a o program „Lesní školkař“ (určený držitelům příslušné licence provozujícím lesní školkařskou činností na PUPFL; osobám provozujícím lesní školkařskou činnost na zemědělské půdě je určen obdobný program „Zemědělec“). V uvedených programech je dotován nejvýše 5% úrok, a to jako podpora poskytnutá v režimu *de minimis*.

V oblasti podpory pojištění se poskytuje úhrada části zaplaceného pojistného. Patří sem program „Pojištění lesních porostů“ (podpora smluvního pojištění lesních porostů proti požárům nebo abiotickým škodlivým činitelům) a program „Pojištění produkce lesních školek“ (podpora smluvního pojištění sadebního materiálu lesních dřevin proti škodlivým faktorům uvedeným v programu). V programu „Pojištění lesních porostů“ je dotováno až 30% uhrazeného pojištění, v programu „Pojištění školek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin“ až 50% uhrazeného pojištění.

V oblasti úvěrů a garancí je k dispozici program „Zajištění úvěrů“ spočívající v ručení PGRLF za komerční investiční úvěry poskytnuté podnikatelům v oblasti lesního hospodářství nebo zpracování dřeva. Za poskytnutí ručení žadatel platí stanovenou cenu, může ale požádat o její odpuštění formou podpory poskytnuté

v režimu *de minimis*. Do stejné oblasti patří dva nejnovější programy PGRLF, založené na přímém poskytování investičních i provozních úvěrů přímo PGRLF. Okruh způsobilých žadatelů zhruba odpovídá okruhu způsobilých žadatelů pro ostatní programy PGRLF. Výhodou úvěrových programů je jednak možnost odkladu první splátky jistiny, dále pak možnost jednorázového snížení jistiny úvěru formou podpory poskytnuté v režimu *de minimis*. Snížení jistiny u jednoho úvěru může činit max. 50% celkové výše úvěru a nesmí překročit korunový ekvivalent 15 000 euro.

Od začátku roku 2017 je u některých z uvedených programů provedena úprava podmínek ve prospěch žadatelů (např. zrušení omezení okruhu žadatelů na malé a střední podniky).

PODPORA AKREDITOVANÉ PORADENSKÉ ČINNOSTI V LESNÍM HOSPODÁŘSTVÍ

V druhé polovině roku 2016 zahájilo Ministerstvo zemědělství příjem žádostí o podporu akreditované poradenské činnosti v lesním hospodářství (tento nový dotační titul pro období 2016–2020 nahrazuje obdobnou podporu poskytovanou v minulém programovém období v rámci Programu rozvoje venkova). O podporu může požádat vlastník, nájemce, pachtýř nebo vypůjčitel lesa, který si sám vybral

odborného lesního hospodáře. Podpora je poskytována na poradenskou činnost v pěti konkrétních oblastech (analýza stavu lesního majetku, analýza ekonomiky lesního podniku, implementace právních předpisů při hospodaření v lesích, diverzifikace aktivit, BOZP). Poradenská služba musí být provedena osobou vedenou v registru poradců akreditovaných Ministerstvem zemědělství pro oblast „lesnictví“ nebo oblast „rostlinolékařství“, podoblast „rostlinolékařství v lesnictví“. Poradce musí mít platný certifikát. Podpora se poskytuje ve výši 80% výdajů a nesmí přesáhnout částku 40 000 Kč.

VRÁCENÍ DANĚ Z MINERÁLNÍCH OLEJŮ OSOBÁM UŽÍVÁJÍCÍM TYTO OLEJE PRO PROVÁDĚNÍ HOSPODAŘENÍ V LESE („ZELENÁ NAFTA“)

Aktuálně (na začátku prosince 2016) se v pokročilé fázi legislativního procesu nachází novela zákona o spotřebních daních, která navrhuje od 1. července 2017 poskytovat vratku ze zelené nafty spotřebované také při provádění hospodaření v lesích (ať už vlastníky, nájemci, pachtýři či vypůjčitelé lesů, nebo dodavateli lesnických služeb). Vratka ze zelené nafty osobám provádějícím hospodaření v lesích je zatím uvažována v základní výši 4 380 Kč / 1 000 l nafty bez ohledu na podíl biopaliva ve směsi minerálních olejů. V případě kladného výsledku legislativního procesu budou čtenáři Lesnické práce o způsobu provádění vratky včas informováni.

ZÁVĚREM

Bližší informace k uvedeným dotačním titulům zájemci naleznou na webových stránkách Ministerstva zemědělství (www.eagri.cz), Státního zemědělského a intervenčního fondu (www.szif.cz) a Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (www.pgrlf.cz). S aktuálními informacemi zejména pro podzimní kolo příjmu žádostí v rámci PRV by se čtenáři tohoto časopisu měli setkat začátkem druhé poloviny roku 2017.

Autor:

Ing. Tomáš Smejkal

Ministerstvo zemědělství,

odbor koncepcí a ekonomiky

lesního hospodářství

E-mail: tomas.smejkal@mze.cz

JE SOUČASNÁ KLIMATICKÁ ZMĚNA PRO LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ HROZBOU, NEBO PŘÍLEŽITOSTÍ?

Vilém Podrázský

Změna klimatu je politickými kruhy i částí vědecké obce vykládána jako globální ohrožení a na základě toho řada zemí zavádí nejrůznější regulace a limity. Přitom podobné změny v daleko větší míře probíhaly ve vzdálenější, ale i v poměrně blízké době a vyvolávaly nejrůznější socio-ekonomické dopady v rámci lidských společenství na celé planetě. Právě na lesnictví a lesní hospodářství je pak kladena značná část zodpovědnosti za odpovídající celospolečenské reakce, z čehož vyplývá snaha po silném vměšování nejrůznějších zájmových skupin a omezování lesnictví v tzv. celospolečenském zájmu. Cílem předkládaného příspěvku je poukázat na souvislosti klimatických změn a kulturně sociálních reakcí v minulosti a na fakt, že současná situace pro české lesnictví nepředstavuje jen ohrožení, ale i značnou příležitost z hlediska přístupu k lesnictví, lesům v krajině a k českému lesnímu hospodářství.

MĚNÍ SE KLIMA?

Klimatická změna a změny v požadavcích společnosti jsou hlavní deklarované výzvy soudobého lesnictví. Alespoň je to tak prezentováno, a to jak hlasy zevnitř sektoru, tak především mimo něj. Podle řady názorů je současné lesnictví zastaralé, nebere na dané faktory ohled a je třeba změnit celé paradigma jeho pojetí. Na druhé straně je částí lesnické odborné veřejnosti do značné míry i oprávněně argumentováno myšlenkami, které se v lesnictví objevují více než sto let. Výsledkem jsou ve smyslu Vladimíra Krečmera dva hlavní tlaky. Jednak tlak extrémního ekonomismu, beroucího v potaz pouze hospodářský výsledek lesnického hospodaření bez ohledu na jiná poslání lesů, na druhé straně pak představy ideologie krajního ekologismu, považujícího lidské vlivy za škodící jakémukoli poslání lesů v „moderní“ krajině a společnosti. Při důkladné analýze však velmi rychle dospějeme k poznání, že skutečnost je daleko rozmanitější. Předně – požadavky společnosti jsou velmi často redukovány na požadavky jejich nejhlasi-
tějších členů, kteří se svoje zájmy snaží za každou cenu prosadit bez ohledu na ostatní účastníky hry. Obecně lze říci, že správe lesů má k dispozici dostatek poznatků a podkladů, jak různé požadavky uspokojit, ale problém spočívá ve formulaci právě těch nejsilnějších. Klimatická změna je pak jedním z hlavních argumentů sloužící-

cích pro zdůvodnění změn v přístupu k obhospodařování lesů, které prý současní lesníci nejsou schopni akceptovat a zajistit. Na úvod si tedy položíme otázku, zda k této změně podnebí dochází.

O tom, že podnebí prochází změnami, nemůže být žádných pochyb. Klima se měnilo, mění a i v budoucnosti zcela jistě měnit bude. V současné době pro to máme dostatek historických důkazů a také klimatické modely ukazují zajímavé výsledky – i když v jejich případě velmi záleží na zadaných parametrech a naší výbavě jak metodické, tak i ideologické. Klima se mění a měnilo bez vlivu člověka, který k těmto změnám na druhé straně zcela jistě přispívá. Zajímavé je ale zjištění renomovaných světových vědců, především historiků a klimatologů, že v minulosti byla období globálního oteplování téměř vždy prioritně spojována s dobou rozkvětu lidských civilizací a naopak, výrazná kulturní kataklyzmata byla organicky spojena s globálním poklesem teplot. Současné varovné hlasy části vědecké obce (informovaní odborníci tvrdí, že zdaleka ne většinově), spojující přímo zvyšování globální teploty s antropogenním zvyšováním obsahu CO₂ v atmosféře, však získaly širokou podporu politiků a společnosti. Na ty se napojila řada podnikatelských odvětví, těžících z boju „zelených politik“. Klimatická změna se tak přesunula z oblasti vědecké především do oblasti politické a podnikatelské.

KLIMA, LES A SPOLEČNOST

V období po skončení doby ledové můžeme poměrně dobře sledovat vývoj přirozené vegetace, především stromové, v našem regionu. V minulosti byla celá řada period, kdy bylo výrazně tepleji než dnes. Například v období zvaném alleröd (10 000–8 800 př. n. l.) bylo výrazně tepleji, přitom v oblasti Předního východu došlo ke vzniku prvních společností městského typu, založených na sklizni divokého obilí. Následující období, tzv. mladší dryas (8 800–8 300 př. n. l.), pak znamenalo poslední závan glaciálu, kdy se klima stalo obecně chladnější a sušší. Podobně příznivé podmínky byly pro rozvoj civilizací koncem neolitu a v době bronzové, spojené s obdobími boreálu a atlantiku. Teprve tehdy (atlantik) se k nám ve větší míře šíří i dřeviny oceánického klimatu jako buk a jedle. Lze tedy s trochou nadsázky říci, že pšenici a ječmen můžeme v naší krajině považovat za původnější než jedli a buk. Velmi patrné je to v Británii, kde lidské osídlení přišlo spolu s příznivým klimatem mnohem dříve, než se mohly vyvinout pokročilejší lesní ekosystémy, a v přirozené druhové skladbě ostrovů tak chybí i druhy vykazující výrazný oceánický charakter, s potenciálním optimumem právě zde.

Antropogenní vlivy v té době mohly dosáhnout netušených rozměrů. Třebaže do dnes předpokládáme, že většina lesních komplexů vykazovala přírodní charakter

Obr. 1: Antropogenně nenarušená nížinná listnatá tajga v oblasti Dálného východu.

Obr. 2: Srovnatelné stanoviště po cca 200letém působení člověka.

do doby kolonizace ve 12.–13. století, skutečnost byla velmi pravděpodobně zcela jiná. Zejména nížinné lesy, obecně dnešní 1.–3. LVS, mohly vypadat v přírodním stavu zcela jinak, než si představujeme. Jako jakousi paralelu lze uvést obr. 1 a obr. 2.

První z nich dokládá stav tzv. nížinné listnaté (lužní) tajgy v oblasti Dálného východu, kde jsou původní smíšené lesy s určitou příměsí dubu (*Quercus mongolica*). Ovšem několik staletí lidské přítomnosti postačuje, aby lesy silně připomínaly naše doubravy, zejména ty, které vznikly na území, kde se v minulosti pěstoval nízký les. Dub ekologicky ekvivalentní našim druhům byl v původních lesích přítomen v příměsí, ovšem po řadu desetiletí sečí, vypalování a pastvy zcela převládá. Podobné paralely bychom pak našli zcela jistě v případě lužních lesů, které jsou rovněž z velké části antropogenního původu a dnešní environmentálně vysoce cenné lesní ekosystémy byly zakládány způsoby, pro které nemá dnešní ochrana přírody pražádné pochopení.

Další teplotně velmi výraznou epochou bylo tzv. středověké teplotní optimum, zhruba mezi 10. a 13. stoletím. Tehdy byla globální teplota asi o 2 °C vyšší než dnes, ve Skandinávii snad až o 4 stupně. Byla to doba expanze řady říší – ve Střední Asii, v Číně, ve Střední i Jižní Americe, ale poprvé po dlouhé době expandovala i Evropa. Vikingové osídlili Island, Grónsko a dostali se až do Severní Ameriky. Rytiřské řády se tlačily do Pobaltí a na Rus. Začala doba křížových výprav a znovudobytí Pyrenejského poloostrova. Na toto období

pak navazovala malá doba ledová, provázená hladomory, válkami (z nich nejvýraznější byla ta třicetiletá) a exodem Evropanů do všech světadílů. Právě brutální technologická převaha evropských exulantů, spojená s přesvědčením o náboženské a později i biologické nadřazenosti umožnila řešení globálních problémů doby jejich exportem mimo omezené území Evropy. I nadále však jednak globální klimatické trendy, stejně tak i náhodné například vulkanické události, vedly k výrazným společenským a hospodářským efektům. Poslední desetiletí výrazně od počátku 20. století je pak ve znamení opětovného globálního oteplování a ve vědecké komunitě probíhá velká diskuze o jeho příčinách. Zdá se, že člověk maximálně do jisté míry přispívá ke globálnímu klimatickému trendu, alespoň co se vlivu na atmosférické koncentrace skleníkových plynů týče. To ovšem nebrání části vědců a politiků získávat z tohoto vývojového trendu řadu benefitů. Současná ideologie tlaku na lesnictví směrem k „přírodnímu“ stavu je jedním z případů. Obecně je možno předpokládat, že snahy po „přírodě blízce“ lesním hospodářství tohoto ideologického směru se mohou do velké míry minout účinkem, protože jednak výchozí stav neznáme na dostatečné úrovni (nebo si to nechceme připustit), jednak je již současný stav biosféry (resp. klimatu) takový, že je se stavem lesů, o němž sníme, neslučitelný. Speciální kategorií je pak „divočina“, která je podle některých světových autorů spíše „stavem myslí“ (čeština má krásný termín „hnutý myslí“) než čímkoli jiným.

Ve světě je tak patrný příklon od „conservation ecology“ k tzv. „intervention ecology“, čili od nerušení spontánních procesů k aktivním zásahům a řízení. Samozřejmě že jsou území, kde je nerušený vývoj žádoucí, ale tento přístup k managementu by rozhodně neměl být absolutní. Ekologicky a ochránářsky cenné lokality tak bude nutno zřejmě v řadě případů udržovat uměle, jinak důvod ochrany rychle pomine. A tady lze očekávat další střety mezi lesnictvím a ochránářskými trendy, neboť kde lesník bude dělat nepřijatelné holiny a seče, tam bude ochránář plánovat (nehrozí, že by dělal) zcela jistě ekologicky odpovídající disturbanci, třebaže to napohled bude vypadat úplně stejně. A třebaže řada „ekologicky cenných“ lokalit vznikla právě lesnickým hospodařením nebo jinými hospodářskými zásahy.

CO JE JINÉ NEŽ DŘÍVE

Co se tedy změnilo proti minulým obdobím, že současná klimatická změna, ať je již vyvolána čímkoli, může znamenat naše globální ohrožení? Předně je to populační exploze a ekonomistické myšlení. Lidstvo dosáhlo takové početnosti, že to ohrožuje jeho další existenci kvůli ničení přírodních zdrojů – vody, půdy, lesů, zdrojů potravy. Krátkodobé zájmy, ať již komerční, nebo vyvolané čistě jen snahou o přežití, jednoznačně převažují nad dlouhodobými strategiemi. Středoevropské lesnictví patřilo donedávna k oblastem, které se tomuto trendu do značné míry vymykaly, což se

ale přístupem politiků a „manažerů“ může velmi rychle změnit. Náprava nežádoucího stavu tradičními procesy, probíhajícími v biosféře po tisíciletí a regulujícími početnost lidské populace, je nepřijatelná. Asi bychom nemluvíli o nastolení ekologické rovnováhy, ale o globální humanitární krizi – mimochodem děláme vše pro to, aby- chom tohoto stavu dosáhli za co nejnepří- znivějších podmínek.

Dále je to již zmíněné ničení přírodních zdrojů a jejich využívání neudržitelným způsobem, eliminujícím jejich charakter zdrojů obnovitelných. Stále větší plochy půdy jsou devastovány a je snižována jejich kvalita, tedy úrodnost. Deforestace, savanizace lesů, dezertifikace, salinizace a eroze jsou globální jevy, degradující pedosféru v planetárním měřítku. V českých poměrech k nim ještě přistupuje například urbanizace. Na tyto nežádoucí trendy upozorňuje řada autorů již více než 50 let.

Odlesňování souvisí s tímto jevem. Jeho hlavní příčinou je pak v rozvojových zemích právě „hlad po půdě“ jako prostředku často neefektivní zemědělské produkce, vedoucí rychle k devastaci půd. Opětovné zalesňování a různé systémy agrolesnictví (agroforestry) jsou pak jen částečnou snahou po nápravě nežádoucího přístupu k lesním a půdním zdrojům.

Kritická je situace i v případě zdrojů vody. Její nedostatek již začínají pocívat i oblasti, kde jí byl jak pro obyvatelstvo, tak i pro průmysl a zemědělství relativní dostatek, včetně českých zemí. Početná populace, nejpočetnější právě v ekologicky nejkritičtějších oblastech, spolu s poškozením přírodních zdrojů pak jsou skuteč- nostmi, které jsou odlišné od minulých epoch. Současné politické systémy vyka- zují značnou neschopnost danou situaci efektivně řešit, jakkoli se občas pokoušejí o řešení efektivní.

PŘÍLEŽITOST, NEBO OHROŽENÍ?

Vraťme se ale k situaci v oblasti lesnic- tví ve střední Evropě. Také zde jsou reflek- továny obecnější trendy a zaznívají hlasy po alternativním zapojení lesnictví do ře- šení lokálních i globálních environmen- tálních a ekologických problémů. Přitom je „tradičnímu“ lesnictví vytýkáno, že je nové výzvy doby neschopno řešit. Zapo- míná se na řadu skutečností.

Předně lesní hospodářství je jako jeden z mála „zemědělských“ oborů nuceno být nejen ekonomicky efektivní, ale také je

tlačeno do sanací řady dalších „společ-enských“ zájmů na svůj vlastní úkor. Dotace na některé lesnické činnosti jsou víceméně kosmetickou náplstí. Daleko větší je ob- jem financí bez náhrady obětovaných společenským zájmům, včetně ochrany přírody. Ekonomické hledisko ale musí být majiteli a správci lesů upřednostňováno již jen z důvodu prostého přežití v tržním prostředí. Argument některých ekologů, že dřeva je v globálním měřítku dostatek, neobstojí při současné likvidaci lesů v tropických a boreálních regionech.

Na druhé straně je v portfoliu lesnic- kých, tedy pěstebních a úpravnických opatření řada postupů, jak uspokojit nej- různější společenské zájmy. Konkrétně pomocí úpravy prostorové, věkové a dru- hové skladby lesů. Problém je však skryt ve skutečnosti, že na jedné straně existuje imperativ ekonomismu, na straně druhé pak změť nejrůznějších i protichůdných představ o nutném stavu lesů.

Stále častěji se objevuje názor, že celo- společenským zájmům nejlépe odpovídá tzv. přírodě blízké lesnictví, již se ani čas- to nepoužívá termín přírodě blízké lesní hospodářství. Pokud možno oproštěné od „překonanych“ představ o výběrném lese a o lese podrobním. Ponechme stranou, že ochrana přírody a lesnictví jako takové ro- zumějí pod pojmem přírodě blízký les něco zcela jiného. Objevuje se tak celá řada revo- lučních idejí o „holistickém, ekologickém, celostním, free-style“ hospodaření v lesích. Je snaha napodobovat druhovou skladbu, disturbance a další atributy zbytků „přírod- ních“ lesů, které známe z minulosti a přítom- nosti. Jak však udává řada specialistů, je to rekonstrukce lesů minulosti, která nemá oprávnění v současných změněných pod- mínkách. Lesnictví by je sice mělo reflektovat, ale zároveň brát v úvahu řadu nových skutečností a možností, již jen z hlediska kli- matu, invazivních organismů i škůdců a in- trodukovaných dřevin. Také historicky vzniklé lesní porosty budou vyžadovat péči bez ohledu na původnost, již jen z hlediska požadavku na zachování diverzity.

Znamená to tedy ohrožení, nebo příleži- tost pro lesníky a lesní hospodářství? Zce- la jistě ohrožení, pokud bude celý obor jako dosud uzavřený do sebe a pasivní. Po- kud bude i nadále jen nesměle reagovat na často nekorektní útoky různých zá- jmových skupin. Například tvrzení o vyš-ším poutání uhlíku bezzásahovými lesy ve srovnání s lesy hospodářskými je ne- jen nepravda, ale možná neznalost, možná i vědomá lež.

Na druhé straně máme příležitost pře- svědčit společnost, že jsme schopni její po- žadavky naplnit ve skladbě a v intenzitě, jakou si bude přát. Objektivně jsou k tomu předpoklady. Znamenalo by to ale nutnost aktivního zapojení řady pracovníků od státní správy po vlastníky lesa i akademic- kou a výzkumnou obec. Znamenalo by to investovat čas i nemalé prostředky do práce s veřejností, občany i s médii. „Druhá strana“ se těmito aktivitami z velké části živí a financuje je. Objektivně pozitivní role lesnictví v naší společnosti a přírodě tak je zcela společnou věcí nás všech a je zcela v našich rukou. Nikdo jiný se tím v náš prospěch zabývat nebude.

A konkrétní změna v přístupu k hospoda- ření v českých lesích ve světle klimatické změny, která je nade všechny pochybnosti realitou? Většina našich dřevin přečkala mnohem větší výkyvy klimatu, než kterými je vyhržováno „klimatickými aktivisty“. Měly by tak být schopny růstu a reprodukce i v příštích desetiletích. Stejně tak je příleži- tostí pro zakládání a výchovu lesních porostů využití dřevin s velkou ekologickou plastici- tou, a to včetně dřevin introdukovaných. Mnohem větší pozornost by měla být věno- vána fyto-sanitárním opatřením a i v případě introdukovaných dřevin bychom se měli za- měřit na již existující „místní“ zdroje. Za- kládání pestřejších směsí je sice obecným zaklínadlem, ale zcela určitě může elimino- vat řadu problémů v budoucnosti, stejně tak i přirozeně zmlazené porosty. Nic nás pak ale zcela jistě nezabaví potřeby věnovat se řádnému hospodaření i v blízké a vzdálenější budoucnosti, tedy pokud o to budeme stát. Naopak nároky na péči o porosty budou vyš- ší a sektor by na to měl být připraven mimo jiné i zvýšením odborných kapacit v oblasti odpovídající péče o les, spoluprací praxe s lesnickým výzkumem a prezentací přínosů své činnosti pro společnost.

Příspěvek vznikl v rámci řešení projektu NAZV QJ1530298 Optimalizace využití melioračních a zpevňujících dřevin v les- ních porostech. Odráží stav poznání auto- ra, nikoli stanovisko organizace, vznikl úpravou konferenčního příspěvku.

Seznam použité literatury je k dispozici u autora.

Autor:

Prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc.

Katedra pěstování lesů

FLD ČZU v Praze

Předseda ČAZV

E-mail: podrazsky@fld.czu.cz

Foto: autor

Obr. 1: Ponechávání mrtvého dřeva je v chráněných oblastech samozřejmostí, mimo ně je však převážně preventivně odstraňováno.

MRTVÉ DŘEVO VE VODNÍM PROSTŘEDÍ

NEDOCENĚNÝ ELEMENT MNOHA FUNKCÍ

Jakub Málek, Radek Bače

Odumřelá dřevní hmota, mnohdy nazývaná jako mrtvé dřevo, je v poslední době často zmiňovaným termínem v oblasti ekologie. Mrtvé dřevo má velký význam zejména pro biodiverzitu. Xylofágním druhům nabízí důležitý zdroj potravy, semenáčkům skýtá kvalitní substrát bohatý na živiny a celkově jsou zcela ztrouchnivělé či dožívající dřeviny vhodným biotopem k přežívání či k úkrytu různých organismů vyskytujících se v lese. Kromě funkce biologické lze zmínit také funkci půdoochrannou, neboť padlé kmeny významně snižují riziko eroze. O významu mrtvého dřeva v lesních ekosystémech by se toho dalo zmínit ještě mnoho, tento příspěvek se však věnuje mrtvému dřevu v ekosystémech vodních. Ačkoliv v nich tento element plní stejně důležité funkce jako právě v lesním prostředí, není problematice mrtvého dřeva ve vodě věnována taková pozornost, jaká by napomohla k jeho efektivnímu managementu a ponechávání i mimo chráněná území.

EKOLOGICKÁ MULTIFUNKČNOST

Jak je zmíněno výše, mrtvé dřevo v lesním prostředí plní řadu ekologicky prospěšných funkcí. Ačkoliv jsou tyto funkce podloženy řadou vědeckých poznatků, stále není nastaven takový management, který by především v hospodářských lesích umožňoval ponechání takového množství dřevní hmoty, aby maximálně naplnila svůj potenciál. Lze očekávat, že v hospodářských lesích bude vždy proti nárokům ochránců lesů stát požadavek lesních hos-

podářů na volně přístupný les bez zbytečného „odpadu“ komplikujícího těžbu. A konečně k vodnímu prostředí – stejný problém týkající se mrtvého dřeva bude nejspíš vždy mezi ochránci přírody a správci vodních toků, jejichž požadavkem jsou „čistá“ koryta bez zbytečného „odpadu“ komplikujícího např. dopravu či zhoršujícího průběh povodní. Je ovšem vždy nutné jeho odstranění?

Mrtvé dřevo totiž není jen přirozenou součástí ekosystémů lesních, nýbrž i ekosystémů vodních, kam přirozenou cestou

v blízkosti lesů vstupuje a kde především v tekoucích vodách ovlivňuje řadu hydraulických, morfologických a v konečném důsledku i biologických procesů. V posledních letech již nespočet zahraničních i několik tuzemských výzkumů ukázalo, že dřevní hmota je pod vlivem říčního proudu a v důsledku přirozeného procesu rozkladu důležitým motorem biologické rozmanitosti uvnitř vod.

Pokud se zaměříme na tento biologický benefit, lze říci, že ho mrtvé dřevo plní dvěma způsoby. Jednak primárně, protože

je prvkem v přímé interakci s vodními organismy, ale také sekundárně, neboť v důsledku výše zmíněného pozměňování hydraulických procesů a morfologie toku vznikají pro vodní organismy vhodné životní podmínky. Jako příklad lze uvést rozkládající se dřevo jakožto hlavní zdroj potravy výhradně xylofágním (dřevo požírajícím) druhům hmyzu. Díky mrtvému dřevu vzniká další nabídka potravy v podobě biofilmu, který se v důsledku pozvolného rozkladu na povrchu ponořeného dřeva vytváří (zde je důležité zmínit, že tento proces pro menší obsah kyslíku ve vodě probíhá v mnohem delším časovém horizontu než v lesním prostředí). Pravděpodobně nejdůležitější formou pro

vodní organismy je mrtvé dřevo v podobě stabilního dnového substrátu, který skýtá důležitá mikrostanoviště a za působení vodního proudění vytváří řadu rozmanitých prvků, jako jsou tůňe či peřeje. Celkově tak mrtvé dřevo nabízí vhodné prostředí k úkrytu před predátory, podloží k rozmnožování a prostor k přežívání. Jako vhodný element k přisednutí a odpočinku pak slouží větve vynořené nad hladinu vodnímu ptactvu a dalším živočichům. A aby nebylo nic opomenuto, je třeba zmínit také snižování rizika eroze břehů či napomáhání samočisticím procesům, při nichž díky dřevním překážkám dochází k intenzivnějšímu víření proudnic a tedy k následnému oxyličováním toku.

NEPOSTRADATELNÝ PŘEDPOKLAD BIODIVERZITY

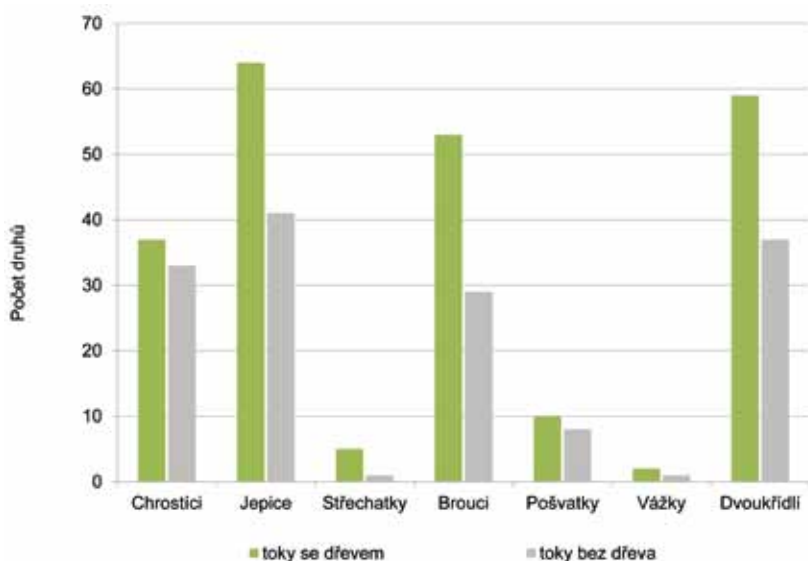
Co se týče života uvnitř vod, každému se vybaví ryby jakožto zástupci taxonů akvatických ekosystémů. O něco méně v povědomí jsou pak ostatní vodní organismy jako měkkýši, korýši, fytoplankton či bentos, které kromě potravní funkce plní v ekosystému řadu dalších úloh a jejichž existence v něm je tak nezbytná. A právě na dně a podél břehů žijící vodní organismy, jak lze jednoduše bentos definovat, jsou spolu s rybami častým předmětem zájmu vědců, kteří zkoumají jejich četnost a druhovou bohatost v závislosti na výskytu mrtvé dřevní hmoty uvnitř koryt toků.

Pokud zvědavý čtenář zapátrá v odborné literatuře zabývající se touto problematikou, narazí na několik vědeckých studií, jejichž výsledky jasně potvrzují velmi pozitivní vliv mrtvého dřeva na tyto organismy. Nutno podotknout, že většina studií pochází z USA, kde se význam mrtvého říčního dřeva, v anglické literatuře označovaného jako „woody debris“, začal zkoumat již počátkem 70. let minulého století. V posledních letech však zájem o tuto problematiku narůstá globálně a několik praktických studií je k dispozici i z území Evropy, a to dokonce i z ČR či Slovenska.

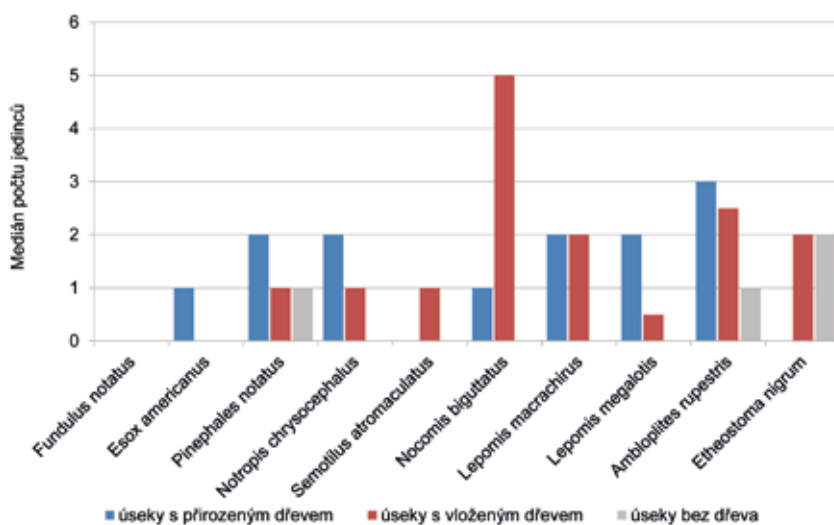
Jako malý náhled jedné z nich zde slouží graf 1. V grafu lze pozorovat významné rozdíly v druhové bohatosti jednotlivých řádů makrobentických bezobratlých. Data pocházejí z výzkumu provedeného na území ČR, v němž bylo cílem autorky Lorencové (2013) mj. analyzovat složení společenstev makrozoobentosu ve vybraných tocích s mrtvým dřevem a bez dřeva v povodí Berounky.

Co se týče ryb, zajímavých výsledků bylo dosaženo v Severní i Jižní Americe, např. ve Venezuele, kde autoři výzkumu Wright a Flecker (2004) zkoumali dopad neúměrného odlesňování v tropickém pásmu na oživení vodních ekosystémů. Bylo zjištěno, že absence mrtvého dřeva v korytě vede k významnému poklesu počtu rybích jedinců a současně k poklesu jejich druhové bohatosti.

Přínos dřeva v toku pro rybí populace byl prezentován autory Angermeierem a Karrem již v roce 1984. V grafu 2 je ukázka výsledků jejich intenzivního výzkumu ve státě Illinois (mírné pásmo) na řece Jordan Creek. Z grafu je patrné, že výskyt rybích jedinců v jednotlivých zkušných plochách s absencí veškeré dřevní

Graf 1: Ukázka druhové rozmanitosti vodních bezobratlých v prostředí s mrtvým dřevem a bez něj. Data zanesená do grafu jsou použita se svolením autorky (LORENCOVÁ, 2013).

Graf 2: Medián četnosti rybích jedinců. Uvedené druhy reprezentují jedince s věkovou třídou dva a více let (ANGERMEIER, KARR, 1984).

Obr. 2: Padlé dřevo v blízkosti vodních ekosystémů je dle literatury využíváno též faunou z okolí vod. Konkrétně pro chráněného mloka skvrnitého (*Salamandra atra*) mohou být nahnilé zbytky dřeva důležitým habitatem.

hmoty je oproti zkusným plochám se dřevem u pozorovaných druhů téměř zanedbatelný.

Pokud jde o faunu vyskytující se v blízkosti vod, též pro ni může být mrtvé dřevo velkým přínosem. Odborná literatura uvádí, že konkrétně pro naši chráněnou vydru říční (*Lutra lutra*) či mloka skvrnitého (*Salamandra atra*) plní na březích vyčnívající i ponořené spleti kořenů a nahnilé zbytky dřeva důležitou součástí jejich obývaného biotopu.

EKONOMICKÉ ŠKODY VS. PŘÍNOSY

Ačkoliv z uvedeného textu vyplývá, že mrtvé dřevo hraje ve vodních ekosystémech významnou roli, je třeba zmínit také jeho stinné stránky. Pokud se opět zaměří-

me na biotopy tekoucích vod, kde mohou být fragmenty dřeva unášeny vodním proudem, je důležité myslet na potenciální nebezpečí, které mohou způsobit.

Literatura uvádí, že zejména v době povodní může plavená dendromasa představovat např. riziko pro bezproblémové odvody povodňových průtoků procházejících konstrukcemi a stavbami, jež se vyskytují na tocích. Mrtvé dřevo v podobě kmenů, keřů a rozměrných větví může ucpávat mostní otvory, následkem čehož dochází k akumulaci vzdouvané vody, a tím k ohrožení obydlých území v okolí. Velice nebezpečnou situaci pak představuje prolomení nahromaděného materiálu, při němž dochází k vytvoření umělé povodňové vlny a následnému transportu masy dřeva. A aby stejně tak jako v případě výhod nebylo nic opomenuto, jako nebezpečný element mohou mrtvé dřevo vnímat také účastníci vodních aktivit, např. vodáci, kterým mohou být větve a kořeny ležících dřevin nepříjemnou překážkou vedoucí ke zranění.

Pokud se zaměříme na zmiňované škody na majetku, bylo by potřebné znát konkrétní finanční újmy, které v důsledku výskytu mrtvého dřeva vznikají a které by opodstatňovaly jeho preventivní odstraňování z převážné většiny vodních ploch. Ovšem pro složitost rozlišování škody způsobené výhradně mrtvým dřevem od běžných příčin povodňových následků se taková data neevidují, stejně jako náklady na preventivní odstraňování říčního dřeva vznikající správě vodních toků. Jak

sami správci uvádějí, tyto práce jsou zahrnuty do jejich běžné činnosti – údržby koryt a péče o břehové porosty.

Další neznámou v této problematice je také to, jak velkou částí z veškerého odplavitelného materiálu, jenž problémy při povodních způsobuje především, je vlastně ono skutečné říční mrtvé dřevo. Budeme-li tedy o ekonomických škodách v souvislosti s mrtvým dřevem uvažovat v pouze teoretické rovině, nasnadě jsou i teoreticky dosažitelné ekonomické přínosy, jež by ponechané mrtvé dřevo mohlo přinášet. Takovým příkladem může být vyšší ziskovost rybářského průmyslu v důsledku vyšší produkce ryb, nižší nákladovost na zpevnění břehů a zkvalitnění vod v důsledku protierozní a čistící funkce či omezení výstavby umělých opatření snižujících nežádoucí energii toku bystřin v souvislosti s funkcí regulační. Ačkoliv je zdůrazněno, že jde o pouze teoretické aspekty, všemi zmíněnými možnostmi se zabýval zahraniční výzkum provedený na Pyrenejském poloostrově. Studie potvrdila, že nedostatek mrtvého dřeva v užitkových tocích může mít značné ekonomické dopady.

ZÁVĚREM

Sečteno a podtrženo, mrtvé dřevo je nutné vnímat komplexně se všemi jeho funkcemi a důsledky. Z pohledu vodního hospodářství se nabízí otázka, zda je jeho ponechávání celkově ekonomicky přínosné, či nikoliv. Ze souhrnu uvedeného v tomto článku by se dalo říci, že ano, nicméně stále nejsou k dispozici taková data, která by uváděla například potřebnou kvalitu, kvantitu a distribuci mrtvého dřeva, při kterých by bylo dosaženo optimálního plnění všech funkcí. Je tedy zapotřebí více studií, které by množství teoretických poznatků ověřily praktickými postupy a které by ve spojení s intenzivnější osvětou napomohly k co nejefektivnějšímu managementu ze strany vodní správy.

Použitá literatura je k dispozici u autorů článku.

Autoři:

Bc. Jakub Málek

Ing. Radek Bače, Ph.D.

Katedra ekologie lesa FLD ČZU

E-mail: malek-jakub@seznam.cz,

bace@fld.czu.cz

Foto: autoři

Obr. 3: Mrtvé dřevo v řece Hornád v Národním parku Slovenský ráj.

UDRŽITELNOST PĚSTOVÁNÍ SMRKU V HOSPODÁŘSKÝCH LESÍCH NA ÚZEMÍ CHKO ZAOSTŘENO NA BRDY

Veronika Lukášová

Problémům dlouhodobé udržitelnosti pěstování smrkových porostů v hospodářských lesích na území chráněných krajinných oblastí se věnoval seminář, který se konal 8. 12. 2016 v zrekonstruovaných prostorách Panského domu v Rožmitále pod Třemšínem. Uspořádala ho Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, regionální pracoviště Střední Čechy, ve spolupráci s Lesní správou Arcibiskupství pražského. Místo konání semináře nebylo zvoleno náhodou – Rožmitál pod Třemšínem se nachází přímo v centru CHKO Brdy, která vznikla v lednu 2016 a již se toto vysoce aktuální téma vzhledem k výrazné dominanci smrkových monokultur zásadně dotýká. Právě Brdům byla věnována většina příspěvků tohoto semináře.

*Přirozená obnova smrku a buku v třemšínských Brdech (nyní v majetku Arcibiskupství pražského).
Foto: Josef Hrdina*

STAV POROSTŮ V CHKO BRDY

Zhruba čtyřicet účastníků akce přivítal v úvodu František Pojer, zástupce hlavního pořadatele – AOPK ČR. Bohumil Fišer, vedoucí správy CHKO Brdy, poté stručně představil nejmladší českou CHKO. Připomněl, že v rámci CHKO Brdy existují dva majoritní vlastníci lesů – území bývalého vojenského výcvikového prostoru spravují nadále Vojenské lesy a statky ČR, jižní část – třemšínské Brdy – připadly v rámci církevních resti-

tucí zpět historicky dlouhodobému vlastníku – Arcibiskupství pražskému. Současná dřevinná skladba Brd (5.–6. LVS) je zcela neodpovídající té přirozené. Již po mniškové kalamitě vrcholící ve 20. letech 20. století bylo výzkumem doporučováno přejít v Brdech k přirozenějším lesům, ale překážkou v tom byly časté větrné a sněhové kalamity, kdy bylo zalesnění velkoplošných holin možné jen smrkem. V plánu péče CHKO Brdy je nyní zakotveno, že 20 % porostů ve 3. zónách (čistě smrčiny) by se mělo do deseti

let začít převádět na listnaté porosty s příměsí jedle.

HOSPODAŘENÍ V LESÍCH V MAJETKU ARCIBISKUPSTVÍ PRAŽSKÉHO

Josef Hrdina, vedoucí polesí Rožmitál Lesní správy Arcibiskupství pražského, představil způsob hospodaření v jižní části Brd. Ve stručnosti seznámil přítomné s historií držby lesů v této oblasti a s jejími přírodními podmínkami (chladnější vlhké klima, chudé půdy, převažuje HS 57). Velká část (90 %) lesů z cca 3 400 ha v majetku Arcibiskupství je zařazena do nově vyhlášené CHKO Brdy, z toho je v 1. a 2. zóně CHKO 357 ha. Průměrná zásoba na tomto majetku je 253 m³/ha, maximální těžba 7,5 m³/ha ročně. V letech 2012 až 2014 realizovaly Lesy ČR jako povinná osoba při tzv. církevních restitucích víceméně jen nahodilé těžby. Dřevinná skladba je SM 82 %, BK 10 %, JD 1 %. Snahou je postupný převod k přirozenějším lesům, už nyní je v 1. věkovém stupni téměř 30% podíl MZD, z toho je 6% jedle. V tomto decenniu je podíl jedle na umělé obnově přibližně 20%. Důraz je kladen i na změnu druhové skladby a využití dřevin, jejichž nároky odpovídají danému stanovišti. Při obnově lesa byly jako MZD využívány i jedle obrovská a douglaska tisolistá.

Konkrétními cíli jsou zde zlepšení celkového zdravotního stavu lesa a dosažení co

nejvyšší stability lesních porostů. S využitím šetrných a přírodě blízkých hospodářských postupů chce Lesní správa AP dosáhnout druhově i strukturně přírodě blízkých a zároveň produktivních lesů.

Dále J. Hrdina informoval o velkém objemu prací ve výchovných zásazích, jež jsou vedeny s cílem vytvořit a podpořit kostru porostu i jeho druhovou a prostorovou skladbu a diferenciaci. Při obnově se zde preferuje přirozená obnova a pomocí práce se světlem se vytváří vhodné podmínky pro jednotlivé dřevinné druhy v porostu. Jak ve výchově porostů, tak zejména při jejich obnově jsou podporováni přimíšení nebo vtroušení jedinci buku, klenu nebo dalších MZD. Zmínil také využití břízy či olše jako přípravných a pomocných dřevin při zalesnění kalamitních holin. Důraz se zde klade také na údržbu a zlepšování lesní infrastruktury.

HOSPODAŘENÍ V LESÍCH VE SPRÁVĚ VLS ČR

Milan Tesař z ředitelství divize Hořovice VLS ČR, s.p., mluvil o hlavních problémech lesního hospodaření na území bývalého vojenského újezdu Brdy. Nezastíral obavy z vývoje hynutí smrku na severovýchodní Moravě, které by v případě rozšíření do celé ČR a do Brd vzhledem k převaze smrkových monokultur (SM přes 90 %) mělo katastrofické následky. Kvůli těmto obavám byla zpracována studie scénáře klimatických změn pro toto území, vycházející z dat ČHMÚ – modelu ALADIN. Z ní vyplývá, že do roku 2100 dojde k posunu o jeden až dva LVS a dojde tím k vážnému ohrožení smrku v této oblasti. Za efektivní opatření ke zmírnění následků považuje snížení obmýtí ve smrkových porostech a postupnou přestavbu porostů na bukové doubravy a dubové bučiny. Nevyřešenou otázkou ale zůstává, kdy začít s realizací těchto konkrétních opatření a především ekonomické následky takových postupů.

Václav Pernegr z lesní správy Obecnice pak představil osvědčený způsob vnášení MZD do smrkových porostů, o což se zde dlouhodobě snaží. Hlavní překážkou jsou ale enormně vysoké stavy jelení zvěře. Na území LS Obecnice je 72 % smrku, stagnující zastoupení BO (10 %), stoupající procento BK (4,5 %) a JD. Pokud by pokračovalo současné tempo zvyšování podílu MZD, za 100 let by jich na tomto území bylo cca 35 %. MZD se zde zavádí do porostů pomocí maloplošných předsu-

Přirozená obnova smrku a buku v třemšínských Brdech (nyní v majetku Arcibiskupství pražského).
Foto: Josef Hrdina

nutých obnovních prvků – kotlíků – o velikosti 4–15 arů. S těmi zde mají pozitivní zkušenosti – takto založené skupiny mají dobrou ujmavost sazenic při výsadbě, vysokou odolnost proti větru, dobré mikroklima a snáze se oplocují. Po zajištění kultury se uvolňují, případně spojují. Dále se zde – zejména v hřebenových partiích s nepříznivými růstovými podmínkami – provádějí podsadby buku a jedle.

HOSPODAŘENÍ SE SMRKEM V OBDOBÍ KLIMATICKÝCH ZMĚN

Petr Čermák, zastupující tým projektu FRAMEADAPT z LDF MENDELU v Brně, se ve svém vystoupení věnoval výsledkům klimatických studií a jejich výstupům v souvislosti s budoucností smrku v ČR. Tomu se u nás kromě brněnské lesnické fakulty věnuje např. ČZU, IFER či CzechGlobe. Z výzkumu projektu LDF vyplývá, že dojde k výrazné změně klimatických podmínek s přímým dopadem na pěstování jednotlivých dřevin. Teploty budou dále narůstat, stejně tak pravděpodobně i srážková nerovnoměrnost v průběhu roku (letní přívalové deště, jarní nedostatek vláhy). P. Čermák vysvětlil, že sucho jako primární činitel působí hynutí smrku několika mechanismy: hydraulickým selháním, uhlíkovým vyhladověním a nárůstem škod biotických činiteli.

K navrhovaným adaptačním opatřením patří zejména ochrana přirozených struktur lesa (ponechání bez zásahů), aktivní podpora adaptace (vhodné ekotypy, provenience a druhy dřevin, zvýšení druhové a strukturní bohatosti lesa, snížení obmýtí ad.) či využití „pasivní“ adaptace

(přirozených procesů – vnitrodruhová konkurence při přirozené obnově ad.).

V závěru bylo řečeno, že se musíme zcela jistě připravit na celoplošné problémy se smrkovými porosty včetně problémů s bezpečností a s kvalitou produkce. Obranou by mělo být snížení zastoupení SM, případně finanční podpory zakládání bohatě strukturovaných smíšených porostů, podpora přirozené obnovy, snížení obmýtí u smrku řádově o 10–20 let, hledání odolných ekotypů smrku a pružnější lesnický management.

Pozn.: Výstup z projektu FRAMEADAPT – Katalog obecných rámcových lesnických adaptačních opatření je ke stažení na www.frameadapt.cz.

VÝCHOVA SMRKOVÝCH POROSTŮ V OBLASTECH CHŘADNUTÍ

David Dušek z VÚLHM, VS Opočno, uvedl několik základních informací k pěstování smrku v oblastech postižených chronickým chřadnutím smrku. Připomněl, že tento problém není žádnou novinkou, pozorujeme ho už cca 20 let i v Polsku či SR. Predispozičním faktorem je jednoznačně pěstování smrku mimo jeho ekologické optimum, klimatické anomálie a neuspokojivý stav lesních půd. Zásadní otázkou je, zda má vůbec smysl snažit se v chřadnoucích porostech o výchovu. Podle VÚLHM ano – zásahy mají být ale směřovány hlavně do nejmladších porostů ve stádiu mlazin, případně tyčkovin, a do přirozené obnovy. Cílem výchovy smrku v oblastech jeho chřadnutí není pokračování smrkových monokultur, ale zachování určitého podílu smrku v druhové skladbě. Naprosto nezbytná je úprava druhové skladby smě-

Kotlíky na území LS Obecnice, VLS ČR. Foto: Václav Pernegr

Kotlíky na území LS Obecnice, VLS ČR. Foto: Václav Pernegr

rem k vyšší druhové pestrosti a hledání ekonomicky perspektivních a přítom ke klimatickým výkyvům odolných dřevin. Na kalamitních holinách je žádoucí plně využívat potenciálu přípravných dřevin, jako jsou bříza, osika apod.

PŘÍRODĚ BLÍZKÉ POSTUPY VE SM POROSTECH STŘEDNÍCH A NIŽŠÍCH POLOH

Jiří Souček z VÚLHM, VS Opočno, se věnoval uplatnění přírodě blízkých postupů v nevhodně založených smrkových porostech nižších a středních poloh, což je i případ CHKO Brdy. Základními principy takových postupů je postupná úprava porostní skladby a struktury. V mladých porostech je možné dočasně využít koncepci cílových stromů (100–250 ks/ha). Délka přestavby je minimálně 50 let, vhodná je k ní druhá polovina obměty (vzhledem k omezení ztrát na produkci). Konkrétními metodami jsou přiřazování obnovních sečí, kombinace předsunutých prvků s postupnou obnovou, úprava druhové i věkové skladby. V závěru J. Souček poznamenal, že smrk v těchto polohách lze využívat jen na vhodných stanovištích a pěstovat ho jinými způsoby než v monokulturách.

HLAVNÍ PROBLÉMY OCHRANY LESŮ V CHKO BRDY

Jan Liška z Lesní ochranné služby VÚLHM se podělil o dlouholeté zkušenosti a výsledky výzkumu v oblasti ochrany lesa v Brdech. Hlavní rizika zde jednoznačně vyplývají z monokul-

turní povahy porostů. Podle jeho názoru je rovněž potřeba připravit se na negativní důsledky klimatické změny, i v souvislosti s ochranou lesa. Za nejvíce rizikové biotické škůdce lze v Brdech považovat spárkatou zvěř, bekyni mnišku a lýkožrouta smrkového.

Brdy patří mezi nejvýznamnější graduační oblasti bekyně mnišky, nejhorší gradace vrcholila ve 20. letech 20. století a poslední výraznější se odehrála kolem roku 1995 (primární ohniska byla v porostech SM a MD a to i v nejvyšších polohách). J. Liška zmínil studii FLD ČZU v Praze, podle níž lze kolem roku 2020 očekávat v Brdech další významnější gradaci. Podle pozorování LOS zde zatím ale k nárůstu početnosti mnišky nedochází. Lýkožrout smrkový se v Brdech objevil až od cca poloviny 20. století, je to tedy ve zdejších lesích relativně „nový“ škůdce. I díky důslednosti provozních lesníků se ho v Brdech doposud vždy dařilo udržovat v přijatelné početnosti, do budoucna je ale riziko přemnožení velmi vysoké. Také lýkožrout severský se v Brdech již vyskytuje, ale zatím v zanedbatelné početnosti.

Za zcela zásadního škodlivého činitele lze v Brdech považovat jelení zvěř, která limituje možnost vnášení MZD do smrkových monokultur. Podle výsledků inventarizace škod zvěří patří Brdy k nejpostiženějším oblastem v ČR (poškození okusem je zde dvakrát větší než ve zbytku Česka, ohryzem a loupáním je mnohde zasaženo i více než 50% jedinců smrku).

Pro zmírnění ohrožení lesních porostů škodlivými činiteli byl doporučen návrat BK a JD, snížení stavů zvěře a důslednost v opatřeních ochrany lesa.

FINANČNÍ PODPORA PŘÍRODĚ BLÍZKÉHO HOSPODAŘENÍ V CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍCH

Elena Bočevová z AOPK ČR v posledním příspěvku semináře seznámila přítomné s možností čerpání finanční podpory na postupy přírodě blízkého hospodaření v lesích v chráněných územích. Podpory na změny druhové a věkové struktury lesů, dosadby, podsadby, zakládání kotlíků apod. lze čerpat především z Operačního programu životní prostředí, dále pak např. z programu LIFE+.

Pro rok 2017 se v OPŽP chystají dvě výzvy – únor–březen a červen–srpen. Celkem je v něm alokováno 9,5 mld. korun, z toho je 13% určeno na opatření ochrany přírody. E. Bočevová zdůraznila, že se vždy musí jednat o zásadní zlepšení stavu, nikoli o udržovací management.

V CHKO Brdy lze využít specifický cíl „péče o lesní společenstva, změna druhové a prostorové struktury lesa, zlepšení předmětu ochrany“. V rámci tohoto cíle se hraje nákup sazenic, výsadba, nátěry, ožínání, oplocení, ochrana přirozené obnovy, navíc také propagace celé akce, monitoring stavu či související studie. Hradí se také časově náročnější projektová příprava.

Dotace z OPŽP lze také využít na zlepšení hydrického režimu krajiny – meliorace, přehrážky apod. Doba pro realizaci projektů je vymezena lety 2014–2023.

Ačkoli je celý proces administrativně náročnější a spoustu potenciálních žadatelů může odradit, zástupci AOPK vybědli k překonání těchto obav a k většímu využívání těchto podpor i využívání poradenství ze strany AOPK.

Ve spolupráci s autory příspěvků zpracovala Veronika Lukášová

260 LET ŘÍZENÉ SPRÁVY MĚSTSKÝCH LESŮ KARLOVARSKÝCH

III. DÍL

Pavel Reiser, Martin Jiřík

V Lesnické práci 10 a 11/2016 vyšly první dva díly stručné historie řízené správy karlovarských lesů. Počátky této činnosti byly velmi těžké, a navíc lázeňské město postihl v roce 1759 doslova zničující požár. Obrat přišel s novým uměleckým směrem, romantismem. V okolí města postupně vznikaly nové lesní promenádní cesty, začalo rozsáhlé zalesňování. V roce 1835 Franz Oppel dokončil první pořizovací plán.

V polovině 19. století postihla karlovarské lesy velká kalamita – přemnožil se zde obaleč jedlový. Obavy o osud lesů v okolí světových lázní zazněly i v zahraničí. Nakonec se podařilo žravé housenky zastavit, ale pokles plošného zastoupení jedle byl velmi výrazný. Mezitím se s rozvojem průmyslu na Sokolovsku objevilo nové nebezpečí – škody kouřem. A do vývoje karlovarských městských lesů také citelně zasáhly obě světové války.

Rozhledna Diana.

KONEC STARÝCH ČASŮ

Jaro roku 1914 bylo v Karlových Varech plné příslibů. Koncem května se podařilo dokončit a slavnostně otevřít dlouho očekávanou rozhlednu a kavárnu na zalesněném kopci nad městem na tzv. Výšině přátelství (dnes Diana). Na výšinu, kam od roku 1912 usnadňovala přístup lanovka, ihned začaly proudit davy návštěvníků. Ve stráni nad Puppem byly nejdříve v úzkém pruhu pokáceny všechny stromy. V odlesněném prostoru vznikla obloukovitá kolejová dráha s mezistanicí, částečně vedená v zářezu, celkově dlouhá 453 metrů. Vozy lanovky tu během zhruba sedmi minut překonají výškový rozdíl 167 metrů. Areál s rozhlednou a kavárnou na vrcholu kopce a všechny stavby spojené s lanovkou byly citlivě zakomponovány do lesního porostu. Na vhodná místa, v rámci nových výsadeb, se pak doplnily nové dřeviny, mimo jiné i tisy.

Počátkem léta nechala baronka Matylda Riedl von Riedenstein pod prastarý silný dub v dalovickém parku nainstalovat sochu německého romantického básníka Karla Theodora Körnera (1791–1813).

Idyla v lázních ničím nenapovídala, že se blíží něco, co zcela změní běh dějin. V červenci Rakousko-Uhersko vyhlásilo válku Srbsku a již v polovině září přijel do města první vlak naplněný raněnými vojáky, kteří se tam měli léčit. Záhý následovaly desítky dalších.

Rakousko-Uhersko sice válku začalo, ale určitě zpočátku vůbec netušilo, do jakých rozměrů se konflikt vyhrotí a co všechno s sebou přinese. Původní předpoklad, že je porážka srbské armády otázkou několika týdnů, vzal brzy za své. Do konfliktu se postupně zapojila takřka celá Evropa. Nakonec se začala vážně rýsovat i možnost rozpadu monarchie, ale to už se do válečných operací zapojily i Spojené státy americké.

Rychlý sled událostí pak mimo jiné vedl k podpisu dohody mezi T. G. Masarykem a předsedou Americké národní rady tzv. Uhro-Rusínů (26. října 1918). Šlo o připojení území budoucí Podkarpatské Rusi k nově vznikajícímu společnému státu Čechů a Slováků. Ten byl v Praze vyhlášen nejdříve jako samostatná Česká republika

Nové výsadby v okolí lanovky na Výšinu přátelství (20. léta minulého století).

Prezident T. G. Masaryk na vyjíždce v Karlových Varech (asi rok 1930).

v historických hranicích Čech a Moravy a Slovenská národní rada pak 30. října zveřejnila, že se zatím geograficky nepřesně určená oblast budoucího Slovenska přihlašuje k Československé republice.

V tehdejší bouřlivé době ale mezitím vznikalo na území bývalé monarchie množství dalších polostátních útvarů či samosprávných celků. V německých oblastech českých zemí, a tedy i na Karlovarsku, podpořila část politiků a úředníků ustanovení provincie Německé Čechy. Zároveň též vznikl Sudetenland. Tyto pokusy však neměly jednoznačnou podporu. Snahy nějak pospojovat území s německy mluvícím obyvatelstvem definitivně ukončila Saint-Germainská smlouva z 10. září 1919. Trianonská smlouva ze 4. června 1920 pak s konečnou platností ustanovila hranice nových států v Evropě.

V Karlových Varech se městská rada koncem října přihlásila k provincii „Deutschböhmen“. Česká vláda ale rázně zareagovala a v prosinci přijelo do města vojsko, 35. střelecký pluk, jednotka podplukovníka Slezáčka. V Karlových Varech pak setrvalo zhruba rok, než se zde situace stabilizovala.

LESY PO PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLCE

Lesní úřad v té době i nadále řídil lesmistr (Forstmeister) s titulem vrchní lesní rada. Pro službu v revírech byli určeni tři fořti (Förster) a čtyři hajní (Höger). Fořti byli zařazeni do kategorie úředníků, hajní

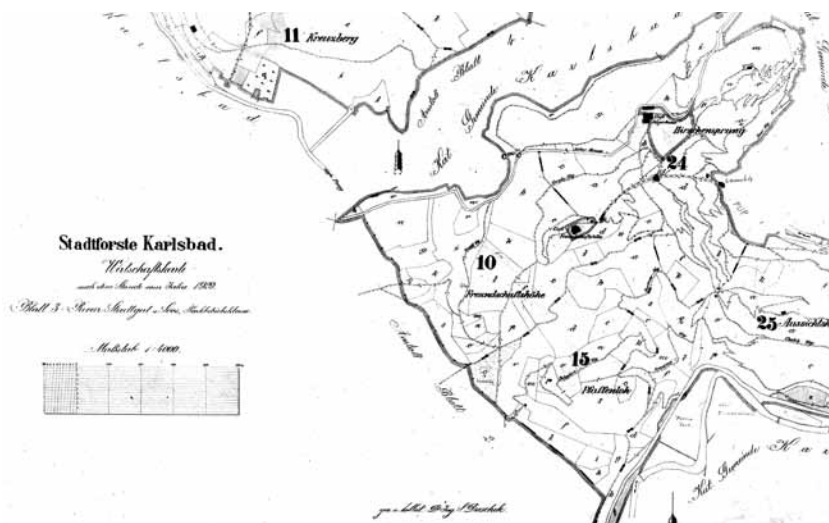
do kategorie podúředníků. Úřad, který sídlil v tzv. III. městské budově ve Vřídelní ulici, se po první světové válce přemístil do menšího objektu v ulici Na Vyhlídce a pak do sídla městského archivu a knihovny. Tento dům nesl označení IV. městská úřední budova. Stojí dodnes a nachází se v dnešní ulici I. P. Pavlova.

Oblast tzv. parkového lesa se v roce 1919 rozkládala na ploše 314 ha. Celková výměra lesů ve správě města činila 1 531 ha. Lesní promenády v parkovém lese měřily více než 60 km. Plocha porostů trvale poškozených kouřem vzrostla na 282 ha. Na území lesů se nacházely též tři restaurace, čtyři rozhledny, 25 altánů, čtyři vy-

hlídkové terasy, čtyři kapličky, čtyři kříže a velké množství dřevěných laviček.

Do lázní se zvolna začali vracet návštěvníci. V roce 1923 přijel do města, poprvé po válce, vzácný host, první československý prezident T. G. Masaryk. Patrně se mu zde líbilo, protože pak jezdil k pramenům pravidelně. V letech 1923–33 navštívil lázně celkem osmkrát. Z dochovaných záznamů o těchto pobytech vyplývá, že prezident cíleně vyhledával procházky po karlovarském okolí a do zdejších lesů často vyjížděl i na koni.

V roce 1921 se v karlovarských lesích přemnožila mniška. Kalamitní stav trval dva roky a při boji proti tomuto škůdci bylo v městských lesích sebráno více než 2,5 milionu kukel tohoto hmyzu. Lesy tehdy patrně trpěly nedostatkem vody. Město si v tomto ohledu vyžádalo odborný posudek od specialisty A. Niklase z Teplic. Podle provedených měření tehdejší jímky a studny odčerpávaly z městských lesů denně přes 4 000 hl vody. Toto mělo kromě jiného značný vliv na přírůstek ve všech porostech. Rovněž škody kouřem narůstaly, a proto v roce 1925 vrchní lesní rada Werner apeloval na příslušné úřady, aby ve vzdálenosti do 12 kilometrů od hranic lázeňských lesů už nepovolovaly žádné stavby průmyslových závodů, popřípadě jiných silně kouřících objektů. Převládající západní vítr totiž přinášel od průmyslového Sokolovska obrovské množství prachu s oxidy síry. Svůj díl pak také přidaly místní porcelánky a další lokální topeniště. Velké množství škodlivin ze spalování hnědého uhlí prokazatelně způsobilo v některých částech městských lesů usychání smrkových porostů.

Reprodukce – výřez hospodářské mapy z roku 1929.

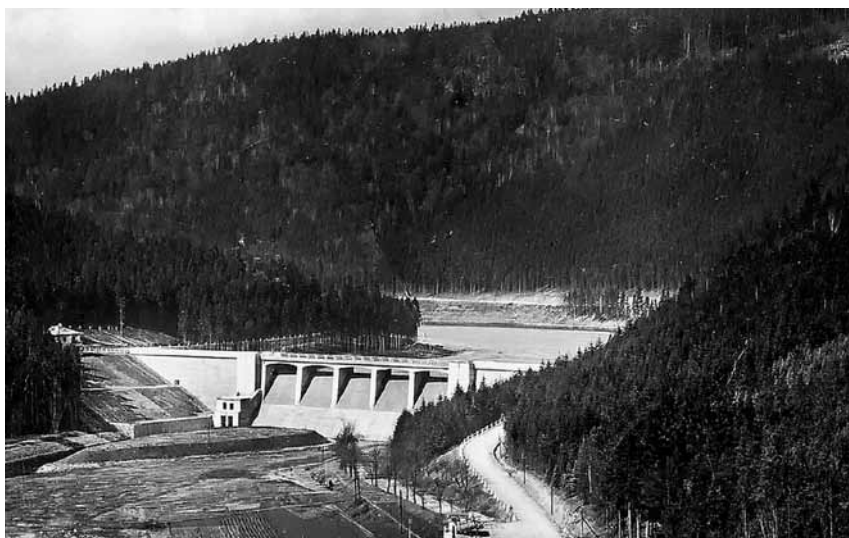
PARKOVÝ LES

V roce 1927 byl do čela správy lesů jmenován Ing. Anton Fleissner. Nový LHP sestavil v roce 1929 Ing. dr. Duschek, a to pro období 1930–1939. Byla v něm mimo jiné stanovená plocha porostů poškozovaných kouřem a oblast tzv. parkového lesa, která se rozkládala na ploše 197,7 ha. Lesní promenády v parkovém lese měřily 63 km, v celých lesích pak více než 110 km.

Zastoupení jedle se v té době snížilo na pouhých 1,67 %. Převaha smrku již byla zřejmá – 63,5 % – a buk rostl na ploše 10,72 %. Významnou dřevinou zůstala borovice (9,57 %). Mezi hlavní listnáče dále patřila bříza (4,58 %) a dub (3,34 %). Zastoupení ostatních dřevin v městských lesích pak nečinilo ani celé jedno procento.

VELKÉ STAVBY

Ve třicátých letech se karlovarských lesů významným způsobem dotkly další velké stavby. Přehrada na řece Teplé se začala stavět v roce 1932. Na hráz a nové komunikace se spotřebovalo velké množství kvalitního kamene, a tak byl v lese nad hájovnou otevřen nový lom Jedlina. Kámen odtud putoval k hrázi po úzkokolejně dráze. Přehrada se začala napouštět v roce 1936. Les ale musel ustoupit i jinde. Pro městský vodovod byly v lese ve stráni nad Tuhnicemi postaveny velké vodojemy a město rovněž nevzdávalo plán postavit lanovou dráhu na Tři kříže, takže prostory dráhy a plocha budoucí konečné stanice zůstávaly odlesněné.

Přehrada u Březové (30. léta 20. století).

U Olšových Vrat se v roce 1929 začalo stavět golfové hřiště a ve stejném roce letiště. Tak velké stavby významně zasáhly do vzhledu karlovarského okolí. Hřiště (18 jamek) bylo slavnostně otevřeno tehdejšími karlovarským starostou A. Schreiterem von Schwarzenfeldem v roce 1935 (30. července). Rozkládá se na ploše více než 60 ha a je necelých šest kilometrů dlouhé.

Se stavbou letiště, respektive potřebných objektů podle projektu pražského inženýra Jana Blažka, se sice začalo později, ale do provozu bylo slavnostně uvedeno již 17. 6. 1933, tedy nakonec dříve než golfové hřiště. Kvůli letišti se musela přelozit část místní komunikace a postupně zanikly některé lesní enklávy.

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

V roce 1934 měl lesní rada Fleissner roční plat 56 152 Kč. Město Karlovy Vary dále zaměšťovalo dva vrchní lesní správce, lesního správce, lesního kontrolora, kancelářského správce a podlesního. Řady lesního personálu doplňoval ještě revírní hajný, pomocný lesní a tři hajní. Značný počet zaměstnanců si vyžadovala lázeňská funkce městských lesů, zaměstnanci měli na starost též správu a údržbu procházkových tras, altánů a všech zařízení v lesích.

Na období po skončení první světové války se ovšem stále vzpomíná jako na konec zlatého věku, zvláště když Karlovy Vary také citelně zasáhla světová hospodářská krize. Když se již zdálo, že by různé potíže mohly být překonány, přišel nástup fašismu. Události nabraly velmi rychlý

Körnerův dub v roce 2012.

Budova, ve které sídlila správa lesů (20. léta 20. století).

spád a 1. 10. 1938 byly Karlovy Vary na základě Mnichovské dohody připojeny k Německé říši.

V roce 1939 skončila platnost Duschkova hospodářského plánu na období 1930–1939. Vzhledem k politickým událostem dále muselo stačit jen provizorium, a to prakticky až do roku 1949.

Ve válečných letech byly karlovarské lesy dotčeny zvýšenou těžbou, oproti běžnému plánu bylo vytěženo přibližně 8 800 m³ navíc. Stejně tak byly postiženy bývalé lesy obce Rybáře (dnes čtvrť K. Varů).

S koncem války a s odsunem Němců se prakticky uzavřela jedna kapitola v dlouhé historii karlovarských městských lesů. Na ni navazuje období vymezené lety 1945–2015, které bylo rovněž velmi bohaté na nejrůznější události, z nichž bude velmi těžké vybrat ty nejdůležitější...

Autoři:

Pavel Reiser

Ing. Martin Jiřík

Lázeňské lesy Karlovy Vary

E-mail: reiser@llkv.cz; jirik@llkv.cz

Archivní fotografie a reprodukce

pochází z archivu autorů.

Předchozí díly historie karlovarských městských lesů najdete v LP 10/2016 a 11/2016. Další díl najdete v LP 2/2017.

Údolí základny projektu za Sharyn Golem.

„POMOZME AKTIVNÍM, ONI POMOHOU DALŠÍM“

ROZVOJ LESŮ A GENOFONDU MÍSTNÍCH EKOTYPŮ LESNÍCH DŘEVIN V MONGOLSKU

Richard Slabý

Při jednom ze seminářů v rámci takzvané Křtinské deklarace v roce 2012 v Kyrgyzstánu byl ÚHÚL osloven mongolskou delegací, jestli by nepomohl s genetickými zdroji a s rozvojem lesů v Mongolsku. Souhrou okolností byla nevládní organizace Člověk v tísni před pár lety požádána Darchanskou státní univerzitou, zda by se nezapojila do vzdělávání mongolských lesníků. Česká lesnická akademie v Trutnově od té doby s Darchanem spolupracuje. V roce 2014 schválila Česká rozvojová agentura mongolskou žádost na projekt a oslovila ÚHÚL, aby jej realizoval. Hlavní základnu má projekt, jehož se za ÚHÚL účastním, v údolí u Sharyn Golu (v překladu Žlutá řeka), přibližně v polovině vzdálenosti mezi Ulánbátarem a ruskou hranicí, asi 300 km vzdušnou čarou na jih od Bajkalu, kde má rodinné lesnicko-pastevecké družstvo Domogt Sharyn Gol pronajato 3 000 ha lesa.

HISTORIE ROZVOJOVÉ POMOCI – SPOLUPRÁCE

Bývalé Československo mělo dlouhodobou a bohatou tradici v rozvojové pomoci. I v lesnictví byla řada projektů, které v sedmdesátých a osmdesátých letech pomohly mnoha rozvojovým zemím. Jedním z impulsů pro navázání na tradice z minulého období bylo přijetí naší země do Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) v roce 1995. U členů tohoto „výběrového“ globálního sdružení nejrozvinutějších zemí se předpokládá, že část svého HDP věnují na rozvojovou spolupráci. Prvním projektem v resortu MZE

v nových podmínkách, kdy ale ještě neexistovala prakticky žádná pravidla, se stal projekt „GIS pro Kamčatku“, který řešil ÚHÚL v letech 1996–1999. Dalším podobným projektem našeho ústavu byl projekt „Nástroje regionálního a hospodářského lesnického plánování pro Ukrajinu“, a to v době, kdy se závazná pravidla tvořila a kdy pravomoci a zodpovědnost postupně přešly z resortních ministerstev na Ministerstvo zahraničních věcí. Dnes má systém zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS) již svá pevně stanovená pravidla a jejím řízením a financováním je pověřena Česká rozvojová agentura (ČRA). „Rozvojová pomoc“ se změnila v „rozvojovou spolu-

PODSTATA PROJEKTU

Projekt se týká zejména oblastí, které v rámci ČR zajišťuje ÚHÚL:

- dlouhodobé plánování rozvoje lesů (zjednodušená obdoba našich OPRL),
- reprodukční materiál lesních dřevin (obdoba problematiky, kterou v ČR řeší zákon 149/2003 Sb.).

V době přípravy projektu se problematika rozrostla o školkařství, vzdělávání a práci s veřejností. Ze zaměření projektu vyplývá, že se na jeho realizaci podílejí nejen „kmenoví“ zaměstnanci ÚHÚL, ale i další odborníci. Projekt má jak teoretické, tak ryze praktické části, které se samozřejmě často prolínají.

práci“, což v praxi znamená, že tok prostředků není jednostranný, ale i země, ve které se projekt realizuje, musí mít na projektu spoluúčast.

DLOUHODOBÉ PLÁNOVÁNÍ ROZVOJE LESŮ

Lesy se v Mongolsku nacházejí v severní části země. Hlavní dřevinou je modřín sibiřský (*Larix sibirica*), dále borovice lesní (*Pinus sylvestris*), smrk sibiřský (*Picea obovata*) a borovice sibiřská (*Pinus sibirica*). Vzácně se vyskytuje jedle sibiřská (*Abies sibirica*). Z listnáčů je to jilm sibiřský (*Ulmus pumila*), dále břízy, topoly a vrby. „U nás“, za Sharyn Golem, převládá borovice a bříza.

Některé lokality daleko od civilizace jsou mnohdy nedotčené a existuje zde původní biodiverzita „stepní“ tajgy. Na většině navštívených lokalit jde však o místa silně poznamenaná působením člověka. Často jsou to rozsáhlé oblasti po těžbě bez následné obnovy nebo kalamitní holiny po požáru či biologickém škůdci. Přírodní obnovu znemožňují volně se pasoucí stáda ovcí, koz, skotu a koní. V osmdesátých letech bylo v Mongolsku přibližně 15 milionů kusů domácích zvířat, dnes je jich tam údajně přes 60 milionů! Na mnohých místech jsme si říkali, že takto asi vypadaly „lesy“ ve střední Evropě za Marie Terezie, když tehdejší panovnice došla k závěru, že je nutné prosadit zákony, které by zabránily další devastaci původních lesů.

Základem terénních prací je průzkum přírodních podmínek (lesnická typologie), šetření škod a dopravní průzkum, aby chom alespoň na malém území mohli ukázat zásady pro plánování rozvoje lesů. V mongolských podmínkách půjde zejména o rozdělení lesů na oblasti, kde se nevyplatí vzhledem k nedostupnosti „hospodařit“, a naopak o místa, na která by se místní měli zaměřit a kde by se nějaký typ hospodaření, tak jak jej známe ze střední Evropy, mohl uplatnit.

V zemi, kde je důležitým faktorem změna složení a vůbec výskytu lesů oheň, vidíme jako velmi zajímavé výsledky pedoantropologických analýz. Jde o poměrně mladý vědní obor, sloužící k rekonstrukci nejen požárové historie, ale i holocenní vegetace. Práce spočívá v separaci a následné analýze uhlíků, tedy zbytků pradávných i mladších požárů z půdy minerálního i organického původu. Pokud si je mongolská strana osvojí, může jít do budouc-

na o perspektivní spolupráci s českou stranou. Je to i námět pro vzdělávání na univerzitách, ale to je ostatně i mnoho jiných témat řešených v rámci našeho projektu.

GENETIKA LESNÍCH DŘEVIN

Úkolem této části projektu je pomoci mongolské straně nastavit principy výběru kvalitních jedinců a porostů pro sběr genetického materiálu lesních dřevin, včetně jeho testování a uchování. Při školce druž-

stva vznikne také jádrový semenný sad modřínu sibiřského (*Larix sibirica*). Semenná laboratoř lesnického centra v Ulánbátaru byla dovybavena moderním klíčícím stolem a jsou v ní nastavovány evropské standardy.

Velký úspěch u místních měl v prvním roce projektu trénink v lezení do korun stromů bezeškodnou metodou. Proběhl na základně německé Společnosti pro mezinárodní spolupráci (GIZ) v Tunkhelu, se kterou velmi úzce spolupracujeme. Německý program, probíhající již mnoho let, podporuje ministerstvo, zejména tvorbu

Výcvik semenářů na základně GIZ v Tunkhelu.

Základna projektu v údolí za Sharyn Golem.

Oyuntuya a Arvin, kteří vedou soukromé družstvo Domogt Sharyn Gol.

zákonů a norem a regionální státní správu, ale také univerzity i soukromý sektor.

LESNÍ ŠKOLKY A ZÁKLADNA PROJEKTU

Mongolové si mohou lesy od státu pronajmout a hospodařit na nich. Pro toto území musí mít jednoduchý LHP, ale nemohou podle něj hospodařit tak, jak jsme zvyklí u nás. Les chrání před zloději a mohou odstraňovat ležící souše. Jednou za rok mohou dostat povolení od státní správy a jimi vyznačené stromy vykácet. Výchova lesních porostů neexistuje. Když se o pronajaté lesy dobře starají 40 let, stát jim pronájem prodlouží. Po 80 letech je mohou dostat do užívání, což se zdá pro nás velmi vzdálená perspektiva...

Vedle partnerů ze státní správy, jako je Ministerstvo životního prostředí, Lesnické rozvojové a výzkumné centrum, univerzita v Drachanu, učiliště v Suchbátaru, provincie Darchan-Uul a okresy Khongor a Sharyn Gol, jsme hlavní část projektu postavili na spolupráci se soukromým subjektem. Podle zásady „pomozme aktivním, oni pomohou dalším“, jsme si pro spolupráci vybrali podnikavou rodinu, která již získala mnohá ocenění na místní i celostátní úrovni. O tom, že to byla dobrá volba, jsme se přesvědčili hned na začátku. Hlavní spoluúčast na projektu, která spočívala v postavení „domu“ jako správních budov pro školku a pro náš tým, totiž převzalo od státu právě toto družstvo.

Pronajaté lesy družstva se stávají „školním polesím“ darchanské univerzity. Druž-

stvo má od roku 2015 podepsanou spolupráci s univerzitou a studenti do tamní školky letos začali jezdit na praxe. Jde o krásný příklad spolupráce státu se soukromým subjektem. Družstvo vedou manželé, Arvin a Oyuntuya, kteří provozují v 30 km vzdáleném Sharyn Golu i malou pilu a truhlárnu. Rodina pana Ervina žije v údolí za Sharyn Golem již přes 300 let.

Společně s místními zaměstnanci družstva jsme zde vybudovali školku na obalované sazenice s českou technologií „Patrik“. Na jaře 2017 proběhnou v okolních lesích první výsadby. Školka je našemu týmu základnou i pro další aktivity projektu. Druhá obdobná školka se bude jev v areálu univerzity v Darkhanu. Každá školka se skládá ze šesti fóliovníků, venkovních prostor pro aklimatizaci a pře-

zimování sazenic a ze závlahového systému. Školky mají modelovou produkci 100 tisíc kusů sazenic za rok. Technologií „Patrik“ byla vzorově vybavena i školka lesnického centra v Ulánbátaru.

VZDĚLÁVÁNÍ A PRÁCE S VEŘEJNOSTÍ

Tím, že jsou partnery projektu také učiliště a univerzita, zasahuje náš projekt i do sféry vzdělávání. V posledním roce projektu se tři členové našeho týmu zapojí do výuky na darchanské univerzitě a odborníci ze společnosti Agora CZ se zaměří na práci s veřejností. V Mongolsku není všeobecnou tradicí do lesa investovat. Výjimkou je rozsáhlá oblast Tujin Nars nedaleko Suchbátaru na mongolsko-ruské hranici s úspěšnými výsadbami borovice na ploše větší než 20 tis. ha. Pokud to místní politici myslí vážně s rozšířením rozlohy lesů do roku 2030 o 15 000 km², k čemuž se mezinárodně zavázali, tak se musí ve vztahu veřejnosti k lesu něco zásadního změnit. Rozloha lesů v Mongolsku je podle právě uveřejněných výsledků národní inventarizace lesů (pod patronací GIZ) 91 000 km² (9,1 mil. ha).

Pro podporu vzdělávání budou výstupy našeho projektu obsaženy v textových, PPT a video dokumentech. Ze všech částí projektu již dnes existují bohaté archivy fotografií. Vše bude přístupné na webových stránkách projektu.

ROZŠÍŘENÍ PROJEKTU

K dalšímu rozšíření došlo, tak říkajíc, za běhu. V červnu 2015 nás v terénu navštívili gubernátoři okresů Khongor a Sharyn Gol. Se zaujetím si vyslechli záměry pro-

Sazenice ve školce.

jektu, poděkovali za to, že jsme, tak jako mnozí jiní, neskončili v hlavním městě, ale že pracujeme v terénu, ale vznesli i dotaz. Jejich prosbou bylo, zda bychom družstvům, podobným jako Domogt Sharyn Gol, kterých mají ve své správě 60 (skutečně pracujících je ale asi 30), mohli ukázat, jak by se středoevropský lesník staral o místní porosty. ČRA s rozšířením souhlasila a my začali přemýšlet, jak to provést. Postupně jsme v okolí naší základny vybrali modelové plochy, na kterých se budeme snažit ukázat středoevropský systém trvale udržitelného hospodaření s lesem. Velký potenciál vidíme v přirozené obnově, v prvních výchovných zásadách, ale také v péči o výsadby atd. Chceme také ukázat postupnou přeměnu dřevinné skladby z dnes v naší oblasti dominantní břízy na původní porosty borovic a modřínů. Naše základna se tak mění ve „výcvikové centrum“, které by mohlo sloužit nejen pro pracovníky družstev, ale samozřejmě i pro studenty a také jako místo, kde se mohou školit pracovníci státní správy. Mohli by zde pracovat i zájemci z cizích univerzit a výzkumných ústavů. Podobné centrum Mongolsko dnes nemá. Bylo by dobré, kdyby se do vybavování centra postupně zapojili i čeští výrobci lesnické a dřevozpracující techniky. Již v září 2016 se na naši základnu v rámci malého lokálního projektu velvyslanectví ČR v Ulánbátaru přijelo podívat sto lesnických odborníků z celého Mongolska včetně náměstka ministra životního prostředí. Ministerstvo vznik centra podporuje.

Modelové plochy se budou pochopitelně vyvíjet, bude je nutno udržovat a zakládat další. Amra, syn pana Arvina a paní Oyuntuy, právě dokončuje studium lesnictví v Darchanu a chtěl by přijet studovat do Čech. Jejich zeť Míša tam studuje také a nyní navíc odjel studovat lesnictví do Austrálie. Tradice i dorost tedy existují. Za velmi prospěšnou v této souvislosti vidíme spolupráci univerzity s ČLA v Trutnově, která je partnerem projektu a bude se letos podílet na projektu právě v oblasti vzdělávání.

BUDOUCNOST

Pro ekonomickou udržitelnost projektu a centra je nutno upřít pozornost k efektivnímu zpracování dřeva s vysokou přidanou hodnotou včetně většího využití nedřevních produktů – lesní plody, houby, lov... Na mnoha navštívených lokalitách již není z hlediska perspektivního pilářského zpracování (modřín, borovice, smrk) co těžit. Do budoucna by bylo vhodné při-

Úspěšná obnova borových lesů v oblasti Tujin Nars při hranici s Ruskem.

nést do Mongolska nápady na technické zpracování břízy. V letošním roce se v naší lokalitě začne pálit dřevěné uhlí. Pokud se mají zdevastované lokality včas zalesnit a má se tak zabránit jejich postupné degradaci, bude na to ale nutný dostatek finančních prostředků. Na mongolské státní peníze se moc spoléhat nedá. Po letech vysokých cen surovin, na jejichž exportu je Mongolsko závislé, nastaly horší roky a země má velké ekonomické problémy. Je škoda, že Mongolsko, kde 2% obyvatel umí česky a je zde dlouhá tradice spolupráce, nebude od roku 2018 prioritní zemí naší rozvojové spolupráce, ačkoli EU svou podporu Mongolsku navyšuje. Právě lesnictví je obor, kde je potřeba dlouhodobé spolupráce. Znamená to jistý útlum, ale ne to, že by se v rámci ZRS spolupracovat nemohlo.

V Mongolsku v roce 2015 vznikla asociace zpracovatelů dřeva. Jde o novou organizaci, která hledá partnery. Pokud jim ČR v rámci rozvojových projektů a podpory exportu nabídne výhodná řešení, bude jednou z prvních. Firmy, které se toho zúčastní, budou mít velkou šanci na místním trhu postupně uspět. Předpokladem je ale úprava místní legislativy tak, aby pronajímatel půdy v případě, že disponují vzdělanými odborníky, měli k dispozici lepší LHP a širší práva s pronajatým lesem běžně hospodařit a poskytovat tak dřevní surovinu zpracovatelům nebo ji zpracovávat sami. Dalším předpokladem je samozřejmě přijetí a závazné dodržování principů TUH a více vzdělaných odborníků, třeba z českých univerzit. Mongolská strana stojí o dlouhodobou spolupráci v lesnicko-dřevařském sekto-

„ZÁPAS O MONGOLSKÝ LES“ V ČESKÉ TELEVIZI

V neděli 15. ledna 2017 v 10:48 hodin v premiéře a v úterý 17. ledna 2017 v 11:20 hodin v repríze odvysílá ČT2 v rámci cyklu „Nedej se“ dokument „Zápas o mongolský les“, který vznikl díky realizaci našeho projektu. Pořad bude po odvysílání dostupný na iVysílání ČT.

ru. V roce 2017 by se mělo podepsat memorandum o spolupráci. Jde ale o běh na opravdu dlouhou trať...

Do budoucna by bylo dobré snažit se získat peníze z mezinárodních zdrojů a projekt rozšířit o celkovou péči o krajinu, tedy přizvat ve větší míře jak dodavatele technologií a strojů do lesa a do oblasti zpracování dřeva, tak zemědělce, potravináře, odborníky na rekultivace (údolí je částečně zničené hlubinným dolem na uhlí a zlato), vodo hospodáře a další. Zapojit by se mohli odborníci na rekreaci, rybaření, zpracování živočišných produktů, štěpky, ekobriket... Takto by z údolí Sharyn Gol česká stopa již nikdy nezmizela a lokalita by byla inspirací pro ostatní.

Článek navazuje na část rozhovoru s autorem v LP 12/2016.

Více informací o projektu
a fotogalerii naleznete na stránkách:
<http://forest4mongolia-cz.net/>.

Autor:
Ing. Richard Slabý
ÚHÚL

E-mail: richardslaby@seznam.cz

Foto: autor

HISTORIE LESNICKÉ TECHNIKY V LETECH 1945–1992

TECHNICKÉ PAMÁTKY V LESNÍM HOSPODÁŘSTVÍ

Vladimír Simanov

U industriálních objektů vždy převažovala užitná funkce, ale přestože nebyly stavěny kvůli obdivu kolemjdoucích, vznikla někdy excelentní estetická díla i technické a stavební skvosty, které byly ve své době vrcholem lidského vědění a umu. Mezi mosty, elektrárnami, vodárnami, pivovary, vápenkami, továrnami, vojenskými stavbami, doly, mlýny, přehradami atd. najdeme i lesnické technické památky, jako jsou vodní kanály a fragmenty dopravních zařízení. Dovednost našich předků, patrná na těchto objektech, je pořítkem mezi minulostí, současností a budoucností. Bohatá minulost nám může dodat sebevědomí a může být motivací k záchraně lesnických technických památek, žalujících svou zanedbaností a osamělostí.

PLAVEBNÍ KANÁLY

V českých zemích mělo tradici plavení dříví na vorech, a to po Vltavě a jejích přítocích a po Labi až na hranice i dále. Zánik dálkového plavení vorů přivodila výstavba přehrad na Vltavě v letech 1950–1960. Vorořavba se postupně omezovala jen na krátké úseky, až v roce 1974 definitivně skončila poslední plavbou po Otavě do Žďákova. Památkou na toto období jsou však ještě dochované vaziště vorů. Se sezónním využitím zásobních nádrží na bystřinných tocích se volně plavilo v přirozených tocích a v umělých kanálech (Vchynicko-Tetovský, Schwarzenberský). Ústup vodní dopravy dříví byl poměrně pomalý a ještě počátkem 60. let se ročně plavilo 15 000 m³ kulatiny a 50 000 m³ rovného dříví. Volnou plavbu dříví připomínají umělé nádrže, z nichž některé byly obnoveny, i když neslouží původnímu účelu.

Schwarzenberský kanál

Technickou památkou nejvyšší kategorie je vodní dílo Josefa Rosenauera Schwarzenberský kanál. Rosenauer dokončil jeho plán v roce 1777, v roce 1779 byl projekt schválen a v letech 1789 až 1823 byl po etapách vystavěn kanál celkem 51 km dlouhý, včetně 419 m dlouhého (280 cm vysokého a 260 cm širokého) tunelu, překonávající rozvodí Černého a Baltského moře. Kanál měl ve dně šířku 1,5–2 m a na horní hraně 3,5–4 m. Cesta vystavě-

ná podél něj umožňovala pochůzku po celém vodním díle a přístup k němu v obdobích plavení, aby bylo možné uvolňovat uvízlé kusy. Vodu kanálu dodávaly místní potoky se třemi umělými nádržemi a Plešné jezero. Od roku 1793 začala plavba dříví na první části kanálu a současně byl dále prodlužován. Tunel na Jeleních Vrších byl dokončen až v roce 1823 a není projekčním dílem Rosenauerovým, ale byl prokopán na návrh českokrumlovského lesního ředitele Meiera. S výstavbou železniční tratě Volary – Nové Údolí – Haidmühle ztrácela postupně

Naši předkové dokázali vytvořit díla nejen technicky dokonalá, ale i estetická a monumentální, jak dosvědčuje portál tunelu na Schwarzenberském kanálu na Jeleních Vrších.

Schwarzenberský kanál má i křížovatky a akvadukty.

plavba polen na významu a v roce 1916 se kanálem plavilo po celé jeho délce až do Mühlu a Dunaje naposledy. Plavba celých kmenů se neuskutečnila nikdy, a to ne pro obtíže technické, ale z důvodů právních. Roku 1887 byl dokončen želnavský smyk, obracející směr dopravy dříví od vodního předělu zpět do vnitrozemí k Vltavě, kterým bylo dopravováno dříví (i dlouhé) k želnavskému nádraží nebo dále tokem Vltavy až do papírny

Současný vzhled mostku na Vchynicko-Tetovském kanálu.

v Loučovicích. Naposledy bylo dříví na této trase plaveno v roce 1962.

Vchynicko-Tetovský kanál

Historie Vchynicko-Tetovského kanálu začala koncem 18. století, kdy byl ve vnitrozemí nedostatek dřeva a v pohraničí chyběly cesty i prostředky pro jeho dopravu. Jediným řešením se proto jevila vodní cesta. V lesích v okolí Modravy přicházela v úvahu Vydra, ale její balvanité koryto mezi Antýglem a soutokem s Křemelnou plavbu dříví neumožňovalo. Proto Rosenauer v roce 1799 navrhl plavební kanál obcházející nesplavný úsek. V roce 1801 byl kanál hotov a téhož roku se konala první plavba. Postup plavby byl dvoufázový, protože když byly v nižších polohách řeky splavné, na Šumavě teprve začínal tát sníh. Proto se prvním rokem plavilo dříví do Dlouhé Vsi nad Sušicí a až druhým rokem, v období, kdy bylo v Otavě a Vltavě dost vody, se plavilo až do Prahy.

Weissshuhnův kanál

Technické památky na plavbu dřeva, byť menšího rozsahu, lze v Česku nalézt v každém regionu. Weissshuhnův kanál na Moravici, jehož projekce a stavba započaly v letech 1889–1891, je dlouhý

Weissshuhnův kanál vede větší část své trasy prakticky po vrstevnici.

V těch částech trasy, kde nebylo možné vést Weissshuhnův kanál rostlým terénem, je jeden břeh kanálu tvořen opěrnou zdí.

Na trase Weissshuhnova kanálu nechybí ani akvadukty a tunely.

3,6 km, pro plavení dříví byl používán do roku 1966 (dříví bylo plaveno až na vzdálenost 60 km) a vodu přivádí do Papírny Žimrovice dosud. Za zmínku stojí, že plavení dříví bylo ukončeno mimo jiné proto, že papírna přešla na zpracování sběrového papíru. Kanál začíná za splavem, tunelem 4–5 m širokým, tři metry vysokým a dlouhým 45 m. Na náhonu, vedeném téměř po vrstevnici, jsou ještě

dva tunely a několik akvaduktů. Na vtok do Žimrovické papírny je náhon o 26 m výše než řeka Moravice. Carl Weissshuhn využíval kanál nejen pro plavení dřeva a přivádění vody do papírny, na kanálu byla vybudována i elektrárna zásobující Opavu. Papírenský kanál je plně funkční a část z něj je možno vidět z červeně značené turistické stezky z Hradce nad Moravicí do Vítkova. Z vět-

Pamětní deska lesní železnice Banja Luka, umístěná na náspu blízko u napojení na veřejnou železnici, je bohužel zcela nečitelná. Její obnovení by mohlo být záslužným činem příznivců lesnické historie.

Z lesní železnice Banja Luka v Jeseníkách lze místy nalézt ještě její zemní těleso a blízko hájovny Banja Luka i mostek, na kterém je zachováno dokonce zábradlí.

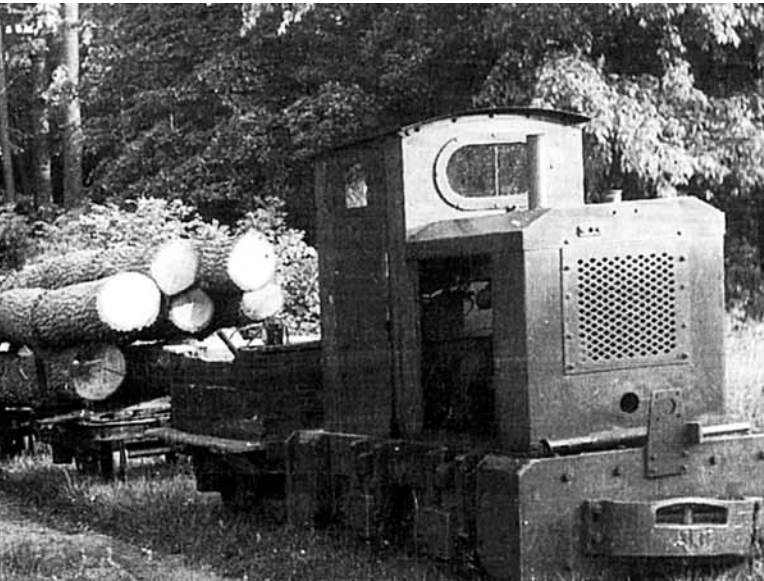
ší části je vodní dílo objektem Žimrovických papíren a vstup na něj je zakázán. Přesto je možno vidět splav, první tunel, akvadukty a část koryta vodního díla.

Kanál Fláje – Clausnitz

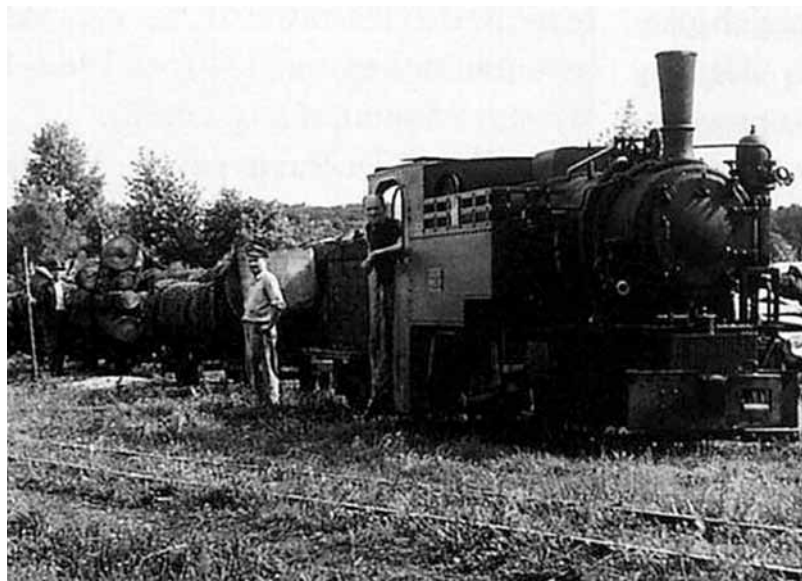
Krušnohorský plavební kanál Fláje – Clausnitz (nazývaný také Nový plavební kanál – podle německého Neugrabensflöße) je vůbec nejstarší technickou památkou svého druhu v ČR. Podle plánu Friedricha Lingkeho z roku 1612 jej nechal v letech 1624–29 vybudovat saský kurfiřt Johann Georg I. Kanál vedl mezi Flájským potokem (Flöha) a Freiberskou Muldou, jeho délka byla 18,2 km, hloubka do 120 cm, šířka v koruně 280 cm a ve dně 180 cm, výškový rozdíl na celé délce kanálu byl jen 16 m, což znamená průměrný spád 88 cm na 1 km. Kanál začínal u Flájí a hlavním zdrojem vody byl Flájský potok, posilovaný Radním potokem a vodou z Velkého radního rybníka, k tomuto účelu zbudovaného. K regulaci vody bylo na trase vybudováno osm výpustí. Délka plavených polen byla 127 cm a dříví se plavilo na jaře 8–14 dní. Větší část roku byl kanál bez vody. Proto muselo být dříví k plavení připravené do konce února. Dopravovalo se během zimy na saních tažených voly či koňmi. Množství plaveného dříví bylo v různých letech odlišné, dosahovalo však až několika stovek tisíc šráků (1 Schrag, česky šrák, = 3 sáhy = 5,684 plnometrů). Plavební činnost byla ukončena roku 1872 (některé prameny udávají rok 1874), takže kanál sloužil svému účelu přes 240 let a do 60. let 20. století sloužila jeho část jako přívod vody k turbíně továrny na lepenku v Českém Jiřetíně. Zajímavostí je, že voda k turbíně proudila jen ve dnech provozu a ve dnech pracovního klidu byla pouštěna kanálem. Několik set metrů dále bylo koryto kanálu přehrazeno a voda stékala vodopádem do Flájského potoka (vodopád je tam dosud). V 60. letech byla postavena přehradní hráz Fláje, čímž došlo k přerušení koryta kanálu a napuštěním přehrady pak k zatopení a zániku části plavebního kanálu v délce asi 1 km.

LESNÍ ŽELEZNICE

Lesní železnice představovaly vůbec první mechanizaci odvozu dříví před traktory a nákladními automobily. Stavěny byly jako úzkokolejné s rozchodem

Na lesní železnici Pohansko jezdila i motorová lokomotiva.

Siesta na lesní železnici Břeclav (1957).

600 mm (někdy i 760 mm), výjimečně jako miniúzkokolejné s rozchodem 320 mm. V horách bylo dříví dopravováno zásadně z kopce dolů, nahoru proti kopci byly taženy jen prázdné vagóny. Jen v rovinách byly lesní železnice stavěny jako motorické. Lesní železnice se v českých zemích udržely dlouho po roce 1945. V roce 1948 se lesní železnici dopravovalo naposled na LZ Janovice, čímž úplně vymizely gravitační lesní železnice v Jeseníkách. Motorické lesní železnice se v provozu udržely déle, v Břeclavi do let 1958 až 1960, v Arnoštově do roku 1963 a lesní železnice Slunečná na LZ Bruntál dosloužila až v roce 1970. Bohužel byla likvidace lesních železnic provedena tak důsledně, že se nezachoval žádný jejich funkční pozůstatek jako technická památka.

Benediktýnské cesty na Broumovsku jsou zatíženy provozem už 250 let.

POZEMNÍ LANOVKA NA BREMZBERKU

Technickou kuriozitou, která se ale nezachovala ani v náznamech, byla pozemní lanovka na Bremzberku (Josefov u Braně), která měla délku 1 033 m a překonávala převýšení 298,1 m.

Postavena byla jako kombinace úzkokolejné železnice s rozchodem 700 mm a lanového dopravního zařízení v letech 1898–1901. Podle pamětníků byl její provoz ukončen až v roce 1949, ale podle písemných materiálů už asi v roce 1935.

Autor:

Prof. Ing. Vladimír Šimanov, CSc.

E-mail: simanov@email.cz

Foto: archiv autora

Technická kuriozita, kterou byla pozemní lanová dráha na Bremzberku, se bohužel nedochovala.

BENEDIKTÝNSKÉ CESTY

Prohlášení za technickou památku by si zasloužily benediktýnské cesty, budované od 18. století broumovskými Benediktýny v lesích Broumovských stěn. Z pískovcových kvádrů stavěných na výšku jsou vyštětovány komunikace a ze stejného materiálu jsou vystavěny i opěrné zdi, obrubníky, svodnice, propustky a mosty. Některé úseky jsou plně funkční už 250 let a člověk při chůzi po nich nemůže napadnout nic jiného, než že když se něco udělá pořádně, vydrží to staletí.

JAKÉ JSOU V ČESKÉ REPUBLICE PILAŘSKÉ KAPACITY A KOLIK JICH JE POTŘEBA?

Petr Pražan

V poslední době, zejména pak v souvislosti s diskutovanými zahraničními investicemi do pilařských provozů v ČR, je často pokládána otázka, kolik je v ČR pilařských kapacit a jaká je míra jejich využití. Článek se snaží objasnit pojem "kapacita", popisuje známé zjištění kapacit v ČR a dává je do souvislosti i se stavem v blízkém zahraničí.

CO JE TO PILAŘSKÁ KAPACITA

Úvodem je nutné si vysvětlit, co to vlastně pilařská kapacita je a co ji ovlivňuje.

Na určení kapacity neexistuje žádný oficiální ani běžně užívaný výpočet, ale většina výrobců pilařské technologie udává maximální výkon (průchodnost) jejich pořezových linek, kterou však zásadně ovlivňuje čepová tloušťka výřezů, jež jsou zpracovávány.

Dále je při stanovení kapacity naprosto klíčové, zdali je uvažován jednosměnný, vícesměnný, případně nepřetržitý provoz.

Při těchto úvahách však vstupují do hry další faktory, které mohou kapacitu různě omezit. Jsou to především:

- výkonost manipulace kulatiny a její skladovací možnosti,

- množství disponibilní suroviny, která je v ekonomicky dosažitelné vzdálenosti,
- dostatek odborného personálu na případný vícesměnný provoz,
- odbytové možnosti řeziva, štěpek, pilin a kůry,
- logistická omezení skladů jednotlivých produktů,
- hluková omezení v nočních hodinách,
- ekonomická omezení (při zvýšeném obratu většinou nestačí disponibilní cash-flow).

Všechny výše uvedené faktory mohou zásadně omezit teoretickou výkonnost při pořezu na pilařské lince a při stanovení kapacity je nejvěrohodnější již historicky dosažený pořez jednotlivé firmy, který prakticky dokazuje skutečný celkový výkon. Pokud historicky nelze maximální

pořez určit, lze akceptovat výkon projektovaný.

JAKÉ JSOU TEDY V ČESKÉ REPUBLICE PILAŘSKÉ KAPACITY?

Nejvyšší dosažený pořez v ČR byl v roce 2007, a to 8,6 mil. m³ kulatiny (1). Od této hodnoty výkony takřka stále klesaly až na 6,9 mil. m³ v roce 2015 (1), což reprezentuje pokles cca 21 %. V této době sice některé pily výkonově klesaly a znovu stoupaly (Čáslav, Ptení), ale řada zejména středních pil zanikla, odhadem s kapacitou ca 0,5 mil. m³. Dá se proto konstatovat, že prokazatelná rezerva ve výkonu pil je v současnosti ca 1 mil. m³.

Pokud však vyjdeme z průzkumu LČR, s.p., z roku 2014 (2), v němž byla více než 700 pilám položena otázka na jejich kapacitu, která však nebyla definována a záležela tudíž jen na obrazotvornosti jednotlivých respondentů, tak by se jejich skutečná kapacita při maximálním výkonu pohybovala takřka na dvojnásobku (11,6 mil. m³/rok), což by ukazovalo na rezervu ve výkonu přes 4,6 mil. m³/rok. Vzhledem k tomu, že řada respondentů zřejmě uváděla spíše své touhy a přání, je tato zjištění třeba brát jako absolutně horní, spíše nerealistickou výši.

Již realističtější kapacitu pil v ČR uvádí „Analýza dopadů zvýšení objemu dříví zpracovávaného na území ČR“ z roku 2016 (3), studie aplikovaná na 300 firmách, která uvádí skutečné pilařské kapacity mezi 9–11 mil. m³/rok. Závěry této studie udávají rezervu zpracování 50 největších zpracovatelů na úrovni

2,5 mil. m³/rok, a tedy účinnost využití kapacit 73 %.

SROVNÁNÍ SE ZAHRANIČÍM

Abychom si mohli odpovědět na otázku, kolik je vlastně kapacit v ČR potřeba, je nutné se podívat na výkony a možnosti pil v okolních státech, kam se velká část suroviny vyváží. Nejdůležitější je v tomto smyslu Rakousko, které (vycházíme z dostupných čísel (4)) v roce 2015 pořežalo 14,7 mil. m³ oproti 18,8 miliónům v roce 2007, což je pokles o 4,1 mil. m³, a tudíž snížení výkonu na 78 %. Dle vyjádření předsedy rakouského svazu pilařů H. Jöbstla (4) jsou moderní výroby dřevozpracujícího průmyslu vytíženy jen na dvě třetiny, a to při dovozu 5,5 mil. m³ kulatiny za rok 2015! Kdyby bylo v roce 2015 (lépe zásobeném roce) Rakousko závislé jen na vlastním dříví, byla by výroba řeziva jen asi na 50 % celkové kapacity.

Druhým nejdůležitějším státem je Německo, kde pořez mezi roky 2007–2015 klesl z 39,8 mil. m³ na 34,00 mil. m³ (5). Vzniká zde tedy rezerva ve výkonu ve výši 5,8 mil. m³/rok. Nejnovější průzkumy v Německu (6) ukazují, že technická kapacita pil je o 25 % vyšší než současný pořez, což by ukazovalo na rezervu ve výši až 8,5 mil. m³/rok.

I když vezmeme v potaz, že mezi současností a rokem 2013 bylo ve výše uvedených dvou zemích zrušeno 31 pil s výkonem 2,3 mil. m³ (7), je patrné, že je v těchto zemích rezerva v pořežu ca 10 mil. m³/rok.

Co se týče Polska, kapacity tamních pil nebyly dosud věrohodně zjištěny, výstavba velkopil neprobíhala tak dynamicky jako v ČR, ale tamní pily dosud až na výjimky dokázaly disponibilní surovinu zpracovat.

Zřejmým zvýšením kapacity je v současné době ukončená modernizace pily MUROW (StoraEnso), která umožní zvýšit pořez ze 115 tis. na 660 tis. m³/rok. Nárůst o více než 0,5 mil. m³ tedy zřejmě zvýší kapacitu tamních pilařských provozů.

Situace na Slovensku, kde rovněž nebyly kapacity věrohodně zjišťovány, dokládá dlouhodobý nedostatek pilařské kulatiny, způsobený jednak snížením těžeb jehličnaté suroviny, jednak vysokým exportem suroviny stejně jako v České republice. Dle vyjádření představitelů ZSD SR se tedy ani zde nejví potřebuje výstavby nových kapacit.

JAKÉ JSOU TEDY HLAVNÍ DŮVODY PŘEBYTKU KAPACIT VE STŘEDNÍ EVROPĚ?

Je to především masivní modernizace a výstavba zpracovacích kapacit na počátku tohoto tisíciletí, která se v době krize ukázala jako příliš velká, využití kapacit kleslo od začátku krize o cca 25 %. Dále to byla cena suroviny, kterou vysoká konkurence vyhnala od roku 2000 do počátku roku 2014 o 42 % (8), což zásadně snížilo konkurenční schopnost všech výrobců.

JAKÁ JE TEDY PŘEBYTEČNÁ KAPACITA V ČR A V JEJÍ BEZPROSTŘEDNÍ BLÍZKOSTI, KDE JE VYBUDOVÁNA ŘADA PILAŘSKÝCH KAPACIT?

Pokud bychom vliv rakouských a německých kapacit na Českou republiku uvažovali pouze ze čtvrtiny celonárodních čísel, pak by v tomto prostoru byl přebytek pořezových kapacit o ca 5 mil. m³ kulatiny/rok, což je více než výkon všech velkopil v ČR.

Tato zjištění též vysvětlují stále se zvyšující export suroviny, kterou nejen příhraniční pily v Rakousku a Německu dlouhodobě odebírají a kterou potřebují k naplnění jejich kapacit. Všechna tato fakta dávají jednoznačnou negativní odpověď na otázku potřeby výstavby dalších pilařských kapacit v České republice a dokonce jejich uvažované státní podpory.

Navíc, jak konstatuje též studie firmy Apicon, s.r.o., „nová kapacita s roční spotřebou 1 mil. m³ dříví nemůže počítat s využitím dříví z exportu, který se v tomto objemu skládá z dílčích exportů z celého území ČR. To znamená, že dříví z exportu je spíše vhodné pro spotřebu u existujících kapacit s rezervou na zpracování.“ (3)

JAKÝ JE TEDY DALŠÍ PŘEDPOKLÁDANÝ VÝVOJ VE VYUŽITÍ KAPACIT A JAKÝ TO BUDE MÍT VLIV NA CENY PILAŘSKÉ KULATINY?

Snížující se cena suroviny v posledních dvou letech a mírně zvýšená cena řeziva, podpořená solidní celosvětovou poptávkou, postupně míří k rovnováze cen vstupů a výstupů, což by mohlo vést k postupnému naplňování nevyužívaných kapacit. Nebude to však otázka jednoho, dvou let, ale spíše otázka dlouhodobá. To povede ke zlepšení poptávky po pilařské surovině

ZDROJE INFORMACÍ

- (1) Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR (2007, 2015) – MZe
- (2) Zjištění potenciálu dřevozpracujících podniků v ČR, LČR, s.p. (2014, 2016)
- (3) APICON, s.r.o. – Analýza dopadů zvýšení objemu dříví zpracovávaného na území ČR – Výzkumný projekt grantové služby LČR, s.p., 6/2016 (str. 27; 8)
- (4) Branchenbericht 2016 – Fachverband der Holzindustrie Österreichs 9/2016 Klagenfurt (str. 18)
- (5) Nadelschnittholz Produktion in Deutschland – Holzkurier 5/2016, (str. 4)
- (6) Schwärzer & Partner – Die Nadelholzsägewirtschaft 2014/2018, Studie Mnichov 2016 Holz-Zentralblatt č. 31, 5. 8. 2016, (str. 778)
- (7) Cutting capacity reduced by 1,3 mil. m³ in Austria Euwid 18/2016 (str. 1, 7)
- (8) Pressegespräch der Österreichischen Sägewirtschaft, Klagenfurter Presse 2. 9. 2016, Entwicklung-Preisindex
- (9) Bauprodukteerweiterung – Holzkurier 9. 6. 2016 (str. 5)
- (10) Pfeifer invests roughly EUR 35 mil. in Chanovice – Euwid 44/2016 (str. 17)
- (11) Schweighofer plant Erweiterung in Kodersdorf – Holzkurier č. 37, 15. 9. 2016 (str. 6)

a může to mít pozitivní vliv i na její cenu, ale jen za předpokladu, že nedojde k dalšímu výraznému nárůstu kalamit ve střední Evropě, jak kúrovocových, tak i větrných.

Celou situaci však budou ovlivňovat další faktory, jako je například export suroviny z ČR do Rumunska (dříve vůbec nemyšlitelný) nebo plánované značné zvýšení výkonu některých pil (9), kupříkladu pil firmy Pfeifer Holz v Chanovicích, která plánuje zvýšit výkon o 200 tis. m³/rok ve střednědobém horizontu (cílově až o 450 až 500 tis. m³/rok) (10), nebo rozšiřování výroby firmy Schweighofer v Kodersdorfu (11).

Z pohledu majitelů lesů a obchodníků se surovinou se dá v možnostech prodeje dřeva v následujícím období prognózovat mírný až střední optimismus, což většinu čtenářů Lesnické práce určitě potěší.

Kompletní informační zdroje použité v tomto článku jsou k dispozici u autora článku.

Autor:

Ing. Petr Pražan, Ph.D.

Společenstvo dřevozpracujících podniků v ČR, z.s.

E-mail: prazan@drevozavod-prazan.cz

Kůrovcová ohniska (Bruntál a Libavá, červenec-září 2016).

KŮROVCOVÁ KALAMITA NA SEVEROVÝCHODĚ ČESKA V ROCE 2016 V OBRAZE

Jan Lubojacký

Aktuální kůrovcové kalamitě na severní a střední Moravě a ve Slezsku již bylo nejenom na stránkách LP věnováno mnoho textu, byť je smysluplné řešení stále v nedohlednu. Vzhledem k lokalizaci nejproblematičtějších oblastí kalamity do periferie země je vážnost situace čtenáři článku alespoň částečně nastíněna na přiložené fotodokumentaci z tamní oblasti.

S pravděpodobností hraničící s jistotou totiž v současné době čelíme historicky největší kůrovcové gradaci, která kdy postihla České země. Předpokládá se i rekordní objemy kůrovcového dříví vytěženého na konci minulého desetiletí, které zejména v návaznosti na orkány Kyrill a Emma v Čechách a fenomén „chřadnutí smr-

čín“ na Moravě a ve Slezsku představovaly zatím nejvyšší zaznamenané hodnoty. Zatímco v západní polovině státu se v dalších letech situace výrazně zlepšila, byť extrémní sucho z roku 2015 napomohlo k rozvoji populací kůrovcovitých i zde, na opačném konci země nepříznivý stav trval i nadále a předloňský rok, velice nepříznivý pro

vitalitu a obranyschopnost smrku, umocnil v současné době situaci do doslova katastrofických rozměrů. Přes veškeré úsilí tamních lesníků vynaložené k zastavení kůrovcové gradace a zpomalení rozpadu chřadnoucích smrčín nezbývá než doufat v příznivější průběh počasí a správná rozhodnutí osob s možností ovlivnit

neutěšený stav smrčín na severovýchodě Česka.

*Autor:
Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D.
LOS VÚLHM, v. v. i.
pracoviště Frýdek-Místek
E-mail: lubojacky.j@seznam.cz
Foto: autor*

Kalendář ochrany lesa LEDEN

OBCENĚ

- sumarizují se údaje o výskytu lesních škodlivých činitelů a jimi způsobených ztrátách
- začíná se s přípravou na novou sezónu – probíhá inventarizace zásob přípravků na ochranu rostlin (POR) se zvláštním zaměřením na POR, u kterých bude končit jejich doba použitelnosti, kontrolují se skladovací podmínky (zejména teplota), začíná se s přípravou objednávek (POR, feromonové lapače, aplikační technika, ochranné pomůcky apod.)
- pracovníci nakládající s POR se účastní kurzů za účelem získání potřebného osvědčení (I. nebo II. stupně)

PODKORNÍ, DŘEVOKAZNÝ A KORTIKOLNÍ HMYZ

- průběžně se odstraňuje materiál atraktivní pro podkorní a dřevokazný hmyz (vývraty, zlomy)
- průběžně probíhá vyhledávání a odstraňování kůrovcových stromů a rovněž stromů silně poškozených houbovými patogeny

LISTOŽRAVÝ HMYZ

- bez aktivit

ZVĚŘ A HLODAVCI

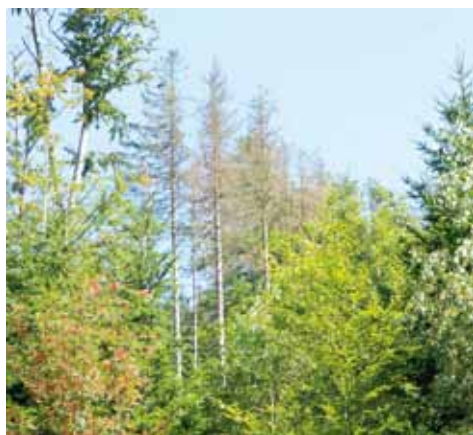
- kontroluje se stav oplocenek a přezimovacích obůrek
- v době nouze se přikrmuje zvěř
- kontroluje se poškození stromků v kulturách hlodavci; v případě potřeby se provádí zašlapávání rodenticidů do nor; umožňuje-li to počasí, je možná aplikace repelentů
- kontroluje se stav oplocení lesních školek k zabránění vniknutí zejména zajíců a králíků

PLEVELE A BUŘEŇ

- při teplotách nad 5 °C aplikujeme herbicidy pro hubení ostružiníku
- při teplotách nad 5 °C se provádí chemická probírka pomocí hypo-sekerky

Nejvážnější situace panuje na Bruntálsku (Karlovice, červenec 2016) a Olomoucku (Šternberk, červenec 2016).

Kůrovcová ohniska už nejsou výjimkou např. ani na Prostějovsku (Plumlov, duben 2016) nebo v dosud bezproblémových částech Beskyd (Ostravice, září 2016).

Václavkou způsobená hniloba je u smrku v oblasti mezi Jeseníky a Beskydy zcela běžným jevem, kdy v důsledku redukce kořenového systému dochází ke snížení vitality i stability (Opavsko, březen 2016).

Chřadnutí smrku způsobené komplexem příčin je zde prakticky vždy završeno napadením podkorním hmyzem (Vítkovsko, březen 2016).

Hlavními druhy kůrovců podléajícími se zde na kůrovcové kalamitě jsou lýkožrout smrkový (na obrázku) se svými spoluhodovníky l. severským a l. lesklým (Olomoucko, duben 2016).

Ušetřeny nejsou ani mladé smrkové porosty (Vítkovsko, duben 2016).

DIE FICHTE – BAUM DES JAHRES 2017

Stan Cejchan

Die Berliner Stiftung „Baum des Jahres“ hat mit ihrer Wahl zum ersten Mal seit fast 30 Jahren die Fichte, einen „Symbolbaum der Wiederbewaldung Deutschlands“, gewürdigt. Die Meinungen über die forstwirtschaftliche Bedeutung dieser weit verbreiteten Baumart sind kontrovers.

Es ist bereits eine kleine Tradition, dass in der Rubrik *Forstliches Deutsch* der *Lesnická práce* Anfang eines neuen Jahres ein Bericht über den in Deutschland ausgerufenen Baum des Jahres erscheint. Umfragen zufolge erreichen Berichte über in Deutschland und Mitteleuropa verbreitete **einheimische Baumarten** immer breitere Bevölkerungsschichten.

Warum man um die in diesem Jahr gewürdigte **Gemeine Fichte** (*Picea abies*) so lange einen Bogen schlug, hat seine Gründe: Die Fichte polarisiert die Meinungen. Die Einen sehen sie als den unverzichtbaren **„Brotbaum des Försters** und der **Forstwirtschaft**“, die Anderen sehen in ihr, nach dem Motto *„willst du den Wald vernichten, so pflanze nichts als Fichten“*, einen **naturfernen Monokulturbaum**.

In der Tat ist die Fichte aus der deutschen Forstwirtschaft seit fast zwei Jahrhunderten kaum wegzudenken. Sie war während der **Holznotzeiten** im 18. und 19. Jahrhundert, im Zuge der **Reparationshiebs** und ebenso beim Wiederaufbau nach dem Zweiten Weltkrieg schlicht unersetzlich. Besonders hoch war der **Holzbedarf** im Schiffs- und Bergbau sowie bei den Glashütten. Auch eignete sie sich als anspruchslose und schnell wachsende Baumart in besonderer Weise zur **Wiederaufforstung devastierter Standorte**. Überall dort, wo vor dem Krieg **stabile Mischwälder** mit hohem **Laubbaumanteil** stockten, wuchsen bald Fichtenmonokulturen, die große Mengen Holz lieferten.

Das europäische Verbreitungsareal der Fichte reicht von Skandinavien bis zum Balkan hin. In Deutschland gibt es **natürliche Standorte** der Fichte zwar nur wenige, mit einem Anteil an der gesamten Waldfläche von 26 % (2,8 Mio. ha) ist sie heute jedoch die am stärksten verbreitete Baumart (**Kiefer** 23 %, **Buche** 16 %, **Eiche** 11 %). Auf ihren natürlichen Standorten ist

sie aber erst oberhalb 800 m NN anzutreffen. Durch intensiven und umfangreichen **Anbau** ist sie gegenwärtig in allen Höhenlagen stark verbreitet. Die flächenmäßig größten Fichtenwälder gibt es in den Bundesländern Bayern, Thüringen, Sachsen, Baden-Württemberg und Nordrhein-Westfalen.

Die Fichte gehört zur **Pflanzengattung** der Kieferngewächse (*Pinaceae*). Sie ist ein **immergrüner, flach wurzelnder**, im Mittel 50 m, in Ausnahmefällen bis zu 70 m hoher Baum, der ein Alter von bis zu 600 Jahren erreichen kann. Der **Stamm** ist gerade gewachsen und bis zu 2 m dick. Die grünen Nadeln, die sich alle 6 bis 13 Jahre erneuern, sind 1 bis 2,5 cm lang, 1 mm dick, im Querschnitt rautenförmig, steif und zugespitzt. Die **Zweige** der Fichte fühlen sich rau an. Die **Borke** ist kupferbraun und löst sich in kleinen rundlichen **Schuppen** ab. Die aufrecht stehenden **männlichen**, erst im Baumalter zwischen 20 bis 40 Jahren zum ersten Mal erscheinenden **Blüten** sind beim Aufblühen karminrot oder purpurrot mit etwas gelb, die **weiblichen Blüten** sind im oberen Teil der **Baumkrone** hellrot bis gelbgrün. Zur Reifezeit bildet die Fichte bräunliche hängende, harzige, 10 bis 15 cm lange und bis zu 5 cm dicke **Zapfen** aus. Die **Samen** sind 4–5 mm lang, mit einem bis zu 2 cm langen und 6–7 mm breiten Flügel.

Forstbetriebe, die reine Fichtenwirtschaft betreiben, freuen sich einerseits über hohe Holzserträge: In Deutschland kommen nahezu 90 % aller **Holzernteerträge** aus dem Verkauf von Fichtenholz. Andererseits sind Fichtenmonokulturen stark abhängig von ausreichender Wasserversorgung. Auf einigen Bodenarten ist die Fichte nicht in der Lage, durch ihr **Wurzelsystem** tiefer liegende Bodenwasserschichten zu erreichen. Besonders anfällig ist sie für **Sturm- und Insek-**

tenschäden (Windwurf, Windbruch, Rotfäule, Borkenkäferbefall). Ferner gilt die heimische Fichte als Baumart mit dem ungünstigsten Anpassungspotenzial an eventuelle klimatische Veränderungen. Hinzu kommt, dass die **saure Nadelstreu** unter dem **Fichtenreinbestand** zur starken **Bodenversauerung** führt und damit zur Degradierung der **Wuchsstandorte**. Heute ist man deshalb bemüht, die Fichte in Mischwäldern mit Kiefern, Buchen oder **Douglasien** zu integrieren. In Regionen mit geringeren Niederschlagsmengen und hohen mittleren Lufttemperaturen sollte man auf den Anbau der Fichte aber generell verzichten.

Das relativ leichte, feste und elastische Holz weist eine lebhaft-rustikale **Maserung** mit vielen dunklen **Aststellen** auf. Es wird allgemein zur Papierherstellung, vielseitig im Bauwesen (Fenster, Türen, Treppen, Blockhäuser etc.) und in der **Möbelindustrie (Holzwerkstoffplatten, Furniere, Vollholzmöbel)** genutzt. Aus Fichtenholz mit regelmäßigen, engen Jahringen, vorwiegend aus Gebirgslagen, werden z.T. wertvolle Musikinstrumente (Violinen, Celli, Kontrabässe, Gitarren) hergestellt. Die Resonanzdecken der berühmten, heute extrem teuren Stradivari-Geigen aus dem 17. und 18. Jahrhundert wurden aus Fichtenholz mit auffallend engem **Jahringaufbau** gefertigt.

Das **ätherische Öl** der Fichte wird heute verstärkt in der Medikamentenherstellung verwendet, z.B. zur Behandlung von Bronchitis und Rheuma. Als Zusatz zu Badesalzen fördert es die Durchblutung. Die Fichte war bis in die 60er Jahre der nahezu alleinige **Weihnachtsbaum**, später wurde sie dann durch andere Nadelbaumarten ersetzt, z.B. die **Nordmann-Tanne** (*Abies nordmanniana*), die längere und weichere Nadeln hat, oder die **Weiß-Tanne** (*Abies alba*).

s Vokabular

r	Anbau	pěstování (lesa)
e	Aststelle	sukaté místo
	ätherisches Öl	éterický olej
r	Baum des Jahres	strom roku
e	Baumkrone	koruna stromu
e	Bodenversauerung	okyselování půdy
e	Borke	borka, kůra
r	Borkenkäferbefall	napadení kůrovcem
r	Brotbaum des Försters	strom obživy lesníka
e	Buche	buk
	devastierter Standort	zničené stanoviště
e	Douglasie	douglaska tisolistá
e	Eiche	dub
	einheimische Baumart	místní (domácí) druh stromu
r	Fichtenreinbestand	čistý porost smrku, monokultura s.
	flach wurzelnd	mělce kořenicí
r	Forstbetrieb	lesní podnik
e	Forstwirtschaft	lesní hospodářství
s	Furnier	dýha
	Gemeine Fichte	smrk ztepilý
r	Holzbedarf	potřeba dříví
r	Holzenteertrag	mýtní výtěž
e	Holznotzeiten	časy nutné potřeby dříví
e	Holzwerkstoffplatte	deska z dřevěného materiálu
	immergrün	stálezelený
r	Insektschaden	škoda hmyzem
r	Jahringaufbau	uspořádání letokruhů
e	Kiefer	borovice, sosna
r	Laubbaumanteil	podíl listnatých stromů
	männliche Blüte	samčí květ
e	Maserung	vládr, textura (dřeva)
e	Möbelindustrie	nábytkářský průmysl
r	Monokulturbaum	strom čistého porostu, s. monokultury
	naturfern	přírodním prostředí neodpovídající
	natürlicher Standort	přírodní stanoviště
e	Nordmann-Tanne	jedle kavkazská
e	Pflanzengattung	rostlinný rod, r. druh
r	Reparationshieb	reparační těžba
e	Rotfäule	červená hniloba, hnědá h.
r	Samen	semeno
	saure Nadelstreu	kyselá Jehličnatá hrabanka
e	Schuppe	šupina
	stabiler Mischwald	stabilní smíšený les
r	Stamm	kmen, peň
r	Sturmschaden	škoda větrem
	weibliche Blüte	samičí květ
r	Weihnachtsbaum	vánoční strom
e	Weiß-Tanne	jedle bělokora
e	Wiederaufforstung	obnova lesa, znovuzalesnění
r	Windbruch	polom větrem
r	Windwurf	vývrat
r	Wuchsstandort	růstové stanoviště
s	Wurzelsystem	kořenový systém
r	Zapfen	šiška
r	Zweig	větvička, čerstvý výhonek
	r – der; e – die; s – das	

Stan Cejchan
 Ex Institut für Weltforstwirtschaft
 des Thünen-Bundesforschungsinstituts
 für Ländliche Räume, Wald und Fischerei
 (vormals Bundesforschungsanstalt
 für Forst- und Holzwirtschaft), Hamburg
 E-mail: stan@kabelmail.de

NOVOROČNÍ POZNÁMKY O NÁS A O DŘEVĚ

Do nového roku se patří vykročit optimisticky a s předsevzetím pro příští dny a měsíce... Není mnoho těch, kteří dokážou o dřevě psát s takovým zaujetím a láskou jako výtvarník a spisovatel Martin Patříčný. Asi bez nadsázky lze říci, že se dřevo stalo jeho osudem a celoživotním naplněním. V závěru loňského roku mu vyšla další krásná publikace, jejíž vydání PEFC podpořil. Při příležitosti křtu této knihy jsme požádali autora o novoroční úvahu na tuto stránku.

Napadlo mě kdysi, že člověk je vlastně jediný, kdo může vytáhnout dřevo ven z přírodního koloběhu. Je to takový další a hlavně delší život dřeva. Protože jinak se v přírodě těla stromů rozkládají hned, jak se octnou na zemi – houby či plísňe a hmyz – všechno vrátí zemi.

Ale přijdou lidi. Dřevo vezmou, rozřezou, usuší. Ohoblují, sestaví, slepí, přebrousí či vyleští a používají. A tak jsme vlastně také jediní, kdo z toho dřeva má

radost. Kdo umí ocenit tlumené barvy, lehkou vůni, blízký a teplý povrch...

V pradávných, velmi dávných dobách musel člověk proti přírodě bojovat a vypalovat lesy, aby získal ornou půdu, základní obživu (alespoň jsme se to tak učili). Dneska lesy sám před sebou či některými svými druhy hájí. Doufám, že slovo hajný je od toho slova – hájit.

Dobře je nám, když společně jíme ze stolu, jehož dřevo rostlo blízko

nás. Ježíšek už se narodil a spí v dřevěné kolíbce. Na jeho kříž ještě nemyslíme. Zvedáme hlavu do korun a žilky listů se podobají vráskám v našich dlaních. Sláva! Už se odlepujeme ode dna, od pošmourných dnů. Už je slunovrat.

A tak třeba na voru či jen na dřevěné lodičce plujeme dál časem, do dalšího roku. Jsme se stromy na jedné lodi, víme to dost? Kdo ví, kam až dopluje, kam nás zanesou řeka nebo proud.

Foto: Josef Böhm

Co si můžeme na cestu přát? Třeba to, co na nás nezávisí – a aby byl i v korunách jen „dobrý vitr!“

*Psáno pro PEFC,
Martin Patříčný, 2016*

K tomuto novoročnímu přání se upřímně a rádi připojujeme

*Stanislav Slanina,
Andrea Pondělíčková
a Michal Cechner*

VELKÁ KNIHA O DŘEVĚ

„...Jenom člověk může zastavit přírodní proces a z jeho koloběhu vyzdvihnout dřevo. Usušit ho, opracovat a používat. Zachovat na dlouhou řadu let. A je to zase jen člověk, kdo se z něho může radovat...“

„...Zároveň s úžasným rozvojem technologií všeho druhu začne být za chvíli asi důležité psát o tom, že dřevo pochází ze stromů – tj. nevyrábí se.“

*VELKÁ KNIHA O DŘEVĚ je osobním svědectvím o mnohaleté výtvarné i řemeslné práci.
Autor: Martin Patříčný – výtvarník a spisovatel, celoživotní milovník a popularizátor dřeva
Termín vydání: 28. 10. 2016, vydalo: nakladatelství Fortuna Libri
Vydání knihy podpořily: Fakulta lesnická a dřevařská ČZU v Praze a PEFC ČR*

UDÁLOSTI A ZAJÍMAVOSTI

» Z DOMOVA

» LESY ČR MAJÍ ODVÉST DO STÁTNÍHO ROZPOČTU 5,6 MILIARDY KČ

Státní podnik Lesy ČR by měl za rok 2016 odvést do státního rozpočtu 5,6 miliardy korun. O předběžném souhlasu s převodem rozhodla 5. 12. 2016 vláda.

V roce 2015 podnik odvedl do rozpočtu státu 8,22 miliardy korun. Peníze z vytvořených zisků státu posílá od roku 2013, šlo již o více než 20 miliard korun.

Lesům ČR za prvních devět měsíců roku 2016 klesl hrubý zisk meziročně o 29 procent na 3,9 miliardy korun. Tržby za vlastní výroby a služby podniku za první tři čtvrtletí klesly o 16 procent na 8,13 miliardy korun. Těžba dříví zůstala na úrovni šesti milionů metrů krychlových.

Za snížením zisku a výnosů je podle vedení podniku dlouhodobý pokles ceny dřeva na trhu a také to, že se zpracovává větší množství nahodilé těžby, například vinou kůrovcové kalamity. „To mimo jiné znamená jinou strukturu dřeva, těžší se více souší, více nekvalitního materiálu. Lze říci, že v roce 2015 byly vyšší a kvalitnější těžby a současně i vyšší ceny dřeva,“ uvedl generální ředitel podniku Daniel Szórád. V celoročním vyjádření Lesy ČR podle něj očekávají pokles zisku o 1,5 miliardy korun.

Podle Silvarium.cz (5. 12. 2016), red.

Generální ředitel LČR vystoupil 1. 12. na konferenci v Evropském parlamentu. Foto: Lesy ČR

» DANIEL SZÓRÁD VYSTOUPIL V EVROPSKÉM PARLAMENTU

Generální ředitel Lesů ČR Daniel Szórád vystoupil 1. prosince 2016 v Evropském parlamentu v Bruselu. Na konferenci hovořil o klimatických změnách a udržitelnosti lesní biomasy v podmínkách České republiky.

Konference se konala den poté, co Evropská komise předložila v rámci energetického balíčku „Čistá energie“ návrh nových kritérií udržitelnosti pro lesní biomasu. Hlavním cílem Unie je navýšit do roku 2030 podíl obnovitelných zdrojů na 27 % a snížit tak celkovou závislost na fosilních palivech. Lesní hospodářství může v tomto směru sehrát klíčovou roli.

„Udržitelnost lesní biomasy musíme posuzovat v širším rámci udržitelného hospodaření v lesích. Poskytnutí biomasy pro bioenergii je jednou z mnoha eko-

systemových služeb, které lesy zajišťují. Vysoký standard hospodaření dokládají i dobrovolné certifikační systémy,“ uvedl Daniel Szórád. Ve středoevropských i skandinávských lesích praktikují jejich správci, a tedy i Lesy ČR, taková opatření, která podporují kvalitní a zdravé porosty. Ty budou odolné vůči klimatickým změnám i neočekávaným extrémním kalámitám.

Konkrétně lesní biomasa jako obnovitelný zdroj má velkou budoucnost, a to především ve srovnání s ostatními fosilními zdroji energie. Lesy a dřevo totiž vážou významné množství uhlíku a podstatně snižují jeho emise. „Tento efekt můžeme podpořit a následně využít, pokud budeme i nadále hospodařit v lesích jako dosud. Zdravé lesy dávají šanci obnovitelné energii,“ pokračoval generální ředitel českých státních lesů Daniel Szórád. Neznamená to ale konzervaci lesů, tedy pouhou ochranu porostů, ale aktivní hospodaření v nich, tedy obnovu i výchovu lesa s ohledem na aktuální klimatické změny. Na tom se shodli i další zástupci státních lesů sdružení v asociaci EUSTAFOR (Evropská asociace státních lesů). Konferenci uspořádal předseda meziparlamentní skupiny Evropského parlamentu pro změnu klimatu, biodiverzitu a trvale udržitelný rozvoj, český europoslanec Pavel Poc a švédská poslankyně Evropského parlamentu Jytte Guteland.

Podle TZ LČR (6. 12. 2016), red.

» LČR CHTĚJÍ PO CÍRKEVNÍCH RESTITUCÍCH OPĚT ZVĚTŠIT PLOCHU SVÝCH LESŮ

Státní podnik Lesy České republiky (LČR) chce po úbytku lesů vydaných v církevních restitucích zvětšit plochu svých lesů. Lesy chce kupovat od soukromých majitelů. Finanční rámec na nákup si podnik nestanovil, mohlo by však postupně jít i o miliardy korun.

Pro ČTK tuto informaci uvedla mluvčí LČR Eva Jouková.

Potenciální prodávající vidí Lesy ČR například ve vlastních, kteří les zdědili či získali v restitucích nebo v těch, kteří se již o les třeba nemohou sami starat.

V roce 2013 Lesy ČR spravovaly 1,3 milionu hektarů státních lesů, tedy asi polovinu všech lesů v zemi. V posledních čtyřech letech v církevních restitucích vydaly 122 000 hektarů lesů. V záměru zvýšení plochy státních lesů nákupem má podnik podle Joukové i podporu Ministerstva zemědělství. Nákup lesů podnik označil za dlouhodobý proces.

Lesy, které by podnik kupoval, by měly mít v ideálním případě výměru přes tři souvislé hektary nebo by měly přímo navazovat na státní lesy. „Zájem je také o mladší porosty, a to v případě, kdy takové pozemky splní arondační kritéria. Jejich odkoupením se významně sjednotí majetkové držby, ucelí se hranice a scelí státní lesní pozemky,“ uvedla mluvčí.

Prodávajícím jsou Lesy ČR připraveny nabídnout spravedlivou cenu v místě a čase obvyklou. „Prodávající také získá jistotu, že se les nedostane do rukou přepupníků, jejichž cílem může být pouze vytěžení dřeva z lesa,“ řekla Jouková.

Podle Silvarium.cz (22. 11. 2016), red.

» PO POSLANCÍCH SCHVÁLILI „ZELENOU NAFTU“ PRO LESNÍKY I SENÁTOŘI

Vratku části spotřební daně z nafty (tzv. „zelená nafta“) by nově měli dostávat kromě zemědělců v živočišné výrobě také lesníci a rybníkáři. Dosud na ni měli nárok jen zemědělci v rostlinné výrobě. Počítá s tím novela zákona o spotřebních daních, kterou 21. 10. 2016 schválili poslanci a 1. 12. 2016 také Senát.

Senát návrh schválil navzdory námitkám pravicových senátorů, jimž se rozšíření výjimky nelíbilo. Novelu dostane k podpisu prezident.

Podle Silvarium.cz (1. 12. 2016), red.

» SNĚMOVNA SCHVÁLILA NOVELU ZÁKONA O OBCHODU S REPRODUKČNÍM MATERIÁLEM LESNÍCH DŘEVIN

Poslanecká sněmovna schválila 9. 12. 2016 na svém jednání návrh novely zákona o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin.

Pokuty za neposkytnutí genetických vzorků lesních dřevin se sníží na pětinu. Místo dosavadních 100 000 korun by to podle novely, bylo maximálně 20 000 korun. Zaplatit by je musel vlastník nebo nájemce lesa, který by neposkytl nebo neumožnil odběr vzorků pro potřeby Národního programu ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin.

Novela, kterou musí ještě posoudit Senát, zavádí povinnost bezúplatného poskytování vzorků i pro účely naplnění Národní banky osiva a explantátů lesních dřevin. Konzervace vzorků v této bance je podle Ministerstva zemědělství zálohou cenných genotypů lesních dřevin pro případ, že bude jejich konzervace v místě přirozeného výskytu neúspěšná. Vzorky smrku ztepilého, borovice lesní či modřínu opadavého budou v bance uloženy na dobu 20 až 30 let.

Poslanec ANO Pavel Čihák neprosadil zmenšení ochranného pásma lesního porostu, které by mělo být nezastavitelné, z 50 na 30 metrů od okraje lesa. Výjimku by bylo možné podle poslance udělit jen pro stavby celospolečenského zájmu a při nemožnosti jiného řešení. Les by podle Čiháka nově bylo možné obnovovat ve vzdálenosti šesti metrů od hranice lesního pozemku.

Norma také rozšiřuje povinnosti vlastníka lesa vést evidenci o původu reprodukčního materiálu lesních dřevin použitého při umělé obnově lesa a zalesňování, a to o kategorii identifikovaného reprodukčního materiálu. Ministerstvo bude moci v takových případech udělit výjimku.

Předloha má umožnit zkrácení doby platnosti schválených lesních hospodářských plánů v případech, kdy vlastníci lesů chtějí slučovat části svého majetku do nových celků.

Podle Silvarium.cz (12. 12. 2016), red.

» VLÁDA SCHVÁLILA PLÁN NA OBNOVU KRUŠNÝCH HOR

Vláda 23. 11. 2016 schválila program obnovy Krušných hor, který by měl do roku 2030 stát až 4,1 miliardy korun. Přibližně polovina peněz určených na obnovu lesů a vypořádání se s přemnoženou zvěří půjde z evropských programů na rozvoj venkova a z operačního programu „Životní prostředí“.

Krušné hory byly postiženy imisemi po rozvoji těžby uhlí na severu Čech v 70. a 80. letech minulého století. Plošně tam odumřelo na 40 000 hektarů les-

Lesní porost v Krušných horách. Foto: redakce

ních porostů, poškozené byly i lesní půdy. V té době se začaly zakládat porosty dřevin, které měly provizorně nahradit odumřelé lesy. „V současnosti se nachází na konci své předpokládané životnosti a je nezbytné zajišťovat jejich přeměnu na porosty cílových dřevin,“ píše v plánu resort. Přeměnit by se přitom mělo ještě přibližně 15 800 hektarů porostů, z toho přibližně 5 500 hektarů je potřeba přeměnit do deseti let.

Škodu stromům působí i přemnožení jeleni a další zvěř. Podle VÚLHM jsou jeleni v Krušných horách třikrát až sedmkrát početnější oproti normálním stavům, jejich počty se ale liší v jednotlivých lokalitách. Předpokládají se větší odstřely, aby do pěti let bylo v horách maximálně 150 procent normovaných stavů.

Stát také v Krušných horách letecky vápní půdy postižené imisemi, přičemž by tak měl pokračovat až do roku 2030.

Peníze na pokračování revitalizace by mělo dodat Ministerstvo zemědělství. Do roku 2020 by mělo jít o 361 milionů korun, v dalším desetiletí pak o 753 milionů. Ministerstvo životního prostředí by mělo poskytnout do roku 2030 až 70 milionů korun, státní podnik Lesy ČR pak necelých 900 milionů korun. Zbytek do 4,1 miliardy by se měl najít v evropských programech.

Podle Silvarium.cz (23. 11. 2016), red.

» SNĚMOVNA SCHVÁLILA NOVELU ZÁKONA O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY

Poslanecká sněmovna schválila 2. 12. 2016 novelu zákona o ochraně přírody a krajiny, navzdory některým sporům. Předlohu, která zamířila k posouzení do Senátu, dolní komora významně neupravila, jak požadovali někteří poslanci.

Pro novelu hlasovalo 121 ze 167 přítomných poslanců. Proti bylo 22 poslanců, hlavně z řad ODS, ale také KSČM a ČSSD. Předtím novela přečkala návrh na zamítnutí, který podpořilo 39 ze 137 přítomných poslanců.

Sněmovna odmítla návrh Jana Zahradníka (ODS) na vypuštění pasáže, podle níž je dlouhodobým cílem ochrany národních parků i „zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů“. Podle poslance to v podstatě znamená bezzásahovost. Bez podpory zůstal i další Zahradníkův návrh, podle něhož by i v nejcenějších částech parků byly možné zásahy „za účelem ochrany, obnovy a podpory ekologické stability lesních ekosystémů“, což mohlo mířit na boj s kůrovcem.

V dolní komoře neuspěl ani návrh Jiřího Junka (KDU-ČSL), podle kterého by přírodní zóna musela tvořit v různých časových horizontech více než polovinu rozlohy národních parků. Například u Šumavy by se tohoto stavu muselo dosáhnout do 18 let. Už při prvním vymezení zón by území zařazené do nejcenější části Šumavy muselo tvořit nejméně 29 procent rozlohy parku. Junek neprosadil ani to, aby nejvíce chráněné přírodní zóny nebylo do budoucna možné přerazovat do méně cenných zón. Ve Sněmovně neuspěl ani Jan Klán (KSČM), jenž žádal, aby pravidla pro národní parky upravili zvláštní zákony.

Novela přinese národním parkům podle Ministerstva životního prostředí stabilitu – stanovené zóny by se podle ní nesměly nejméně 15 let měnit – i otevírání národních parků, především Šumavy, šetrné turistice. Vymeze se například klidová území, zóny ochrany přírody, cesty a trasy a místa pro táboření nebo pro splouvání řek. Zruší se zákazy rozdělávání ohňů v obcích nebo vjezdu mimo silnice.

Oproti vládnímu návrhu Sněmovna posílila postavení rad národních parků. Dolní komora pozměnila i ustanovení o možnosti provádět v národních parcích preventivní protipožární opatření.

Pokračovala i debata o navrhovaných technických úpravách normy, konkrétně o té, která ruší jednu z novel zákona o Národním parku České Švýcarsko.

Z novely také vyplývá, že stát už zřejmě nebude platit státním organizacím mnohamilionová odškodnění za to, že při hospodaření omezuje ochrana přírody.

Újma, kterou by mohly požadovat státní instituce spravující státní pozemky po státu, může dosahovat podle vyčíslení až 350 milionů korun ročně.

Kritici poukazovali na to, že předloha zakládá nerovnost vlastnictví. Zazněly i obavy z toho, že nynější novela může v budoucnu otevřít prostor pro vyloučení úhrady škody i soukromým vlastníkům.

Státní podnik Lesy ČR každoročně uplatňuje podle dřívějších informací náhradu újmy zhruba 72,5 milionu korun a s předlohou nesouhlasí. Vojenské lesy a statky přijdou podle důvodové zprávy až o 30 milionů korun ročně.

Podle Silvarium.cz (2. 12. 2016), red.

» LESY ČR VYPISALY TENDR NA NOVÉ STEJNOKROJE

Státní podnik Lesy České republiky vypsal soutěž na dodavatele nových podnikových stejnokrojů pro zhruba 2 500 z celkem 3 200 zaměstnanců podniku. Hodnotu zakázky podnik odhadl na 60 milionů korun bez DPH. Pokud půjde vše hladce, mohlo by prvních 1 250 zaměstnanců dostat nové uniformy v srpnu 2017.

Proces pořízení nových uniforem zahájil podnik v létě 2015 vypisáním zakázky na návrh v pánském a dámském provedení. V soutěži u odborné poroty i v anketě zaměstnanců uspěl návrh pražského výtvarníka a oděvního designéra Česlava Jaroše. S Jarošem Lesy ČR uzavřely smlouvu na poskytnutí výhradní a neomezené licence na vzor stejnokroje.

Z nynější soutěže vzejde firma, která uniformy dodá. Kromě sak, kalhot, pláště, sukní a košil dodá i doplňky, kterými jsou kravaty, šátky, klobouky, spony či opasky. Vítěz tendru získá čtyřletou rámcovou smlouvu, přičemž v prvním roce by měli být stejnokrojem vybaveni všichni zaměstnanci, kteří na něj mají nárok. V dalších třech letech se bude jednat o objednávky pro obnovu jednotlivých částí stejnokroje a o dodávku stejnokrojů pro nové zaměstnance.

Otevírání obálek s nabídkami podnik předpokládá v polovině ledna, vítěz by mohl být znám v únoru. Nyní mohou potenciální uchazeči o zakázku vznášet upřesňující dotazy k technické dokumentaci, která jim byla poskytnuta jako součást zadávací dokumentace k soutěži.

Podle Silvarium.cz (28. 11. 2016), red.

» VLS SPOUŠTĚJÍ STIPENDIJNÍ PROGRAM PRO STUDENTY LESNICTVÍ

Stipendijní program, který má podporovat mladé uchazeče ve studiu vybraných lesnických profesí a pomoci jim pokrýt jeho náklady, spustil v prosinci 2016 státní podnik Vojenské lesy a statky ČR (VLS). Program je určen pro studenty lesnických učilišť či oborů vyučujících lesní mechanizátory.

Student v něm může získat podporu až 3 000 korun měsíčně i další bonusy, pokud se zaváže po skončení studia nastoupit k VLS. Na Karlovarsku tak chtějí VLS motivovat studenty se zájmem o práci v Doupovských horách, kde podnik hospodaří.

VLS spouští stipendijní program pro studenty lesnictví. Ilustrační foto: archiv SLŠ a SOU Křivoklát

Stipendijní program je zaměřen na mladé studenty kvalifikovaných profesí lesních dělníků pro práce v těžební činnosti. „Chceme mladé uchazeče podpořit ve studiu těchto lesnických profesí, motivovat je k dobrým studijním výsledkům a pomoci jim i jejich rodinám s finanční zátěží, která je se studiem spojená. Vedle prospěchových kritérií je součástí dohody také závazek po dokončení studia nastoupit do pracovního poměru k VLS. Ten však na druhou stranu dává studentovi perspektivu uplatnění v oboru,“ uvedl k programu ředitel VLS Josef Vojáček.

Žádost o stipendium mohou zájemci podávat v průběhu prvního ročníku studia, vstupním kritériem pro výběr jsou výsledky praktických zkoušek na konci prvního ročníku. Během letních prázdnin pak bude s vybranými uchazeči podepsána dohoda o přiznání stipendia.

Ze stipendijního programu pak může student pokrýt náklady na ubytování během studia až do měsíční výše 2 000 korun, až jeden tisíc korun pak může měsíčně čerpat jako měsíční paušál na další výdaje. Při splnění prospěchových kritérií mu VLS uhradí navíc získání řidičského průkazu na osobní a nákladní vozidlo.

Pozn. red.: Více informací přineseme v některém z dalších čísel LP.

Podle TZ VLS (2. 12. 2016), red.

LČR daly v roce 2016 práci 290 nezaměstnaným. Foto: Lesy ČR

» LČR DALY V ROCE 2016 PRÁCI 290 NEZAMĚSTNANÝM

Pomocnými pracovníky v lesnictví se na sedm měsíců roku 2016 stalo 290 uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce. Pracovní místa pro ně vytvořil státní podnik Lesy ČR. Náklady jsou odhadovány na 50 milionů korun, 12 milionů korun by měl uhradit úřad práce.

Do sociálního programu Lesů ČR se zapojilo 71 lesních správ, čtyři lesní závody a 49 poboček úřadů práce. „Největší zájem byl v Krušných horách, kde máme s programem dvouleté zkušenosti,“ uvedl generální ředitel podniku Lesy ČR Daniel Szórád. Sezónní zaměstnanci se podíleli na drobných úpravách cest, sekali a udržovali hráze rybníků a retenčních nádrží, čistili svodnice a propustky. Likvidovali také černé lesní skládky, čistili okapy, uklízeli skladovací podnikové prostory a podíleli se i na dalších pomocných pracích, například v lesních školkách. Měsíčně si vydělali kolem 15 tisíc korun hrubého. Záleželo na výkonu i přístupu k práci. Na Křivoklátsku a Českolipsku deset zaměstnanců působilo až do konce listopadu, stejně jako dalších dvanáct v Krušných horách. „Fluktuace se průměrně pohybovala kolem třinácti procent. Fyzicky náročnou práci za jakéhokoli počasí a v daném pracovním režimu každý nezvládně,“ vysvětlil generální ředitel Szórád.

„V roce 2017 chystáme obdobná pracovní místa pro 390 nových zaměstnanců. Například v Krušných horách v roce 2017 chceme vytvořit 76 pracovních

míst,“ pokračoval Daniel Szórád. Jednání s úřady práce už začala. Nové sezónní zaměstnance bude podnik vybírat již od ledna, nástup se předpokládá postupně od března 2017. „Do roku 2019 chceme na veřejně prospěšné sezónní práce namířit kolem 500 lidí,“ dodal Szórád. Na projekt podnik vyčlenil celkem 254 milionů korun.

Podle TZ LČR (1. 11. 2016), red.

» STŘEDOČESKÝ RADNÍ PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ NEPODPOŘÍ NP KŘIVOKLÁTSKO

Středočeský radní pro životní prostředí Ivo Šanc (STAN) není nakloněn vyhlášení Národního parku (NP) Křivoklátsko. Ochrana přírody v této oblasti by mohla mít podobu nynějšího lesnického parku, řekl Šanc pro ČTK.

Končící vedení kraje vyhlášení parku podporovalo, nechtělo však jít proti obcím. Některé se záměrem nesouhlasí. Pro je Ministerstvo životního prostředí, proti naopak někteří lesníci.

„Na zájmu o ochranu přírody se určitě shodneme všichni, nikdo asi nechce, aby tam docházelo k likvidaci hodnot, díky nimž je Křivoklátsko zajímavé. Ale já si osobně myslím, že není nutné vyhlášovat národní park,“ uvedl Šanc. Tento záměr je podle něj příliš postaven na myšlence vytvořit z tohoto území turistickou atrakci a zvýšit jeho návštěvnost.

„Pro české lesnictví by Křivoklátsko mohlo být výkladní skříň a myslím si, že by mohlo fungovat i jako určitá alternativa k národním parkům, které dnes existují,“ podotkl.

Šanc je i proti případné výstavbě přehrad na Berounce nebo masivnímu budování podnikatelských zařízení v Brdech. Silným nástrojem kraje je podle něj to, že může ovlivňovat tvorbu územních plánů v bývalém brdském vojenském prostoru.

Podle ČTK (15. 11. 2016), red.

» VÝZNAMNÝ SVĚTOVÝ LESNÍK NA NÁVŠTĚVĚ V BRNĚ

16. 11. 2016 uvítala brněnská pobočka ÚHÚL ve spolupráci s ČLS významného světového lesníka českého původu dr. Štěpána Unčovského. Tento absolvent lesnické fakulty MENDELU, který pracoval v uplynulých 25 letech pro německou vládu jako expert na mezinárodních rozvojových projektech v Africe, Asii i Jižní Americe, se přijel do svého rodiště podělit s českými kolegy o své životní zkušenosti. Dozvěděli jsme se, že německá vláda investuje každoročně 10 miliard eur na projekty v rozvojových zemích s cílem podpořit hospodářskou soběstačnost těchto zemí a omezit tak potenciální migraci do Evropy. Státní firma GIZ ročně disponuje s částkou 2 miliardy eur a Š. Unčovský jako její programový ředitel projektu „Green Innovation Centre“ je zodpovědný za investici ve výši 200 milionů eur v 13 rozvojových státech Afriky a v Indii. Na své brněnské přednášce formuloval a přednesl čtyři zásadní teze o lesnictví v rozvojových zemích:

- Předpokladem úspěšného zalesňovacího projektu státu je jeho dobrá hospodářská úroveň.
- Je nutné zajistit dlouhodobé vlastnictví zalesňované půdy.
- Podmínkou úspěšného lesnického hospodaření je znalost lesnického řemesla.
- Je nutná endogenní dynamika hospodaření, tedy vzestupný hospodářský vývoj dané země.

Všechny tyto aspekty musí německé projekty zahrnout do svých plánů, aby bylo dosaženo pozitivního efektu vynaložených investic. Velkou úlohu hraje také aktuální politická situace a zahraniční politika německé vlády. S potěšením jsme registrovali, že Česká republika je v tomto kontextu vnímána jako země s vlastními rozvojovými projekty a řadí se tak po bok nejspělejších států světa. V druhé části přednášky se Š. Unčovský věnoval popisu praktických aspektů života mezinárodního experta. Vylíčil nám potíže rodinného života Evropana v Africe, seznámil nás s neznámými a utajenými místy světa, která navštívil, a popsal barvitě setkání s nejrůznějšími lidmi, které potkal. Účastníci besedy na závěr

Štěpán Unčovský na brněnské přednášce. Foto: Robert Doležal

přednášky zavalili přednášejícího svými dotazy a odměnili jej bouřlivým potleskem. Všichni jsme se shodli, že by byla škoda v takto zajímavých přednáškách nepokračovat, a doktor Unčovský přislíbil další spolupráci.

Gabriela Pavloňová

» ZE SVĚTA

» LESY SLOVENSKEJ REPUBLIKY MAJÍ OD ŘÍJNA 2016 NOVÉ VEDENÍ

Novým ředitelem státního podniku Lesy Slovenskej republiky se v říjnu 2016 stal Marian Staník. Do funkce přešel z pozice ekonomického ředitele podniku. Ve výběrovém řízení zvítězil nad šesti kandidáty, mezi nimiž byli dále René Kozáčík, Andrej Legiš, Ján Mičovský, Radomír Nečas, Jozef Staško a Karol Vinš.

Marian Staník dnem 9. října 2016 zrušil pověření na řízení obchodního úseku Ján Grolmusovi a od 10. 10. 2016 jmenoval do funkce nového obchodního ředitele Júlia Papána. Július Papán působil v posledních letech např. na obchodním úseku Nováckých chemických závodů či v bratislavské společnosti OLO, a.s.

Po necelých 18 měsících se do funkce ekonomického ředitele vrátil Luboš Németh, který ve funkci nahradil Mariana Staníka. V posledním období zastával funkci generálního ředitele Národního lesnického centra.

Další změnou ve vrcholovém vedení podniku je po zřízení organizačního úseku jmenování organizačního ředitele. Tím se stal bývalý člen dozorčí rady podniku Róbert Pespický. Naposledy pracoval jako místopředseda Štátnych hmotných rezerv. V minulosti působil i jako hlavní poradce premiéra pro zemědělství a životní prostředí.

Rozvojově-investiční úsek podniku Lesy SR vznikl 19. 10. 2016. K tomuto datu byl také jmenován ředitelem tohoto úseku René Kozáčík, který v minulosti zastával pozici od lesníka přes vedoucího oddělení Vojenských lesů a majetků v Malackách až po ekonoma na ředitelství Západoslovenských lesů.

Na post výrobně-technického ředitele se po tříměsíčním pověření vedením podniku vrátil Jozef Bystriansky.

Podle Silvarium.cz (22. 11. 2016), red.

» SMRK BYL V NĚMECKU VYHLÁŠEN STROMEM ROKU 2017

Německá nadace dr. Silvia Wodarze zvolila smrk ztepilý (*Picea abies*) stromem roku 2017. Německým kurátorem tak byla poprvé „oceněna“ nejdůležitější hospodářská dřevina střední Evropy.

„Samozřejmě se jedná o dřevinu v objektu zájmu, která v minulosti nebyla využívána vždy na vhodných stanovištích. Smrk je ale důležitým článkem, páteří domácího lesnického a dřevařského hospodářství. Pomáhá vytvářet pracovní místa na venkově, přispívá velkou měrou k ochraně klimatu, ale současně je vývojem klimatu a jeho proměnami nejvíce ohrožený,“ uvádí Georg Schirmbeck, prezident Německé rady pro lesní hospodářství.

Podílem 25 % z celkové lesní plochy Německa představuje smrk nejrozšířenější dřevinu. Vyskytuje se převážně ve vyšších polohách Německého středohoří a v Alpách, kde tvoří nad 1 000 m nadmořské výšky přirozené monokultury. Jeho pěstování je mezi lesníky, majiteli lesů i ochránci přírody v poslední době často diskutováno nejen v souvislosti s orkány, které se od roku 1990 častěji vyskytují. Smrk je také symbolem úspěšné obnovy lesa v Německu po obou světových válkách, kdy vznikly v německých lesích díky reparačním těžbám velké plochy holin. Právě smrk měl v tomto období velkou zásluhu na znovuoobnovení lesních ploch.

Na straně druhé představuje pěstování smrku v čistých smrkových porostech ohrožení víchřicemi a také kůrovci. Z těchto důvodů usiluje německé lesní hospodářství v posledních desetiletích v rámci důrazu na udržitelné hospodaření v lesích o přeměnu smrkových porostů na stabilní smíšené. „Nesmíme o smrků přijít, naopak je třeba zajistit jejich podíl v lesích, a to na vhodných stanovištích vedle jiných stabilnějších dřevin,“ varuje Schirmbeck. „Smrk je klíčovou dřevinou pro trvale udržitelné hospodaření celých regionů. Smrkové dříví jako trvale udržitelná surovina může být alternativou fosilních surovin. To je odkaz pro budoucí generace,“ dodal Schirmbeck.

Podle www.baysf.de, baum-des-jahres.de/index.php
a www.forstwirtschaft-in-deutschland.de, Hana Nováková

Severoamerické pobřežní lesy. Foto: Will McInnes/Hakai Institute

» SEVEROAMERICKÝM POBŘEŽNÍM LESŮM LIDSKÉ OSÍDLENÍ PROSPÍVALO

Lidské působení na okolní přírodu je obvykle chápáno v silně negativních souvislostech. Průzkum lesníků z kanadské Univerzity ve Waterloo ale hovoří poměrně jasně o opačném efektu: 13 000 let staré lidské osídlení v jehličnatých lesích Britské Kolumbie zvýšilo odolnost a produktivitu celého ekosystému.

Výzkum, který spočíval především v kombinaci informací získaných s pomocí metod dálkového průzkumu a ekologických či archeologických dat, se soustředil do lesních oblastí při pobřeží Pacifiku. Zdejší porosty, silně ovlivněné oceánským klimatem, jsou považovány za nejseverněji položené deštné pralesy. Dnes jsou předmětem přísné ochrany a režimu limitovaného hospodaření, ale odpradáva se tu vyskytovali lidé. A to nejen trapeři nebo lovci. Prakticky kontinuálně se tu

na jednotlivých plochách území vyskytovali původní obyvatelé Ameriky, Indiáni. A jak se ukázalo, jejich přítomnost zdejšími lesům vůbec neškodila.

„Je skoro až neuvěřitelné, že v době, kdy drtivá většina výzkumů upozorňuje na negativní odkaz působení lidské civilizace, narazíte na přesně opačný příběh,“ říká profesor Andrew Trant, ekolog z Univerzity ve Waterloo. Tyto lesy během posledních miléníí rozhodně nebyly „zakonzervovány v čase a prostoru“. „Za posledních 13 000 let tu žilo na 500 lidských generací, které průběžně transformovaly a ovlivňovaly zdejší krajinu. Bylo by hezké si myslet, že zdejší lesy jsou panensky čisté, divoké a lidmi nedotčené, ale ve skutečnosti jsou výsledkem působení lidské přítomnosti.“

Jak mohli domorodci skladbu lesa ovlivňovat?

Trant vynechává příklady zjevného (požáry, ohně) a sekundárního vlivu (odlov velkých kopytníků) a soustředí se na méně nápadné zásahy. Například na to, že přes 6 000 let se zdejší domorodé komunity soustředily na sběr jedlých měkkýšů v příbojové zóně. Skořepiny jejich mušlí pak zanesly do svých osad hluboko v lesích. Odpadní jámy často obsahují až pětimetrové horizonty těchto popraskaných schránek a jsou dohromady rozesety na ploše tisíců metrů čtverečních. Díky těmto „mořským odpadkům“ se však do lesní půdy po generace uvolňuje vápník z desítek mnohatunových rezervoárů.

Lidmi indukované ohně přispívaly k cyklu živin v půdě a přítomnost schránek mořských živočichů snižovala pH půdy. Na tu a tam prosekávaných lesích se také zlepšoval vodní režim a přirozená drenáž. To dohromady vedlo k tomu, že dnes jsou stromy v oblastech dříve zasedlených lidmi prokazatelně vyšší, silnější v průměru a také v lepší kondici, alespoň ve srovnání s těmi, které působení lidské civilizace neměly možnost během své existence zažít.

Podle Uwaterloo.ca, Radomír Dohnal

» VĚČNÝ SOBOJ MEZI PUPENY STROMŮ A SRNCI

Každé jaro se v lesích odehrává konflikt mezi výmladky okusující zvěří a listnatými stromy, které se snaží před těmito býložravci uchránit. Mohlo by se zdát, že nehybné stromy nemají před vysoce mobilními spásáči žádnou šanci. Jak ale dokládá výzkum lesníků z Lipska, stromy mají svou specifickou strategii, která jim umožňuje minimalizovat ztráty.

Z kraje jara mají pupeny výmladků jen krátký čas na to, aby „vyrazily“ ven, než se koruna okolních stromů překryje zelení a sníží optimální světelné podmínky. Jenže tou dobou jejich štatnatost nejvíce láká různé spásáče, v lesích střední Evropy pak zejména srncí zvěř. Pro strom to v lepším případě může znamenat, že se růst a vývoj výmladků kvůli okusu zpozdí o několik let, než doroste do velikosti plnohodnotného jedince. V horším případě pak může už navzděcky zůstat zakrsným pokrouceným křoviskem. Soustředěný okus výmladků a mladých stromků srnci na jediné lokalitě může mít vyloženě destruktivní potenciál na celou produkci.

Carolin Seele (Lipská univerzita) a Stefan Meldau (Max-Planckův institut pro chemickou ekologii), spoluautoři studie, zkoumají vliv srncích slin na produkci taninů v pupenech semenáčků. Foto: Bettina Oshe

Výzkumníci z Lipské univerzity a z německého Centra pro integrativní výzkum biodiverzity (iDiv) zjistili, že stromy dokážou velmi přesně rozlišit, zda jsou okusovány zvěří, či nikoliv, a podle toho nastavit optimální strategii pro přežití. Mladé buky (*Fagus sylvatica*) a javory kleny (*Acer pseudoplatanus*) jsou schopny rozpoznat, zda k poškození pupenů došlo mechanicky (například při odlomení silným větrem), nebo zda za něj mohou zuby spásáčů. Klíčové pro to jsou sliny spásáčů. Ty nenáhodně v mladých stromech spouští produkci salicylové kyseliny, která funguje jako rostlinný hormon, jenž nastartuje produkci hořkých taninů.

V průběhu relativně krátkého času tak štávnaté pupeny okusovaného stromu zhořknou a srnci se o ně přestanou zajímat. Současně také díky hormonálnímu koktejlu kyseliny salicylové dojde k navýšení růstu pupenů. Výmladek jednoduše nahradí ztráty způsobené okusem. Jak zmiňuje Bettina Ohse, vedoucí autorka studie, celý tento regenerační a obranný proces nenastane, pokud nedojde ke kontaktu slin spásáčů s otevřenou ránou po okusu. „*Když dojde k poškození listu nebo pupenu bez přítomnosti slin okusujících srnců, koncentrace kyseliny salicylové se nezvyšuje.*“

Ohse spolu s kolegy testovala tento objev i v uzavřených bukových a javorových školkách, kde eměle aplikovala do odlomených pupenů pipetou vzorek srncích slin. A fungovalo to. „*Náš výzkum se teď bude ubírat hlavně dvěma směry,*“ dodává Ohse. „*Jednak nás zajímá, jaké jiné či podobné mechanismy obrany před býložravci využívají jiné druhy listnatých stromů, a pak také jak by bylo možné tohoto poznatku využít v urychlení růstu a produkce v našich lesích.*“

Podle iDiv.de, Radomír Dohnal

» OSOBNÍ ZPRÁVY

» ZEMŘEL EMIL KLIMO

Prof. Ing. Emil KLIMO, DrSc.
in memoriam (1930–2016)

28. října 2016 zemřel prof. Ing. Emil Klímo, DrSc. – celosvětově uznávaný lesnický pedolog a ekolog.

Emil Klímo byl pokračovatelem pedagogické školy prof. Pelíška a dlouhodobě působil jako vedoucí Katedry pedologie a geologie Lesnické fakulty Vysoké školy zemědělské v Brně (nyní Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy

univerzity) a významně se zasloužil o vznik a rozvoj Ústavu ekologie lesa, kde působil na pozici zástupce vedoucího a později vedoucího.

Prof. E. Klímo přednášel lesnickou pedagogii a ekologii na mateřské fakultě jako externí přednášející na Masarykově univerzitě v Brně, na univerzitě BOKU ve Vídni, na Lesnické fakultě v Zagrebu, na TU v Mnichově a jinde ve světě.

V odborné činnosti se zabýval studiem půdních procesů biogeochemických cyklů v lesních ekosystémech v moderním pojetí ekosystémové teorie. Jeho největší přínos spočíval v řešení národních projektů v rámci mezinárodního projektu IBP a později Programu Člověk a biosféra (MaB) koordinovaného UNESCO se zaměřením na studium lužních lesů a druhotných smrčín.

Významný byl jeho přínos v IUFRO a při vzniku a rozvoji Evropského lesnického ústavu (EFI) v Joensuu, kde dlouhodobě působil v odborných orgánech.

V průběhu své akademické kariéry publikoval více než 100 významných prací v renomovaných vědeckých časopisech a na domácích a mezinárodních konfe-

rencích a kongresech. Mezi jinými byl spoluautorem dvoudílné monografie o lužních lesích publikované v nakladatelství Elsevier a Academia v letech 1985 a 1991, autorem monografie Floodplain Forest of the Temperate Zone of Europe a knižní publikace EFI: Norway Spruce-Conversion Options and Spruce Monocultures in Central Europe.

Budeme na něho vzpomínat jako na zapáleného propagátora ekosystémového přístupu studia lesa a zejména jako na vynikajícího člověka, kolegu a přítele.

Jiří Kulhavý

» 110 NEDOŽITÝCH LET JANA PINCE

Před 110 lety, 6. prosince 1906, se v Lišově na Českobudějovicku narodil Ing. Jan Pinc. Byl to dosud nejstarší významný český lesník, kulturně založený lesmistr někdejších arcibiskupských lesů v Praze (1925–1945), poválečný bývalý lesní hospodář lesů města Jáchymova, odborník v lesotechnickém hrazení bystřin a melioraci, spoluzakladatel (v roce 1969)

Sdružení absolventů a přátel lesnických škol píseckých, spisovatel, historik lesnického školství a rytíř Řádu svatého Huberta v Kuksu.

Pocházel z kulturně založené rodiny řídicího učitele v Lišově na Českobudějovicku. Hudba, výtvarné umění a kultura mu byly velmi blízké a provázely ho po celý život. V roce 1925 absolvoval Státní vyšší lesnickou školu v Písku maturitou. S tímto městem zůstal spřízněn po celý život. Po studii se stal adjunktem v Týně nad Vltavou, jehož minulosti i kulturním vlivům věnoval, stejně jako Písku, část své literární práce. Pak působil v Praze a zde při zaměstnání vystudoval Lesnickou fakultu VŠZLI při ČVUT v Praze. Plných 20 let pak pracoval jako asistent, sekretář a lesmistr na Ústředí ředitelství arcibiskupských lesů a statků v Praze. Už jako posluchač lesního inženýrství stál v čele fakultního spolku a jako lesní inženýr se zúčastnil práce pražských i celostátních lesnických a inženýrských organizací. Podílel se na činnosti Masarykovy akademie práce, spolupracoval s lesnickou vědou a výzkumem, působil na poli humanitním i sociálním, spolupracoval s tiskem, publikoval i básnickou sbírku a odborné knihy. Cestování bylo jednou z jeho vášní.

Po osvobození v roce 1945 pracoval jako lesní hospodář města Jáchymova, v letech 1954–1959 byl politicky vězněn a poté odešel do služeb lesnicko-technického hrazení bystřin a melioraci. V roce 1975 se zasloužil o vydání bibliografie „Prameny – bibliografie – filmografie lesnického školství v Písku 1884–1974“. J. Pinc napsal řadu studií o československém lesnickém školství, naposledy s kolektivem brožuru „Přehled historie lesnického školství v Čechách a na Moravě“ (2003). Jeho péčí byly vydány vzpomínkové sborníčky na profesory Kaislera, Sigmonda, Nechlebu (naposledy například v jubilejním almanachu Pražská lesnická fakulta (2002).

Zemřel 3. ledna 2011 v Praze v Domově sv. Karla Boromejského ve věku 104 let.

23. září 2006 byl na počest jeho 100. narozenin v rodném Lišově vysazen památný strom – lípa malolistá. Ing. Jan Pinc udivoval svou duševní svěžestí, činorodostí, pracovitostí a ryzím charakterem, pro nějž si jej lesnická veřejnost velmi vážila.

PhDr. Jiří Uhlíř

LESNICKÝ RUBIKON PŘEKROČEN

OTEVŘENĚ O SMYSLU LESNICTVÍ A KONCEPCI LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Vladimír Krečmer

Snad někteří čtenáři Lesnické práce zaznamenali poslední dobou příspěvky (dokonce v úvodnících) k situaci, v níž se nejen naše lesnictví nachází v důsledcích rychlého rozvoje evropské civilizace. Ta má stále zájem o produkci dřeva, rostou však a vytvářejí se nové požadavky na lesy jako významné faktory životního prostředí lidské společnosti. Nepochybně proto žijeme v „době přelomové“ našeho sektoru, jak byla označena v západoevropském lesnictví.

K podstatě její problematiky však lesnictví převážně mlčí, i když hrstka hlasů lesnictvo otevřeně podněcovala nemlčet k chybějící jasné koncepci sektoru a k rizikovosti nezákonné velkoplošné bezzásahovosti, byť by vznikl zákon ji povolující. Avšak stala se velká věc: redakce Lesnické práce vytvořením obsáhlého čísla 12/2016 s řadou podnětných rozprav s osobnostmi lesnické praxe i vědy a s představiteli základních idejí dneška o nakládání s lesy příkladně komplexně prezentovala i setrvalost mlčení odpovědných lesnických orgánů v základních otázkách smyslu, koncepcí a budoucnosti lesnicko-dřevařského sektoru. Tvrdým problémem dneška je střetání dvou navzájem protikladných ideologií v nakládání s lesy kulturní a obytné krajiny. Tedy s lesy produkujícími vlastníkům komodity pro trh a současně poskytujícími všem samovolně i cílené environmentální a sociální užítky. Je tedy snad i čas na reakci čtenáře.

■ Vývoj vnímání vztahu lesů a krajinného prostředí

Mnozí z vás čtenářů víte, že se už desítky let jako výzkumník zabývám vztahem lesů a krajinného prostředí. Už více než 100 let se lesnické a později i environmentální vědy pouštěly do bezpočtu vědeckých projektů na všech kontinentech, aby objasnily kde, kdy, proč, jak a čím jsou lesní ekosystémy významným činitelem útlumu lidem nebezpečných přírodních procesů a samovolnými poskytovateli užitků. Bylo zjištěno, že stav lesních ekosystémů rozhoduje o jejich funkcích a disfunkcích pro krajinu. Podle sta-

vu lesních ekosystémů (porostů i půd) vznikají nebo nevznikají rozličné přírodní procesy – mění se základní procesy energetické, vodní, proudění vzduchu i další faktory a procesy klimatogenetické, půdní, hydrologické atd.

Prudkého vývoje evropské civilizace s velkými změnami životní úrovně a stylu života mas lidí si všímala od konce 50. let elita evropského lesnictví. Začalo se intenzivně pracovat od přírodovědných základů na novém pojetí péče o lesy, na takovém pojetí, které by cíleně uspokojovalo stoupající nebo nové poptávky. Na západě Evropy se šlo dál – přes komplexní koncepcce až k nové lesní legislativě a k provoznímu zavádění vícefunkčního nakládání s lesy. Stalo se to různým způsobem, avšak vždy šlo o prioritu pro lesy veřejné (státní a společenské), pro vlastníky soukromých lesů pouze jako dobrovolná možnost uspokojovat veřejné zájmy na jejich lesích smluvně a samozřejmě za platby včetně zisku. Z věcného hlediska bylo i v Československu v souladu s vývojem vědeckého poznání mnoho vykonáno a připraveno.

U nás schvalované závěry dlouholetých vědeckých projektů budily nevlí lesnické klasické lobby tehdy jen státního lesnictví a dodnes nebylo dostatečné politické vůle je převzít do praxe – tedy v souladu s rozvojem evropské civilizace zařadit cílenou péči o životní prostředí jako další hospodářskou činnost lesního hospodářství. Avšak sám princip polyfunkčnosti nakládání s lesy si našel cestičku do popřevratové lesní legislativy. Připomenou § 1 zákona o le-

sích 289/1995 Sb. – stvrdil právně poznatek věd, že lesy jsou nenahraditelnou složkou životního prostředí! Rozumí se životního prostředí krajiny a tedy i obyvatelstva. Je to prostě vzácná složka lesnického marketingu i nezpochybnitelný zdroj kapitálu pro soukromé lesy, zařídí-li se vše například, jak to bylo od 60. let publikováno a v 90. letech patrně na Západě, od pobřeží Severního moře po Alpy. Mimochodem, naše lesní právo se tu shodlo s právem životního prostředí: jeho zákon 17/1992 Sb. v § 2 stanovil, že lidé mají též nárok na své prostředí.

Dnes je tu ovšem ideologický směr myšlení, pro nějž je člověk i v kulturní a obytné krajině prostě nezajímavý. Představitelé této ideje ji realizují a neuvážují ve svých projektech nakládání s lesy o dopadech na krajinné prostředí a obyvatelstvo okolí lesů. Také přímo píší, že kulturní krajina je nezajímavá. Politicky tu máme velmi zásadní choulstivé otázky. Dosavadní poznatky standardních věd mají náhlé, velkoplošné a dlouholeté změny stavu lesů v krajině za potenciálně kritické pro její životní prostředí a tedy i obyvatelstvo, a to i pro několik jeho generací. O tom se však léta projekty nezmiňovaly. Nadšenci ideje „divočin“ mívají na mysli jen své biologické obory a pracují s nimi na vysoké vědecké úrovni jakoby v „ideové slupce“ mimo vědy ležící. Vše je zkrátka v pořádku, jestliže – zatím na území ZCHÚ – může být u díla jen příroda na co největší ploše, v čase co nejkratším. Pro zaujatého biologa nejde o to, zda vůbec, kdy, kde a v jaké podobě se obnoví lesní

ekosystémy nebo zda příroda zvolí nejprve bezlesí či mokřady. Když jsem v roce 1993 studoval poměry v Bavorském lese, překvapil mne ředitel NPBW dr. Biebelriether doporučením být na naší Šumavě s bezzásahovostí opatrnější, s ohledem na odlišnost lesů s převahou kulturních smrkových ekosystémů a snadným zamokřováním stanovišť s možností důsledků překračujících hranice národního parku. Zdálo se mně, že si je vědom, že už dávno není Silva Gabreta a podhůří bez lidí jen plně medu a strdí. Přírodní procesy uvolněné v „divočině“ nemají vpadat jako přírodní živel do okolní kulturní a obytné krajiny. Kdo za to zodpovídá?

Právo zná nenahraditelnost lesů jako složky životního prostředí jenom v zákonu o lesích. Lze snad právní formulí určit podle resortu, který lesy spravuje, že některé lesy v ČR nenahraditelnou složkou prostředí pro obyvatelstvo jsou (například pod správou MZe) a jiné lesy jí být nemohou či spíše nesmí (například pod správou MŽP)? Základní přírodní procesy probíhají všude stejně a je poněkud úsměvné, že by podpis i vysokého úředníka mohl na tom něco změnit. Snaha nakládat s lesy volně podle idejí environmentalismu tu trvá už desetiletí. Nechybí tu s „ideovou slupkou“ něco vědecky, ekonomicky i politicky podstatného? Není k vážnému zamýšlení zodpovědných už jen stav tuzemského práva, když si zákony protiřečí, jsou nadřazené a podřazené, jeden přikazuje činit ve veřejném zájmu o životní prostředí a druhý stanoví jiný názor? Dojít práva je těžké, znalecké

Foto: Jan Příhoda

zkušenosti ukázaly, jak se soudní znalci setkávají s případy spíš pitoreskními – vždyť dopady destrukce stromového patra lesů v NP Šumava buď znamenaly už okolo 100 miliard Kč škod, anebo v ekosystémových službách ročně vynášejí víc než turismus. Věcná rozhodování se dlouho točívají v nejistotách.

■ Posouzení stávající politiky v oblasti nakládání s lesy

Rozhovory v Lesnické práci 12/2016 ukázaly, že podle mého mínění je nejvyšší čas, aby kompetentní a zodpovědné osobnosti v orgánech vědy i státní správy posoudily zaváděnou politiku, která – aniž by objasnila své cíle a jejich možné důsledky ekonomické, environmentální a sociální – zís-

kává čas, aby cíle byly dosaženy, když už nebude možná jakákoli náprava. Je to jako ušitě pro záměrně velkoplošné disturbance lesů uprostřed kulturní a obytné krajiny. Tahle politika, nazývaná „fait accompli“, je známá z diplomacie dob útočných režimů. V případě lesů jsme svědky toho nejhoršího možného, docílil-li se záměrně destrukce stromového patra starších lesních porostů náhle na velkém území na dlouhou dobu bez zajištění obnovy lesa, jak se děje v NP Šumava. Nedívím se pak, že porosty nedospělé do stádia rozpadu a obnovy byly obnovovány uměle podsadbou a exkurzím, dokonce překvapeným lesnickým potě (podle předsedy holandských lesníků Lefferta Oldenkampa) představovány

jako úspěšná přírodní obnova. Bude těžké vybědnout z toho spletence věcnosti, dílčích zájmů a politikaření. Lesnictví však má své zkušenosti jako vždy kontroverzní pole zájmů skupinových, privátních a veřejných.

Dávne zkušenosti lidstva s přírodními živly a lesy jako jejich tlumiči pro kulturní krajinu, mnoho poznatků solidních vědeckých projektů od konce 19. století dodnes s přibývajícím důrazem na multifunkční péči o lesy, odpovídající rozvoji naší civilizace, ale i poznatky s propady lesního hospodářství řízeného makroekonomy a právníky podle zásad průmyslové výroby bez vědomí specifík spravovaného objektu a bez znalosti důsledků, to vše by mělo být dostatečnou množinou i pro

hledání vztahů mezi lesnictvím, dřevařstvím, životním prostředím a dnešní ochranou přírody. Zdá se být nezbytné „vzít rozum do hrsti“. Lesnictví je schopné nejen vyrábět tržní zboží, ale také přiměřeně zajišťovat životní prostředí kulturní krajiny a poskytovat služby ochraně přírody, uváží-li ke svým „ideovým slupkám“, že k naší krajině patří lidé. O zamyšlení prosí Vladimír Krečmer.

Autor:

Ing. Vladimír Krečmer, CSc.
emeritní předseda České
bioklimatologické společnosti
(1992–1998) a Národního lesnického
komitétu (1997–2005), čestný člen
ČAZV a dalších odborných institucí
E-mail: v.krecmer2@seznam.cz

PARADOX V KRUŠNÝCH HORÁCH

LESNICKÉ HOSPODAŘENÍ V SOUVISLOSTECH

Vítězslav Holý

My lidé jsme převzali vládu nad světem kolem nás, aniž bychom si byli vědomi důsledků, které naše počínání vyvolá. Kůrovcové gradace a jiné disturbance jsou pouhými reakcemi přírody, potažmo planety Země na nevhodné zacházení s darem, který nám byl dán, to jest životem. Bude potřeba přehodnotit setrvávající smýšlení o lese a přírodě jako o nevyčerpatelném zdroji surovin a uvědomit si naši omezenost.

■ Návrat zpět

Velice mne zaujal článek Miloslava Singera „NATURENET – Síť ekologických vazeb“ (LP 9/2016). Proto si na něj dovolím navázat a bez použití jakýchkoliv pro veřejnost nesrozumitelných vědeckých výrazů přiblížit všem možnosti změny v chování k naší zemi, přírodě a hlavně k lesu jako ke zdroji naší obživy.

Od narození jsme formováni systémem naší společnosti. Rodiče nám říkali, co a jak dělat, ve školce a škole nás

naučili, co je a není správné. Dále jsme si osvojili řadu schémat a principů bez možnosti jejich vlastního srovnání v praxi. Všichni z nás si z tohoto období odnesli jisté vzorce chování, které jsou ovládnuty strachem. Jednak strachem ze selhání, jednak strachem z možného trestu. A to platí i pro lesnictví. Dogmaticky lpíme na dodržování pěstebních postupů, bez ohledu na konkrétní potřeby daného porostu či komplexu lesa. Tím nezpochybněji kvalitu jednotlivých odborných publi-

kací, avšak je potřeba zdravého rozumu a uvědomění si naučeného v porovnání se skutečnou potřebou porostů. Tak jako my lidé jsme každý jedinečný, tak i v lese je každý strom unikátní bytostí, zasluhující si řádnou péči. Je potřeba si též uvědomit naše zařazení v přírodě, kde vše musí být v rovnováze. Jakmile dojde k vychýlení jednotlivých závaží, projeví se to v destabilizaci prostředí. Příroda si sama řekne, že je čas na změnu, je potřeba pouze otevřít oči a dívat se, co nám

ukazuje, a naslouchat jejím přáním. V případě, že se tak stane, budeme odměněni fungujícím systémem, kde nebude nutné dělat jakékoliv kompromisy.

■ Pěstování lesa

Kvituji s povděkem veškeré snahy o přechod od pasečných forem hospodaření k hospodaření přírodě blízkému, výběrným principům, těžbě stromů cílových tlouštěk a dalšímu. Avšak setkávám se v praxi s nepochopením výše uvedených principů. Pro většinu kolegů končí přírodě blízké hospodaření přirozenou obnovou. Jakmile se objeví, dochází téměř okamžitě k domýcení horní etáže, čímž však přijde vniveč započatá přestavba stejnorodého a stejnověkého lesa na les stabilní, věkově a tloušťkově diferencovaný a vracíme se opět k pěstování lesa věkových tříd. Pouze v člověkem založených stejnorodých a stejnověkých lesích dochází k vývoji porostů, které nejsou stabilní a které bez zásahu člověka trpí různými kalamitami. Je to stejné, přirovnám-li to k lidskému obydlí. Pokud se o něj člověk bude starat a žít v něm, vydrží i několik generací, avšak jestliže si ho třicet let nevěšme, dojde k jeho postupnému zborcení. V přirozeném lese, byť stejnorodém, kde jsou zastoupena naráz veškerá vývojová stádia, se žádné drastické změny nedějí, opomeneme-li případy vyšší moci. Vše se děje samovolně, život začíná a končí bez nutnosti jakýchkoliv lidských zásahů. Není opět zdravé toto výše uvedené brát dogmaticky, jsou dřeviny, jako je dub či borovice, které se rády obnovují přes velkoplošnou holinu či dvoufázový podrostní způsob. Pojali jsme les jako fabriku na dřevo, ale zapomínáme, že kvalitu kvantitou nenahradíme. Žijeme v konzumní spotřebitelské společnosti, ale i přes tento fakt je možné s přispěním přírody generovat vyšší zisky za použití mnohem nižších vstupních prostředků.

■ Myslivost

Jsem si vědom, že při otevření tohoto tématu se dostávám na tenký led a mnohým šlápnu na pomyslné kuří oko. Mé pojednání v této kapitole se týká myslivosti provozované v Krušných horách, nelze jej tedy vztáhnout na zbytek České republiky, i když, kdo ví... Zvykli jsme si na skutečnost, že myslivost už není výsadou panovníka, jako tomu bylo třeba za vlády Marie Terezie, a že se stala fenoménem bohatých a vlivných lidí, kteří mají k lesu asi tak daleko, jako lesník k soustruhu. Avšak i přes tento handicap dokáží tito lidé ovlivnit lesnické hospodaření na některých hospodářských cílech. Není se čemu divit, když jsou ochotni za pronájem honitby zaplatit několik set tisíc korun. Dostali jsme se však do spirály, ze které když teď nevystoupíme, budeme v budoucnu čelit nedozírným škodám. Založené smrkové kultury, které odrůstly tlakem okusu, dospěly po 15 letech do fáze, kdy nastává masivní loupání a ohryz. Tyto porosty jsou předem určeny k zániku. Ale vraťme se na začátek problému. Díky vysokým nájům nemůže nikdy dojít k dosažení souladu v ekosystému. Nájemce 1 000 ha lesa, na němž provádí myslivost, nechce

přeci za své peníze střílet sedm kusů zvěře dle normovaných stavů. To by mohl jet do Afriky na lva... Dále přece chce zvěř trofejovou, aby se mohl chlubit, jaký je lovec, a argumentuje tím, že pokud silného jelena nestřelí on, střelí ho soused. Dostali jsme se tedy do situace, kdy nám chybí třetí věková třída jelenů a druhá je na pokraji vyhynutí. Redukce zvěře holé nepřichází v úvahu, vždyť je to nositel populace a tudíž zdroj kusů pro lov následujícího roku. Nedivme se tedy, že nám do reprodukce vstupují jeleni první věkové třídy, kteří by za normálních okolností zpoza lesa pozorovali kapitální alfa samce, jak na louce sbíjí všechny laně sám. I zvířata mají své vzory a vzorce chování, a pokud jsme my jako lidé z pozice moci vyhladili vlky, medvědy a rysy, tak bychom měli odpovědně zastat jejich místo v potravním řetězci. Ale to se nestalo. Ani vlk ani rys a ani medvěd nebudou mrhat časem a životní energií na lov nejsilnějšího kusu. Člověk je však tvorem, který přemýšlí rozumem, nikoli intuitivně, a vymyslel způsob, jak si zajistit úspěšný lov za pomoci hromad krmiva, nočního vidění nebo infraamer. Plyne z toho nerovnoměrné rozložení v pohlaví i ve věku zvěře, která je

vystresovaná, geneticky degenerovaná, se změněným potravním rytmem. Co to působí? Nestabilitu prostředí. Zvěř působí škody kvůli nutnosti doplnit si chybějící látky do organismu. Podáme-li jí řepu, sůl či jiné pro ni atraktivní krmivo v míře větší nežli malé, tak to zcela logicky musí doplnit tříslovinami, které neutralizují prostředí v žaludku zvěře. Žaludek zvěře je světem nálevníků (bachořci – *Entodiniomorpha*), kteří jsou zodpovědní za pohyb (somatická ciliatura) a příjem potravy (orální ciliatura). Tento mikrosvět organismů pomáhá zvěři s trávením a dá se při troše fantazie přirovnat k naší planetě Zemi. Jejich svět hyne společně s uhybnou zvěří. Jak bylo popsáno v článku „Síť ekologických vazeb“ Miloslava Singera, vše souvisí se vším. Každá akce vyvolá reakci. Začneme proto přemýšlet způsobem, který bude více v souladu s přírodou. Setkáme se s pochopením jak našeho přímého okolí, tak i naší Země, za kterou by každý z nás měl převzít zodpovědnost.

■ Závěr

Žijeme na planetě, kde vše souvisí se vším. Neměli bychom život přežít v neustálém strachu, že něco ztratíme.

Slychávám dost často, že jdu hlavou proti zdi a že ji neprorazím. Jde ale především o to, udělat do té pomyslné zdi alespoň trhlinu, do které někdo další vloží klín a jiný, kterému cestu prošlapeme, ji protrhne. Jak se říká, kdo nic nedělá, nic nezkaží, je snazší stát v koutě, kritizovat a bát se. V jednotě je síla a já věřím, že je hodně podobně smýšlejících lesníků, kterým záleží víc na lese než na sobě samých. Mou snahou je upozornit na nevhodné zacházení s přírodou kolem nás a vyrovnat pomyslné váhy, které se pro nás lesníky negativně převažují. Jde nám přeci o stejnou věc, a tou je pěstování kvalitního, druhově pestrého, stabilního lesa, ze kterého budeme mít užitek nejen my lidé, ale i ostatní v něm žijící tvorové. Jde o to uvědomit si, že ne vše lze za peníze koupit a ne vše jde penězi zachránit. Proto už konečně přestaňme být sobci, kterým jde pouze o vlastní prospěch.

*Autor:
Ing. Vítězslav Holý
Soudní znalec v oboru oceňování lesa
Revírník LČR, s. p.,
Lesní správa Litvínov
E-mail: vitek.holy@gmail.com
Foto: autor*

AKCIE LESNICKO-DŘEVAŘSKÉHO A PAPIRENSKÉHO SEKTORU

■ **Timber-Europe**
hodnota **1 270,17**; změna v % **2,15**

index je složen z největších a nejlikvidnějších dřevařských společností kotovaných na evropských burzách

■ **Timber-USA**
hodnota **4 512,84**; změna v % **8,72**

index je složen z největších a nejlikvidnějších dřevařských společností kotovaných na burzách NYSE a NASDAQ

■ Souhrn dění na akciových trzích za listopad

Listopad se na akciových trzích nesl ve znamení amerických prezidentských voleb. Překvapivě vítězství republikánského kandidáta Donalda Trumpa přijaly akciové trhy v zámoří s neočekávanou euforií, když všechny tři hlavní akciové indexy přepisovaly v průběhu listopadu svá historická maxima (S&P 500 +3,4%; DJIA +5,5%; Nasdaq +2,6 %). Očekávané fiskální stimuly ze strany Trumpovy administrativy podpořily zejména společnosti ze sektoru průmyslu, základních materiálů a financí. Stranou zájmu investorů naopak zůstaly defenzivnější odvětví typu utilit a telekomunikací. Na starém kontinentu německý akciový index DAX meziměsíčně mírně oslabil (-0,2 %). Nejlépe se na německém akciovém trhu dařilo akciím bank Deutsche Bank (FRK: DBK) a Commerzbank (FRK: CBK), které v listopadu posílily o 13 %, resp. 6,2%. Na komoditním trhu se dařilo ropě, která za listopad posílila o 4,2%. Na ztráty z října navázaly drahé kovy, když stříbro i zlato kleslo shodně o 8%.

■ Shrnutí sektoru

Akcie lesnicko-dřevařských a papírenských společností v listopadu roku 2016 rostly, akcie z tohoto sektoru reagovaly zejména na vývoj na celém akciovém trhu, který byl podpořen výsledky prezidentských voleb v USA. Index Timber-Europe ve sledovaném období posílil o 2,15% a index Timber-USA se zvýšil o 8,72%. Investoři nakupovali akcie zejména v USA, když v kladném teritoriu skončily všechny analyzované akciové emise obchodované na americkém trhu. Z akcií obchodovaných v USA se dařilo zejména společnosti Deltic Timber Corp. (NYSE: DEL), která poté, co si v říjnu připsala výraznější korekce, dokázala během listopadu zaznamenat strmý růst a posílit o 24,12%. Velice dobře se dařilo také akciím Universal Forest

Vývoj cen akcií vybraných světových společností od 1. 11. 2016 do 30. 11. 2016

Název společnosti	Burza	otevírací kurz (EUR)	uzavírací kurz (EUR)	změna
Stora Enso Oyj	Stockholm	8,59	9,08	5,75 %
UPM-Kymmene Oyj	Helsinky	21,31	21,58	1,22 %
Norske Skogindustrier ASA	Oslo	0,30	0,30	-1,01 %
BillerudKorsnas AB	Stockholm	14,59	15,40	5,53 %
Svenska Cellulosa AB	Stockholm	26,02	24,41	-6,19 %
Mondi	Stockholm	17,54	18,61	6,12 %
Smurfit Kappa	Dublin	20,15	21,51	6,78 %
Název společnosti	Burza	otevírací kurz (USD)	uzavírací kurz (USD)	změna
Sappi Ltd.	New York	5,58	5,88	5,38 %
International Paper Co.	New York	45,03	48,72	8,19 %
Weyerhaeuser Co.	New York	29,93	30,83	3,01 %
Louisiana-Pacific Corp.	New York	18,35	19,36	5,50 %
Deltic Timber Corp.	New York	56,18	69,73	24,12 %
Universal Forest Products Inc.	New York	85,99	99,34	15,53 %
Kimberly Clark Corp.	New York	114,41	115,58	1,02 %

Products, Inc. (NASDAQ: UFPI), které zhodnotily o slušných 15,53%. Největší růst z analyzovaných evropských společností vykázaly firmy Smurfit Kappa Group PLC (DUB: SK3) a Mondi PLC (LON: MNDI), které posílily o 6,78 %, resp. 6,12%. Dobře se také dařilo společnosti Stora Enso Oyj (HEL: STERV), jejíž akcie za sledované období vzrostly o 5,75%. Proti trhu se vydaly v červnu akcie společnosti Svenska Cellulosa AB (STO: SCA B, -6,19) a Norske Skogindustrier ASA (OSL: NSG, -1,01).

Zisk Deltic Timber vzrostl

Dřevařská společnost Deltic Timber Corp. (NYSE: DEL) oznámila, že čistý zisk za třetí čtvrtletí roku 2016 dosáhl 1,5 mil. USD či 0,12 USD na akcii, zatímco čistý zisk v třetím čtvrtletí roku 2015 byl 1 mil. USD. Lepší výsledky byly dosaženy zejména díky zvýšenému provoznímu zisku v oblasti výroby, plynoucímu ze zvýšené průměrné prodejní ceny dřeva v kombinaci s nižšími výrobními náklady. Za prvních devět měsíců roku 2016 čistý zisk dosáhl 6,1 mil. USD či 0,50 USD na akcii, zatímco za prvních devět měsíců roku

2015 byl na úrovni 2,8 mil. USD či 0,22 USD na akcii. Čistý peněžní tok z provozní činnosti za třetí čtvrtletí byl 8,3 mil. USD ve srovnání s 9 mil. USD ve třetím čtvrtletí roku 2015. Za prvních devět měsíců končících 30. zářím 2016 dosáhl čistý peněžní tok z provozní činnosti na 28,3 mil. USD v porovnání s 23,6 mil. USD za prvních devět měsíců roku 2015. Akcie Deltic Timber od začátku roku dosáhly na cenu 71,28 USD, což je téměř 19% růst.

Tržby papíren Stora Enso klesly

Finsko-švédský dřevařsko-papírenský koncern Stora Enso OYJ (HEL: STERV) zveřejnil finanční výsledky za třetí čtvrtletí končící 30. zářím 2016. Společnost zaznamenala pokles tržeb za toto čtvrtletí ve srovnání se stejným obdobím loňského roku o 3,87% na 2,676 mld. USD. Zisk společnosti meziročně vzrostl na 144,30 mil. USD. Ve srovnání s předchozím čtvrtletím tržby poklesly o 5,65% a zisk o 2,78%. Hrubá marže se zvýšila z 22,44% na 23,12% ve srovnání se stejným obdobím v loňském roce. Akcie Stora Enso se od začátku roku zvýšily o 11,7% na cenu 9,08 eur.

Zisk Universal Forest (UFPI) byl horší než očekávaní

Společnost Universal Forest Products, Inc. (NASDAQ: UFPI), vyrábějící stavební produkty, oznámila rekordní výsledky za třetí čtvrtletí 2016, ale její finanční výsledky nedokázaly překonat odhady analytiků. Zisk společnosti dosáhl 1,36 USD na akcii, což je 7,9% meziroční nárůst, ale menší růst, než jaký činil odhad analytiků na úrovni 1,46 USD na akcii. Čisté tržby společnosti dosáhly 826,7 mil. USD, což je meziroční nárůst o 8,4% a překročení konsenzuálního odhadu na úrovni 806,6 mil. USD. Ke zlepšení přispěl zejména solidní výkon v maloobchodu a stavebnictví. Od začátku roku se prodej nových produktů zvýšil o zhruba 16% na 247,9 mil. USD. Za rok 2016 firma očekává další zlepšení, podpořené zvýšením počtu zákazníků a výrobků v portfoliu společnosti. Také zlepšení provozní marže zůstává primární oblastí, na kterou se společnost zaměřuje. Akcie Universal Forest se od začátku roku 2016 zvýšily o cca 50% na cenu 97,95 USD.

Michael Molek
burzovní analytik

CENA SMRKOVÉ KULATINY NA BURZE BYLA V LOŇSKÉM ROCE POMĚRNĚ STABILNÍ

Cena smrkové kulatiny kvality A/B se po předloňském propadu v důsledku kalamitních těžeb na Dřevařské burze vloni stabilizovala. U dodací podmínky FCA se cena pohybovala v rozmezí 2 160 až 2 230 Kč/m³, při dodací podmínce EXW se držela v intervalu 2 080 a 2 100 Kč/m³.

„Po dramatickém propadu ceny smrkové kulatiny v roce 2015, kdy ztratila 15 procent své hodnoty, se cena v loňském roce měnila jen v řádu procent. Její průměr za loňských 12 měsíců dosáhl u dodací podmínky EXW 2 088 Kč/m³, u podmínky FCA 2 206 Kč/m³,“ informoval mluvčí burzy Martin Soukup.

Cenový průměr z obchodování na burze koresponduje s údajem Českého statistického úřadu za loňských devět měsíců, který uvádí průměrnou cenu smrkové kulatiny 2 063 Kč/m³. Finální data ČSÚ za celý rok nebyla

v závěru prosince ještě k dispozici, neboť úřad celý proces cenového šetření uzavírá vždy zhruba dva měsíce po konci sledovaného období. „Ceny na burze jsou ve srovnání s daty Českého statistického úřadu k dispozici on-line. Burzovní ceny jsou publikovány v kurzovním listu burzy bezprostředně po zobchodování, cenové průměry pak jsou k dispozici ihned po závěru sledovaného období. Mohou tak být okamžitým, aktuálním cenovým vodítkem pro celý lesnicko-dřevařský sektor, podmínkou kvalitní cenové indikace je ale samozřejmě

dostatečná likvidita trhu, vyjádřená objemem nabídky a poptávky, resp. objemem burzovních obchodů,“ vysvětlil Soukup.

Cenová stabilizace smrkové kulatiny je patrná i na čtvrtletních cenových průměrech burzy. Smrková kulatina kvality A/B, tloušťkového stupně 2b, EXW, která se v 1. čtvrtletí 2016 prodávala za 2 084 Kč/m³, dosáhla ve 4. čtvrtletí úrovně 2 100 Kč/m³, což znamená růst o necelé procento. Stejný sortiment s dodací podmínkou FCA se v loňském 2. čtvrtletí prodával za 2 193 Kč/m³, ve 3. čtvrtletí jeho

cena vzrostla o 1,7 % na 2 230 Kč/m³, ve čtvrtém čtvrtletí došlo ke zlevnění na 2 180 Kč/m³.

Smrková kulatina je dlouhodobě nejprodávanějším sortimentem surového dříví na Dřevařské burze. Loni se na celkovém zobchodovaném objemu podílela polovinou, dalších 33 procent tvořila smrková dřevovina a 17 procent modřínová kulatina.

*Ve spolupráci
s Dřevařskou burzou
Redakce*

IČ: 26804778, tel.: 558 463 478, fax: 558 461 130, http://www.woodpaskov.com

Zajišťuje veškerý nákup:

- pilařské kulatiny pro Mayr-Melnhof Holz Paskov, s.r.o.,
- smrkové vlákniny pro Biocel Paskov a. s., člena skupiny LENZING

Bližší informace podají:

Ing. Tomáš Kraus – nákup smrkového vlákninového dříví pro Biocel Paskov a.s.
e-mail: tomas.kraus@woodpaskov.com, tel.: 607 850 658

Ing. Tomáš Müller – nákup pilařské kulatiny pro Mayr-Melnhof Holz Paskov s.r.o.
e-mail: tomas.muller@woodpaskov.com, tel.: 602 501 951

Bc. René Zahradník – nákup bukové vlákniny pro Lenzing
e-mail: r.zahradnik@lenzing.com, tel. +420 602 135 474

Ing. Roman Appel – nákup bukové vlákniny pro Lenzing
e-mail: r.appel@lenzing.com, tel. +420 606 628 926

IČ: 26060701; DIČ: CZ26060701
tel.: 481 595 560-3; fax: 481 595 269; www.wotanforest.cz
Nákup dřevní hmoty pro WOTAN FOREST, a.s.
Divize palet a obalů JILOŠ

Pro informace o cenách a kvalitách kontaktujte:

Jakub ILLNER; mob. 604 297 843; e-mail: jakub.illner@wotan.cz

- výřezy pro pilařské zpracování III.B,C,D – jehličnaté
- zařídění kvalit dle DP pro měření a třídění dříví v ČR 2008
- výřezy 4 m; min. čep 12 cm v.k.; max. čelo 50 cm v.k.
- výřezy 5 m; min. čep 16 cm v.k.; max. čelo 50 cm v.k.
- délkový nadměrek min. 2%

Zabýváme se komplexním zpracováním silného dříví s průměrem nad 30 cm. Využíváme technologii pásových pil a naším cílovým výrobkem jsou lamely pro výrobu lepeného okenního hranolu a truhlářské řezivo.

Vykupujeme:

Pro pilu v Čáslavi: výřezy Smrk, Borovice, Jedle a Modřín
Pro pilu v Dlouhé Vsi: výřezy Smrk, Borovice, Modřín a Dub

Kontakty:

Vedoucí nákupu: **Tomáš Kameník**, tel.: 739 539 965, e-mail: kamenik@lesstimber.cz

Nákupčí:

- Antonín Pajer** (Vysočina), tel.: 604 211 138, e-mail: pajer@lesstimber.cz
- Bc. Tomáš Nosek** (S,V Čechy), tel.: 733 755 636, e-mail: nosek@lesstimber.cz
- Ing. Karel Boublík** (J Čechy), tel.: 604 211 162, e-mail: boublik@lesstimber.cz
- David Pomichálek** (St Čechy), tel.: 604 211 033, e-mail: pomichalek@lesstimber.cz
- Petr Příplata** (Z Čechy), tel.: 733 755 605, e-mail: priplata@lesstimber.cz
- Ing. Zbyněk Kopecký** (S Morava), tel.: 739 539 934, e-mail: kopecky@lesstimber.cz
- Ing. Jan Vokurka** (J Morava), tel.: 604 211 020, e-mail: vokurka@lesstimber.cz

tel.: 569 776 663, fax: 569 776 690, IČO: 25264605, DIČ: CZ25264605,

Přehled nakupovaných sortimentů pro jednotlivé pilařské provozy

Stora Enso Wood Products Ždírec s.r.o.

- Smrková kulatina – výřezy 4 m, 5 m, nadmíra 2 % jmenovité délky a celé délky 8–16 m
- Kvalita: čerstvá, zdravá, rovná, dobře odvětená
- Min. tloušťka čepu 15 cm pro délky 4 m, 5 m (bez kůry), max. tloušťka STP 59 cm pro délky 4 m, 5 m (bez kůry)

Stora Enso Wood Products GmbH

Stora Enso WP Bad St. Leonhard GmbH

- Smrková kulatina – výřezy 3 m, 4 m, nadmíra 2 % jmenovité délky a celé délky 9 m+
- Borová kulatina – výřezy 3 m, 4 m, nadmíra 2 % jmenovité délky
- Kvalita: čerstvá, zdravá, rovná, dobře odvětená
- Min. tloušťka čepu 11 cm (měřeno bez kůry), max. tloušťka STP 59 cm (měřeno bez kůry)

Stora Enso Wood Products Planá s.r.o.

- Smrková kulatina – výřezy 3 m, 4 m; nadmíra 2 % a výřezy 2,45 m; nadmíra 2 % jmenovité délky
- Kvalita: čerstvá, zdravá, rovná, dobře odvětená
- Min. tloušťka čepu 11 cm pro délky 2,45 m a 3 m, 4 m (bez kůry)
- Max. tloušťka čepu 21 cm pro délky 2,45 m (bez kůry); max. tloušťka čepu 35 cm pro délky 3 m, 4 m (bez kůry)
- Borová kulatina – výřezy 2,70 m; 2 % jmenovité délky
- Kvalita: čerstvá, zdravá, rovná, dobře odvětená
- Min. tloušťka čepu 11 cm (bez kůry), max. tloušťka čepu 35 cm (bez kůry)
- Dřevina modřín a douglaska je povolena v sortimentu borovice bez omezení

Pro informace o cenách a kvalitách vykupovaného dříví kontaktujte příslušného regionálního nákupčího:

Regionální nákupčí	Region	Telefonní kontakt
Ing. Petr Richtr	severní Čechy	606 687 235
Ing. Zdeněk Lukas	západní Čechy	606 628 030
Josef Činčura	jižní Čechy	602 580 949
Jan Ondráček	východní Čechy	724 045 480
Ing. Ivan Řezníček	střední Čechy, Vysočina	724 281 357
Werner Lamberg	jižní Morava	602 490 821
Ing. Petr Španihel	sev. Morava a Slezsko	606 050 170

I nadále vykupuje bukovou kulatinu.

Pro informace o cenách i kvalitách kontaktujte:

Ing. Andryšek Dušan, tel.: 724 942 057

Popis kvality je v základu tvořen dle doporučených pravidel pro měření a třídění dříví v ČR, doplněn o technické specifikace DYAS.EU, a.s. Min. průměr čepu je 30 cm bez kůry, max. průměr čela je 70 cm b. k. Délky 5–10 m, stoupaní po 10 cm, nadměrek 2 % u BK. Délky 4 a 5 m, nadměrek 2 % u SM. Veškerá hmota je kupujícím kvalitativně a kvantitativně zařídována na odvozním místě.

IKEA INDUSTRY SLOVAKIA S.R.O., OZ Malacky Boards
TOVARENSKÁ 19, 901 01 MALACKY, SK

Nakupujeme dříví z Jihomoravského, Zlínského, Moravskoslezského, Olomouckého kraje a Vysočiny. Jehličnatou a listnatou měkkou vlákninu v délkách 2 m a 4 m, piliny, technologickou i energetickou štěpku, dle naší specifikace. FSC certifikovaná hmota je zvýhodněna.

Pro informace o cenách a kvalitativních požadavcích kontaktujte :
Tomáš KISIEL; mob. +420 776 107 160; e-mail: tomas.kisiel@ikea.com

KLOBOUCKÁ LESNÍ S.R.O.
ŠUMAVSKÁ 31, 602 00 BRNO

IČ: 255 32 642 DIČ: CZ699003128
www.klobouckalesni.cz

Pro vlastní pilařský provoz v Brumově – Bylnici nakupujeme kulatinové dříví s čepem nad 35 cm, hlavních hospodářských dřevin (SM, MD, BO, DB, BK).

Informace k nákupu kulatiny:

- Ing. Luděk Szórád 721 822 878, szorad@klobouckalesni.cz
- Michal Mikuš 731 844 564, mikus@klobouckalesni.cz

Informace k prodeji řeziva a hoblovaných výrobků:

- Ing. Radim Černín 602 554 780, cernin@klobouckalesni.cz

WOOD & PAPER A.S.,
HLÍNA 18 č.p.57, 664 91 IVANČICE, BRNO-VENKOV

IČ: 26229854 DIČ: CZ26229854
tel: 546 41 82 11, fax: 546 41 82 14; www.wood-paper.cz

Jsmo významnou obchodní firmou působící na trhu se surovým dřívím v ČR a v zahraničí. Na českém trhu zastupujeme především firmy: Mondi Štětí a.s., Holzindustrie Maresch GmbH, Papierholz Austria GmbH a UPM.

Nakupujeme tyto sortimenty:

- jehličnatá vláknina – Mondi Štětí, Papierholz Austria
- brusné dříví – UPM Plattling, Papierholz Austria
- pilařská kulatina – Holzindustrie Maresch v Retzu
- pilařská štěpka a biopaliva – Mondi Štětí

Pro bližší informace o cenách a kvalitách kontaktujte prosím příslušného regionálního nákupčího:

Regionální nákupčí	Region	Telefonní kontakt
Ing. Jan Řezníček	západní Čechy	602 127 272
Ing. Lenka Bartušková	východní Čechy	727 814 120
Ing. Vladimír Cahák	jižní Čechy	724 064 342
Ing. Luděk Koukal	Vysočina, střední Čechy	602 127 270
Jiří Šubrt	Morava	602 127 262

Inzerce

FARMA®
LÍDR EVROPSKÉHO TRHU

BC-18
Široká škála příslušenství

Výbava dle vašeho přání
Více než 25 let zkušeností
Sestaveno přímo pro vaše účely v Estonsku

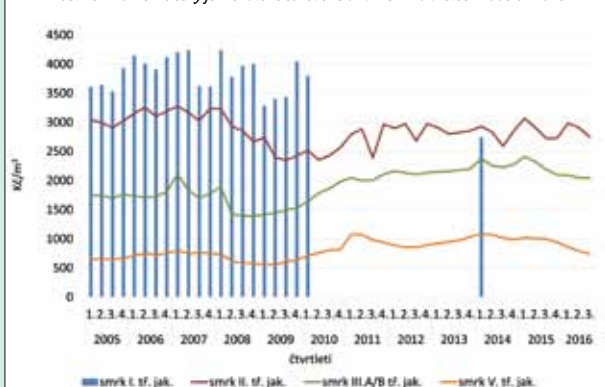

FOIRS MIW
We make it easy
www.forsmw.com

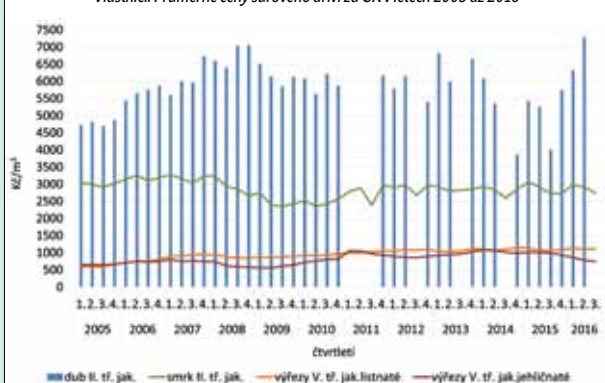

V PŘÍPADĚ JAKÝCHKOLIV DOTAZŮ NÁS NEVÁHEJTE KONTAKTOVAT:
JPJ FOREST, S.R.O., HORNÍ NOVÁ VES 45, 507 81, LÁZNĚ BĚLOHRAD, ČR.
TEL.: +420 773 984 518, E-MAIL: INFO@JPJFOREST.COM
WWW.JPJFOREST.COM

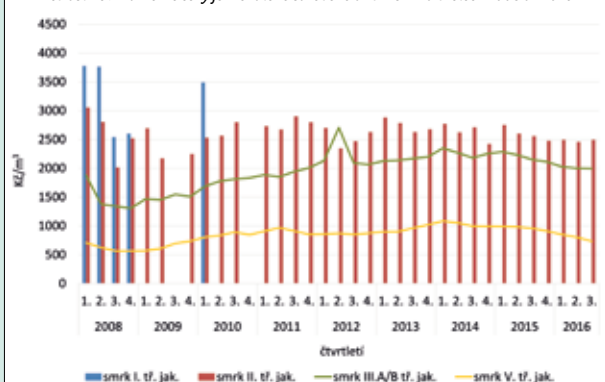
Vlastníci: Průměrné ceny jehličnatého surového dříví – smrku v letech 2005 až 2016

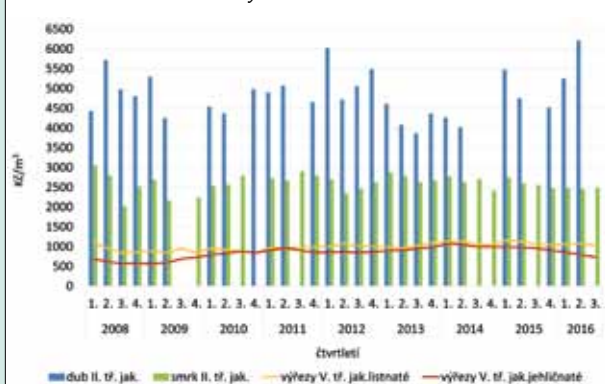
Vlastníci: Průměrné ceny surového dříví za ČR v letech 2005 až 2016

Nezavlastníci: Průměrné ceny jehličnatého surového dříví – smrku v letech 2008 až 2016

Nezavlastníci: Průměrné ceny surového dříví za ČR v letech 2008 až 2016

Index cen surového dříví je počítán čtvrtletně z průměrných realizačních (smluvních) cen bez DPH, dosažených v jednotlivých čtvrtletích šetřeného roku a vykázaných na výkaze Ceny Les 1 - 04 vybranými zpravodajskými jednotkami za jednotlivé reprezentanty. Vykázané realizační ceny jsou za dodávky surového dříví pro tuzemsko (bez vlastní spotřeby, výroby štěrky a exportu). U jehličnatých sortimentů jde o 19 reprezentantů, u sortimentů listnatých o 18 reprezentantů. Více na www.czso.cz.

PRŮMĚRNÉ CENY SUROVÉHO DŘÍVÍ pro tuzemsko za ČR (Kč/m³), III. Q 2016

Sortiment	Vlastníci		Nezavlastníci	
	III. Q 2016	průměr za rok 2016	III. Q 2016	průměr za rok 2016
Dubové výřezy I. třídy jak.		14 676		---
Bukové výřezy I. třídy jak.		---		---
Dubové výřezy II. třídy jak.		6 421		5 315
Bukové výřezy II. třídy jak.		2 550		1 925
Dubové výřezy III. A/B třídy jak.	3 218	3 347	2 782	2 770
Bukové výřezy III. A/B třídy jak.	1 408	1 592	1 305	1 528
Dubové výřezy III. C třídy jak.	2 584	2 590	2 511	2 402
Bukové výřezy III. C třídy jak.		1 453	1 294	1 368
Dubové výřezy III. D třídy jak.	1 821	1 809	1 769	1 794
Bukové výřezy III. D třídy jak.	1 250	1 296	1 192	1 192
Dubové dříví V. tř. jak. (výr. buničiny)	1 091	1 096	1 003	1 078
Bukové dříví V. tř. jak. (výr. buničiny)	1 152	1 149	1 036	1 042
Listn. dříví VI. třídy jak. (palivo)	1 074	1 121	1 051	1 054
Smrkové výřezy I. třídy jak.		---		---
Borové výřezy I. třídy jak.		---		---
Smrkové výřezy II. třídy jak.	2 747	2 927	2 496	2 483
Borové výřezy II. třídy jak.	2 042	2 382	1 977	2 111
Smrkové výřezy III. A/B třídy jak.	2 046	2 063	1 995	2 007
Borové výřezy III. A/B třídy jak.	1 610	1 645	1 586	1 604
Smrkové výřezy III. C třídy jak.	1 707	1 788	1 731	1 761
Borové výřezy III. C třídy jak.	1 486	1 512	1 418	1 439
Smrkové výřezy III. D třídy jak.	1 480	1 499	1 334	1 359
Borové výřezy III. D třídy jak.	1 258	1 251	1 221	1 233
Jehl. výřezy IV. tř. jak. (výr. dřevoviny)	1 001	1 064	1 023	1 064
Smrkové dříví V. tř. jak. (výr. buničiny)	743	798	735	798
Borové dříví V. tř. jak. (výr. buničiny)	738	787	704	771
Jehl. dříví VI. třídy jak. (palivo)	752	777	694	741

Index cen lesnictví, III. Q 2016

Sortiment	Vlastníci	III. Q 2016	Nezavlastníci	III. Q 2016
	II. Q 2016 = 100 %	III. Q 2015 = 100 %	II. Q 2016 = 100 %	III. Q 2015 = 100 %
Dubové výřezy I. třídy jak.	---	---	---	---
Dubové výřezy II. třídy jak.	---	---	---	---
Bukové výřezy II. třídy jak.	---	---	---	---
Dubové výřezy III. A/B třídy jak.	95,8	110,9	98,5	114,6
Bukové výřezy III. A/B třídy jak.	88,6	107,4	82,1	86,5
Dříví V. třídy jak. pro výrobu buničiny - dub	101,3	107,0	89,6	93,2
Dříví V. třídy jak. pro výrobu buničiny - buk	100,8	103,5	97,8	98,3
Dříví VI. třídy jak. - palivové dříví	95,9	95,6	97,8	100,8
Celkem listnaté	99,2	106,6	96,1	102,8
Smrkové výřezy II. třídy jak.	94,3	100,9	101,5	97,5
Borové výřezy II. třídy jak.	86,3	96,9	92,3	96,1
Smrkové výřezy III. A/B třídy jak.	99,8	93,4	99,8	92,8
Borové výřezy III. A/B třídy jak.	97,5	94,0	100,4	96,3
Jehličnaté výřezy IV. třídy jak.	95,7	82,1	98,1	88,6
Smrkové vlákninové dříví V. třídy jak.	94,0	74,2	91,6	76,6
Borové vlákninové dříví V. třídy jak.	97,7	78,0	93,2	74,3
Jehličnaté palivové dříví	96,2	90,4	90,9	80,5
Celkem jehličnaté	98,1	89,7	97,7	89,0
Úhrnem listnaté a jehličnaté	98,1	91,2	97,6	90,3

MORE

THAN A MACHINE

G
SERIES

PF 2017

Děkujeme Vám za spolupráci v uplynulém roce a přejeme Vám vše nejlepší a mnoho úspěchů i v tom nadcházejícím.

Tým společnosti MERIMEX s.r.o.

JOHN DEERE

Dolní Jadruž 55, 348 15 Planá, tel.: +420 374 732 611
Nížkovice 60, 684 01 Nížkovice, tel.: +420 544 212 884
www.merimex.cz, info@merimex.cz

www.JohnDeere.com

NOVÝ TĚŽEBNÍ STROJ ENTRACON EC75

Firma ENTRACON vznikla v roce 2003 jako výsledek švédsko-české spolupráce. Společnost ENTRACON je zaměřena na výrobu, prodej, servis a vývoj malých a středních ekologických lesních strojů, s možností jednoduché přestavby na víceúčelové stroje v lesním hospodářství. Jedná se především o vyvážecí soupravy a harvestory, všechny s osmikolovým hnaným podvozkem s možností osazení stroje kolopásky. Stroje svými parametry splňují představy o nenásilném, efektivním a šetrném provedení výchovných zásahů či o zpracování dřevní hmoty s důrazem na ekologii těžby a přibližování dřeva s nízkými provozními náklady a vysokou trakční silou, určených i do velice náročných terénů.

rátorovi prostorná prosklená bezpečnostní kabina s protihlukovou a tepelnou izolací. Standardem je i klimatizace. Užitečná nosnost stroje je 7 500 kg, max. pohotovostní nosnost 8 500 kg. Speciální teleskopická konstrukce rámu vozíku umožňuje měnění vzdáleností mezi nápravou a spojovacím kloubem. Tento typ řešení se dosud u obdobného stroje neuplatnil. Dalším zkrácením vozíku za zadní nápravou docílíme max. délky 7,242 m (harvestor). Po roztáhnutí vyvážecí souprava měří 8,082 m. Celková šířka stroje je 2,372 m. Nové řešení spočívá v proměnlivé délce zadního vozíku stroje tak, aby v situaci, kdy pracuje jako harvestor, byla přední i zadní stopa totožná, což operátorovi ulehčí manévrování a sníží pravděpodobnost poškození stromů. ENTRACON EC75 lze osadit hydraulickým jeřábem s dosahem až 8,5 m, přičemž se nepoužívá žádná opěra.

Osmikolový podvozek s nízkotlakými pneumatikami dává stroji velmi dobrou stabilitu, která se projeví zvláště v náročných terénech. EC75 je díky své malé šířce (2,3 m) a nízkému tlaku na půdu šetrný k lesu. Na stroj lze namontovat v případě potřeby i kolopásky, díky čemuž může pracovat i na podmáčených půdách a ještě více eliminovat tlak na půdu.

Stroj může být osazen motory John Deere nebo Cummins. Hydrostatické pohony pojezdové i pracovní části zaručují dostatečnou trakční a manipulační sílu. Stroj je vybaven protiblokovacím a protiskluzovým systémem. Čtyřrychlostní automatická převodovka umožňuje obsluhu plynule zrychlovat a brzdit, ovládním jednoho pedálu. Řídí se pomocí zalamování rámu. Dostatečnou pevnost spojení předního a zadního vozíku zajišťuje vysokopevnostní středový kloub se dvěma axiálními ložisky. Bezpečnost, výhled a komfort poskytuje ope-

Firma ENTRACON ve spolupráci s Fakultou lesnickou a dřevařskou a také Technickou fakultou ČZU (Katedra zemědělských strojů) vyvinula unikátní kombinovaný těžební stroj s typovým označením ENTRACON EC75.

Od dubna 2016 probíhají na stroji terénní zkoušky, které mají prověřit funkčnost prototypu ve středně obtížných terénech a porostních podmínkách. Vlast-

ní výroba EC75 by měla být zahájena v roce 2017.

Jedná se o kombinovaný stroj, tzv. harwarder, nový trend v lesnictví, díky kterému si sami kácíte a vyvážíte jedním strojem. Harvestor se během krátké chvíle změní na vyvážecí soupravu a naopak. Svými rozměry, hmotností a výkonností stroj můžeme zařadit na horní hranici kategorie malých – probírko- vých strojů.

Na zkušebním stroji byla použita kácecí harvestorová hlavička Kesla 16RH, která je na trhu nejlépejší profesionální harvestorovou hlavou vybavenou čtyřmi odvětvovacími noži a její max. úřez je 450 mm. Hmotnost hlavičky bez rotátoru činí pouze 445 kg. Je speciálně navržena pro integrovanou těžbu dřeva a biomasy. Hlava 16RH je vhodná pro harvestory do 6–10 tun.

Stroj má stejné využití jako klasický harvestorový uzel (harvestor a vyvážecí souprava). Výrobou univerzálního stroje dojde k zefektivnění a zlevnění těžebního procesu a stroj přispěje k optimalizaci přepravy a pozitivnímu vlivu na životní prostředí.

Pavel Kouřil

Projekt TA04031250 – Návrh a vývoj kombinovaného stroje ENTRACON byl řešen s finanční podporou TA ČR.

LKT 80 JAK HO NEZNÁTE

Společnost JPJ Forest, s.r.o., je oficiálním zastoupením značky FARMA pro český a slovenský trh. FARMA je renomovaným skandinávským výrobcem lesnické techniky a její hydraulické jeřáby/ruky patří k nejoblíbenějším v Evropě. Hydraulické jeřáby FARMA jsou členěny zejména na základě dosahu, který začíná na hodnotě 3,8 metru a končí největším typem s dosahem 8,5 m (více informací naleznete na webových stránkách dovozce: www.HydraulickaRuka.cz nebo www.Hydraulicka-Ruka.sk).

Mnoho dodavatelů služeb v lesnictví stále využívá pro svou obživu legendární stroje LKT (různé typy různého data výroby). Tyto stroje zde není nutné představovat a ani uvádět jejich nesporné výhody. Nicméně jednou z hlavních výhod je ta, že stroje jsou cenově dostupné a v „československých“ lesích velmi rozšířené. Díky této skutečnosti se nás zákazníci často dotazují, zda je možné lesnické jeřáby FARMA namontovat právě na jejich stroje LKT. Hydraulické ruky FARMA jsou cenově dostupné, a proto si je mohou dovolit zakoupit také malé společnosti a živnostníci a usnadnit si tak svou každodenní práci.

Využití hydraulické ruky FARMA C 6,3 na LKT 80

Navštívili jsme jednoho z našich zákazníků, který momentálně pracuje v Kašperských Horách, a diskutovali jsme s ním o výhodách, které mu hydraulický jeřáb FARMA C 6,3 (dosah 6,3 metru), namontovaný na jeho stroji LKT 80 (r. výroby 1980), poskytuje. Hydraulickou ruku na stroji využívá jak na skládce, tak i při vlastní práci v pasece. Zákazník stále přibližuje dříví v celých délkách nebo delších výřezech na OM, kde po následné manipulaci využívá jeřáb k třídění dříví a k vytváření hraní dle sortimentů, na což jsou ze strany odběratelů dříví kladené stále větší důraz a ná-

roky. Hydraulický jeřáb je také velmi často využíván i pro usnadnění a zrychlení práce v pasece. Mezi nejčastější úkony patří přemístění kmenů rukou čely k sobě, čímž se výrazně sníží počet vystupování a nastupování do stroje, než obsluha vytvoří úvazek, se kterým se již vydá na OM. Často lze také jeřábu využít k obrácení celých kmenů při odvětvování. Všechny tyto úkony zvyšují rychlost, efektivitu a komfort této náročné práce a to při vynaložení přijatelných finančních prostředků.

Montáž hydraulické ruky

Ze zkušeností našich zákazníků vyplývá, že nejvýhodnější je montáž na zadní část nosného stroje, která nevyžaduje žádné náročné ani nákladné úpravy. Hydraulický systém jeřábu má celkem nízké nároky (tlak 170–200 bar a průtok 20–50 l/m), a proto je výhodné použít k jeho pohonu čerpadlo řízení nosného stroje, které ve většině případů vyhovuje. Pokud byste chtěli vědět více informací o montáži nebo případné vhodnosti hydraulické ruky právě pro váš stroj, kontaktujte nás prosím na tel. číslo: +420 773 984 518 nebo nám dotaz zašlete na: info@hydraulickaruka.cz, rádi vám poradíme.

FARMA®

kontakt

Tel.: +420 773 984 518

E-mail: info@hydraulickaruka.cz

www.jpjforest.com

PORTÁL ENERGY WOOD JE NOVÝM ŘEŠENÍM PRO OBCHOD S DŘEVNÍ BIOMASOU

Díky současnému trendu udržitelnosti přírodních zdrojů se stále více zpracovatelů a výrobců energií zaměřuje na odpadní materiál pocházející z lesního, zemědělského, dřevařského a odpadářského průmyslu. Trh s takovou komoditou je velmi specifický a v současné době nemá žádná pevná pravidla, jak v určování kvality takového materiálu, tak v jeho nacenění.

Obchod s biomasou je vlastně „obchodem s mlhou“, od prvotní kalkulace výhodnosti zakázky, přes dodržování průběhu stanovených milníků a až po konečný výnos.

Sami máme velmi bohaté a mnohaleté zkušenosti s obchodem a výrobou v této oblasti a výše zmiňované „libůstky“ tohoto trhu jsme řešili s železnou pravidelností, stejně jako je řeší řada dalších podnikatelů napříč Českou republikou.

Všemu výše zmiňovanému ale nejdříve předchází důležitý proces, a tím je samotné získání materiálu. Jednotliví producenti dřevních odpadů nejsou centralizováni, a tak trávíte hodiny vyhledáváním kontaktů, telefonováním a objížděním vytipovaných lokalit. Někdy uspějete, jindy ne, ale ztráta času je zde vždy obrovská a čas jsou peníze.

Svou práci máme rádi a věříme v její smysl. Proto jsme se rozhodli založit projekt ENERGY WOOD, který rozvine a především usnadní obchod s dřevní biomasou.

ENERGY WOOD je internetový obchodní portál centralizující nabídku i poptávku po materiálu, s řadou dalších výhod pro jeho uživatele, jako je např. adresář poskytovatelů služeb, které jsou úzce spjaté s podnikáním v tomto odvětví, cílené umístění inzerce či rozšířené služby pro partnery.

Samotný systém pak především umožňuje prodávajícímu nabídnout své zboží (dřevní hmota určená k energetickému využití) veřejně, pouze registrovaným a ověřeným členům.

Jeho užívání poskytuje prodávajícímu nejlepší možnost jak učinit nabídku takovým zá-

jemcům, kteří hledají danou komoditu v příslušných kvalitativních parametrech, v konkrétní a pro ně zajímavé lokalitě.

Díky virtuální aukční síni se nabídka jednotlivých komodit dostane ve stejném okamžiku k obrovskému množství potenciálních zájemců, kteří se od začátku spolupráce zavázali dodržovat dobré obchodní mravy. I u nás existuje „hodnocení uživatelů“, které je zcela transparentní a provází každého registrovaného uživatele po celou dobu využívání našeho systému.

Hodnocení uživatelů se s přibývajícím historií aktivit každého člena stává významným pomocníkem při hledání solidních obchodních partnerů a je tedy hlavním zájmem každého subjektu, aby se choval korektně a uctivě ve snaze budovat a udržovat svou dobrou pověst.

V opačném případě dojde k zablokování účtu v systému ENERGY WOOD. Prodávající si tedy budou mít možnost vybrat partnera dle tohoto hodnocení.

Věříme, že obchodní portál ENERGY WOOD bude skvělou platformou pro oboustranně výhodné a bezpečné obchodování dřevní biomasy, jak pro prodávající, tak pro kupující.

Václav Pastyřík
obchodní ředitel společnosti
BIOMASS group, s.r.o.

kontakt

BIOMASS group, s.r.o.
www.biomassgroup.eu

SPOLEČNOST ELMIA WOOD AB PŘIPRAVUJE ODBORNÉ EXKURZE

V tomto čísle Lesnické práce poskytujeme našim čtenářům informace o dvou exkurzích, které lze absolvovat po cestě z letišť v Kodani a Stockholmu do Jönköpingu! Další podrobnější informace o veletrhu, vystavovateli a doprovodných akcích, ale i praktické informace budeme přinášet v dalších vydáních LP. Aktuální informace budou vždy k dispozici i na webu www.silvarium.cz.

Zahajte svoji cestu transferem z Kodaně do Jönköpingu!

7.–8. června 2017

Copenhagen Kastrup Airport
Malmö – Jönköping

Na vaší trase na lesnický veletrh Elmia Wood, který se koná jižně od Jönköpingu, vás čeká zajímavý den, spojený s návštěvou lesnických zajímavých lokalit mimo místo konání veletrhu.

Na letišti se setkáte v 10 hodin s vaším anglicky mluvícím průvodcem a autobusem pojedete po 7 845 metrů dlouhém mostě, spojujícím Dánsko se Švédskem. Rovněž vás mohou organizátoři vyzvednout v Malmö.

Cena za osobu je 1 190 SEK a zahrnuje transfer autobusem z letiště v Kodani do Jönköpingu, anglicky mluvícího průvodce, dvě technické návštěvy dle denního programu, oběd (dva chody) včetně nealkoholického nápoje, kávy a bábovky a tištěného průvodce Švédskem.

Další transfer je z letiště Stockholm Arlanda do Jönköpingu!

7.–8. června 2017

Stockholm Arlanda Airport
– Jönköping

Program bude stejný jako na první trase.

Odjezd v 9.30 hod.

Na letišti se setkáte s anglicky mluvícím průvodcem a autobusem pojedete směr Stockholm a dále na jih. Můžeme vás vyzvednout i mimo Stockholm.

Cena za osobu je 1 290 SEK a zahrnuje transfer autobusem z letiště v Kodaně do Jönköpingu, anglicky mluvícího průvodce, dvě technické návštěvy dle denního programu, oběd (dva chody) včetně nápoje, kávy a bábovky a cestovního průvodce Švédskem.

Návštěva lesa

Denně budou organizovány dvě lesnické exkurze, kde se setkáte se zástupci švédských lesů. Navštívíte zajímavé oblasti, kde získáte technické informace o probíhajících pracích. Věříme, že budete mít příležitost vidět stroje v činnosti.

Po cestě bude podáván tradiční švédský oběd a odpolední káva s typickou skořicovou buchtou.

Příjezd do Jönköpingu bude kolem 18.00 hod.

Váš transfer objednejte zde:
Discover Sweden Tours AB
Malma Dard, SE 533 96 Gotene
tel.: +46 511-502 46,
fax: +46 511 551 58
info@discoverswedentours.se
www.discoverswedentours.se

Lesnická práce opět připravuje zájezdy pro zájemce. Detailní program bude zveřejněn v únorovém vydání a na www.silvarium.cz.

Více informací o veletrhu: www.elmiawood.com.

HARGASSNER

Kotle na štěpku

- výkon 20-200 kW
- kaskáda až 6 kotlů (max. 1200 kW)
- 5. emisní třída
- ekodesign

Kotle na kusové dříví

- výkon 20-60 kW pro 1/2 m polena
- výkon 35 / 49 kW pro 1 m polena
- 5. emisní třída
- ekodesign

Kotle na pelety

- výkon 6-200 kW
- kaskáda až 6 kotlů (max. 1200 kW)
- 5. emisní třída
- ekodesign

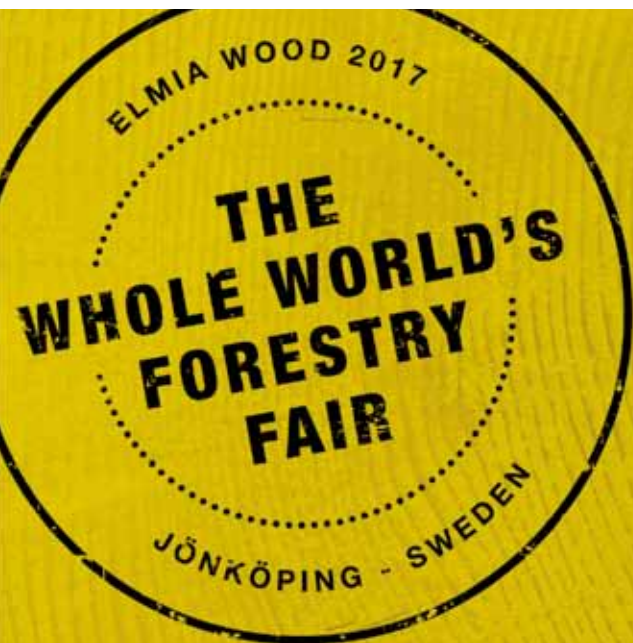

DŘEVO - PRODUKT SV
spol. s r. o.

DŘEVO-PRODUKT SV, spol. s r. o.
Brněnská 3794/27
669 02 Znojmo

Telefon: +420 515 241 848
Mobil: +420 725 311 119
Email: drevoprodukt@drevoprodukt.cz
kotle@drevoprodukt.cz

www.hargassner.cz
www.drevoprodukt.cz

CELOSVĚTOVÝ LESNICKÝ VELETRH

Elmia Wood se koná každé čtyři roky v lesích v jižním Švédsku. Veletrhu se zúčastní 500 vystavovatelů z 50 zemí a navštíví ji více než 50 000 návštěvníků.

Chcete-li zjistit, jaké jsou nejnovější trendy v celosvětovém lesnickém hospodaření, určitě nevynechejte návštěvu veletrhu Elmia Wood. Zde můžete realizovat své podnikání, aktualizovat své odborné znalosti o technických inovacích u všech velkovýrobců i malovýrobců lesnických strojů, aktualizovat své kontakty, získat inspirace a spoustu nových nápadů.

Těšíme se ve Švédsku ve dnech 7. až 10. 6. 2017

Kontakt na zástupce Elmia Wood v ČR a SR:
Natalie L. Raeva
Redakce časopisu Lesnická práce
raeva@lesprace.cz
+420 604 21 11 75

www.elmiawood.com

ElmiaWood
The No.1 International Forestry Trade Fair
7-10 JUNE 2017 • SWEDEN

KALENDÁŘ POŘÁDANÝCH AKCÍ 2017

LEDEN

podvečer
12. 1. Pořádá: ČLS
**LESNICKÝ PODVEČER – NEJEN LESNICTVÍ
V ZEMI VYCHÁZEJÍCÍHO SLUNCE, TURECKO**

Novotného lávka
Praha Garant: Jan Král
Info: www.cesles.cz, tajemnik@cesles.cz

seminář
31. 1. Pořádá: ČLS
**APLIKAČNÍ TECHNIKA PŘÍPRAVKŮ
NA OCHRANU ROSTLIN V LH**

NZM
Praha Garant: Petr Zahradník
Info: www.cesles.cz, tajemnik@cesles.cz

VOLNÉ PRACOVNÍ POZICE

POZICE HAJNÝ

- **hlavní pracovní činnost:** kompletní zajištění pěstební a těžební činnosti, realizace dodávek dříví, výkon myslivosti na svěřeném lesnickém úseku
- **místo výkonu práce:**
 - poleší Kroměříž, lesnický úsek Halenkovice
 - poleší Kroměříž, lesnický úsek Kudlovice
 - poleší Kroměříž, lesnický úsek Morkovice
 - poleší Chvalčov
 - poleší Rejvíz

POZICE ADJUNKT POLESÍ

- **hlavní pracovní činnost:** pomocné administrativní a venkovní práce v rámci polesí, příprava na výkon funkce hajného
- **místo výkonu práce:** polesí Rejvíz

POZICE REFERENT PĚSTEBNÍ A TĚŽEBNÍ ČINNOSTI

- **hlavní pracovní činnost:** metodické vedení a kontrola činnosti polesí, analýza výrobních dat, správa výrobního programu
- **místo výkonu práce:**
 - ústředí společnosti, Olomouc – Sv. Kopeček + dle činnosti v rámci spravovaného majetku

Životopisy zasílejte na e-mail: pavlina.slovackova@alsol.cz

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s. p.,
LESNÍ SPRÁVA RUDA NAD MORAVOU

**nabízí k pronájmu areál lesní školky
ve Velkých Losínách.**

Využití pouze na produkci sazenic lesních dřevin.

Bližší informace u Ing. Meixnerové,
tel.: 724 623 730.

**FÓLIOVNÍKY
STÍNOVKY
AUTOMATIZACE
PĚSTEBNÍ STOLY**

VENKOVNÍ MOSTOVÉ ZÁVLAHY

VNITŘNÍ MOSTOVÉ ZÁVLAHY

www.konstrukceschwarz.cz

INFO@KONSTRUKCESCHWARZ.CZ +420 776 748 048

NABÍDKA PRÁCE

Vojenské lesy a statky ČR, s. p.
nabízejí práci na pozici

VEDOUcí ŠKOLKAŘSKÉHO STŘEDISKA FOLIOVNÍKY středisko pro výrobu krytokořenné sadby

Lhota u Dřís (okres Mělník)

Požadujeme:

- VŠ (SŠ) vzdělání lesnického směru,
- požadovaná délka praxe v oboru lesnictví minimálně 5 let
- praxe v lesnické školkařské činnosti výhodou
- zkušenosti s výrobou krytokořenného sadebního materiálu výhodou
- řidičský průkaz skupiny B
- aktivní znalost práce na PC (MS Office)
- základní znalosti AJ nebo NJ

Nabízíme:

- samostatnou práci při řízení školkařského střediska
- mzdové ohodnocení dle zkušeností kandidáta a mzdového řádu VLS
- služební automobil k soukromým účelům
- nástup 1. 2. 2017, případně dle dohody
- zaměstnanecké výhody a benefity

Písemné nabídky s profesním životopisem
zasílejte **do 20. 1. 2017** na následující adresu:

VLS ČR, s. p., Pod Juliskou 1621/5, Praha 6 – Dejvice
Mgr. Miroslava Ferancová,
tel.: 737 271 017, e-mail: miroslava.ferancova@vls.cz

svět myslivosti

měsíčník
pro myslivce
a přátele přírody

časopis
pro
myslivce
a přátele
přírody

V aktuálním lednovém čísle si můžete přečíst např. o:

- zbraňové a ochrannářská legislativě EU a jejich dopadech na náš život (shrnutí událostí z roku 2016 a výhled do budoucna),
- aktuální situaci mufloní zvěře v České republice,
- novinkách ve výzkumu mufloní zvěře,
- 8. mezinárodním losím sympoziu, které bylo uspořádáno v Kanadě,
- výuce myslivosti na Mendelově univerzitě v Brně,
- předání hlavních cen výhercům v soutěži Rarita roku 2016,
- charakteristice zvěřiny podle druhů zvěře,
- ovci sněžné v Ruské federaci a jejím lovu,
- zkušenostech ze zkoušek norování v Lotyšsku,
- klubových honičských zkouškách Klubu chovatelů jezevců ČR,
- výstavách psů v roce 2017 (kalendář),
- loveckých „odstřelovačkách“ – zbraních určených k dálkové lovecké střelbě,
- názorech na dálkovou loveckou střelbu (anketa),
- pokračování projektu „S Hubertem do školy a možná i dál...“

Svět myslivosti

č. 1/2017 je na novinových stáncích
od 2. ledna 2017

Zájemci o celoroční předplatné Světa myslivosti (oproti stánkovému prodeji je zvýhodněná cena), kontaktujte asistentku naší redakce paní Jehnětovou:

Lesnická práce, s. r. o., Zámek 1, P. O. Box 25
281 63 Kostelec nad Černými lesy
Tel./fax: 321 679 413, 321 679 414
E-mail: predplatne@lesprace.cz
www.silvarium.cz